GAZETA
SF
52
Revistă electronică de artă şi literatura speculativă
fanzin.clubsf.ro

Cuprins

Războiul cu redactorii (de Alexandru Lamba) 3
Vizitatorul (de Const. Pălăduță) 6
Mărășești. 527 (de Cristian Ciulică) 11
Imaginea unui gând (de Mihai Cioflec) 16
Cel fără nume (de Ionuț Ghionea) 38
Orășelul lupilor (IV) (de Bianca Alexandra Horbovanu) 41
SOLARIS – două ecranizări distante (la 30 de ani şi la 10000 km) (de Mircea Băduț) 57
„Ne vom întoarce în Muribecca” de Sebastian A. Corn (de Teodora Matei) 61
„Malad” de Alexandru Voicescu (de Alexandru Lamba) 64
Cu urklina în lume („Vraciul de pe norul interior” de Lucian Dragoș Bogdan) (de Deea Sterea) 66
Bun de tipar: Galileo 7, CPSF 30 & Helion 3-4 (de Lucian Dragoș Bogdan) 68
„De ce?”-ul (de Florin Purlucă) 74
Teama de viitor (de Marcel Gherman) 76
Mașina timpului (de Alexandru Lamba) 79
Interviu cu scriitorul Dan Rădoiu 87

Războiul cu redactorii (de Alexandru Lamba)

Haideți să vorbim puțin despre relația dintre scriitori și redactori. Nu cred că este un secret pentru cineva faptul că, în cele mai multe cazuri, reprezentanții celor două tabere se află pe poziții antagoniste, care pot varia de la dispute politicoase de idei și până la conflicte deschise și animozități personale. Și nu cred că e un secret pentru cineva de unde-și trage această frumoasă relație seva care o hrănește. Am s-o spun totuși, ca să fie clar despre ce vorbim: din faptul că redactorul își atribuie rolul de judecător în ceea ce-l privește pe autor. Și, cum bine știm, nimănui nu-i place să fie judecat.

Dar să începem cu începutul: De ce are redactorul impresia că autorul îi este subordonat? De unde acest ascendent pe care acel om obtuz și chițibușar crede că-l are asupra operei celui care, de fapt, duce greul actului de creație? Cu ce drept pretinde să intervină pe text, să taie și să spânzure? Dacă știe el așa de bine, de ce nu-și scrie el cărțile lui, exact așa cum vrea? De ce ține să le modifice pe-ale altuia? Mai ales că (și aici intrăm puțin în modul ideal și discutăm despre lucruri așa cum ar trebui ele să fie), scriitorul poate fi la a x-a carte, în vreme ce redactorul nu a scris niciun volum propriu. Cine-i dă, atunci, acest drept?

Nimic mai simplu: însuși scriitorul, în momentul în care-i bate la ușă. Dacă a decis să-și publice textul prin intermediul revistei / editurii conduse de respectivul, se subînțelege că-i îi acceptă, „termenii și condițiile”. La o adică, nu scriitorul vrea să-i apară opera sub sigiliul respectivei reviste / edituri? Și-atunci nu-i normal ca redactorul să fie suveran?

Bine, bine, ați putea spune, redactorul are menirea de a da sugestii și sfaturi, dar textul nu e al său ca să decidă în numele autorului! Doar nu el l-a scris, nu? Sigur, își poate exprima opiniile, dar nu le poate impune! Căci opera e a autorului ei. Nimic mai adevărat, redactorul nu are cum să-și impună punctul de vedere, însă nici nu e obligat să accepte voia autorului, dacă nu o consideră de bun augur. Căci el este cel care deține pârghia care, în ultimă instanță, se traduce în: „te public sau nu”. Ei, aici e partea interesantă: scriitorul e suveran pe textul său, iar redactorul pe publicația sa. În momentul în care un autor decide să apeleze la cutare revistă sau cutare editură pentru a-și scoate opera la lumină, el trebuie să-și asume faptul că acel text nu-i mai aparține numai lui, ci și publicației respective.

Cu alte cuvinte, autorule, textul tău e al tău câtă vreme îl ții la tine în sertar, la tine pe blog, la tine pe profilul de Facebook. De îndată ce l-ai trimis la o redacție, deja dreptul de proprietate se împarte, căci nu mai vorbim despre romanul lui X, ci despre romanul lui X la editura Y! O distincție

foarte importantă. Așadar, redactorul editurii Y nu are nici un drept asupra operei lui X, dar asupra operei lui X scoase la lumină de editura sa… e cu totul altă poveste.

Totuși, dacă dreptul se împarte, de ce este redactorul / editorul e cel care are ultimul cuvânt? Din nou, foarte simplu: căci el dă banul! Și-și pune și prestigiul la înaintare. Ia mergi la o editură care publică pe banii tăi și vezi câte obiecții va avea asupra textului. Ca la self-publishing.

Ei, dar probabil că am prezentat problema în termeni prea radicali, căci cele mai multe dispute se încheie amiabil, autorul și redactorul găsind, în final, o variantă bilateral acceptabilă. Toate cărțile care apar pe la edituri o dovedesc. Câte nu apar datorită conflictelor fără ieșire, nu vom ști, probabil, niciodată. Dar eu cred că nu atât de multe, deoarece, dacă o editură a respins un text, asta nu înseamnă că alta nu-l va primi, în cu totul alte condiții, cu mult mai multe concesii făcute autorului. Totul depinde de viziune.

Și de încă ceva, dar s-o luăm prin învăluire:

Purtam mai devreme o discuție în „breaslă” despre mari cărți respinse de „n” ori de către edituri și ne minunam cum a fost posibil așa ceva. La o adică, vorbeam despre opere esențiale! Să fie respinse? Și încă de atâtea ori? Inimaginabil!

Ei bine, nu chiar. Căci nu avem de unde ști cum arătau acele manuscrise respinse. A crede că ceea ce a apărut acum cu numele de „Dune” e același lucru cu ce a respins primul editor, mi se pare de-a dreptul neverosimil. Cine știe câte revizuiri, ajustări, reglaje fine cu barosul cel mare și luări la pilă o fi văzut bietul text în toți acei ani de stat pe margine…

Și-aici voiam să ajung: aducerea unui text la un standard depinde enorm de mult și de disponibilitatea autorului de a-și analiza opera detașat și de posibilitatea lui de a o îmbunătăți. Căci, de cele mai multe ori, un refuz vine la pachet cu un set de observații și sfaturi. Ia alocă-ți câteva ceasuri și analizează-le! Ei? Parcă-parcă?

Niciun redactor normal la cap, din lumea asta, nu-și va sabota publicația dând sfaturi în sensul scăderii valorii unui text. Sugestiile lui merită analizate. Dacă nu și nu, asta e, încearcă la altă editură, la alt redactor / editor, poate chiar ai avut ghinionul de a da peste unul încuiat și capsoman pe care, din cine știe ce motiv, publicația respectivă nu-l dă afară… Sau ai o cu totul altă viziune asupra literaturii față de persoana în cauză. Caz în care chiar nu are sens să-ți asociezi opera cu publicația respectivă, nu?

Dar dacă e ceva adevăr în ce ți-a scris? Nu merită oare să mai lucrezi pe text? Nu-i așa că-i loc de mai bine? Că e vorba de efort în plus…

Dar cred că am bătut câmpii destul, e vremea să trecem la concluzii. Și astea ar fi:

A. Nu te certa cu redactorul! Nu e cazul să-i „dovedești” că e ca tine. Nici nu cred că e posibil. Editura lui, banii lui, „his way or the highway!”. (E cam ca la fotbal când jucătorii se adună să zbiere la arbitrul care tocmai a dat un penalti sau un cartonaș roșu. De câte ori, sub presiunea jucătorilor în plin acces de furie, omul a zis: „Ah, mă scuzați, aveți dreptate, nu a fost fault, retractez.”? Nu de prea multe ori, nu-i așa? Ei, cam așa e și cearta cu redactorul.) Și nu uita: Tu vrei la el! Dacă crezi că are ceva dreptate, refă și dă la pace cu el, dacă nu, caută pe altul.

B. Niciodată nu respinge sugestiile din start, oricât de nelalocul lor îți par. Ia-ți o pauză, citește-le detașat, trece-le prin filtrul curățat de orgoliu al propriei rațiuni și vezi ce se poate îmbunătăți.

C. Continuă să scrii!

Vizitatorul (de Const. Pălăduță)

Thomas Crossline, Esc. era, fără îndoială, un om sobru. O demonstrau nu doar felul în care se îmbrăca şi se purta (desigur, pe măsura micii sale rente viagere care-l ajuta să treacă peste mărunţişurile vieţii cotidiene), dar mai ales totala sa lipsă de simţ al umorului, pe care îl considera nu doar vulgar şi neproductiv, ci chiar complet inutil. Iar întâmplarea pe care a fost nevoit s-o trăiască într-o paşnică seară de octombrie a anului 1823 l-a făcut să devină şi mai sobru, aproape posac, astfel încât a refuzat totdeauna să o povestească.

O fericită împrejurare face ca noi să deţinem însă amănunte de la o sursă de primă mână – ne referim aici la servitorul domnului Crossline, un anume Charlie Cox, un flăcău cu mult roşu în obraji, cu o privire cinstită, deloc iscoditoare, îmbrăcat obişnuit pentru categoria lui socială, dar detaşându-se de alţii prin lunga eşarfă verde de la gât, pe care o folosea în cele mai neobişnuite moduri: ori pentru a-şi sublinia spusele, ori pentru a se şterge la gură când simţea nevoia. Şi o tot simţea, el având bunăvoinţa de a ne povesti concomitent cu mânuirea vioaie a unei căni de grog a cărei repetată golire nu părea să aibă efect asupra simţitoarei sale făpturi. Până la un punct, cel puţin. Pe baza spuselor acestuia vom încerca, în cele ce urmează, să prezentăm faptele aşa cum s-au petrecut, lăsând cititorului plăcerea de a le cântări singur, dacă eventual i-au trezit interesul.

Povestea începe cu apariţia neaşteptată a unui individ ciudat în curtea reşedinţei pe care distinsul Thomas Crossline, Esc. o ocupa, împreună cu frumoasa lui soră, în paşnicul orăşel Tubneyhill, aproape de Oxford Road, pe drumul care duce, cum se ştie, la Bristol. Reşedinţă e cam mult spus pentru căsuţa destul de modestă, cu numai cinci camere, dar cu ferestre mari, îngrijit vopsite cu alb în jur şi bogat împodobite de o iederă veche – punctată cu roşu acum, în prag de toamnă, cu o intrare austeră, dar suficient de impunătoare, ce părea că vine direct din acoperişul înalt, cu ţiglă. Dar fala micului domeniu o reprezenta curtea – plină de arbori înalţi printre care răsăreau tufe de diferite mărimi, îngrijit tunse, la fel ca şi gazonul care tapeta întregul teren. Bietul domn Cox a avut multe vorbe din care răzbătea mâhnirea atunci când se referea la obositoarea corvoadă de a îngriji atâta vegetaţie, mai ales că Thomas Crossline, Esc. era nespus de atent cu înfăţişarea proprietăţii sale.

Ei bine, în acel liniştit colţ de rai aterizase bizarul domn care, după ce a avut îndrăzneala să bată la uşă pentru a cere puţină apă şi a beneficiat de favoarea de a fi primit înăuntru, s-a recomandat drept Benjamin Moore, marinar clasa a doua pe distrugătorul USS Eldridge, ancorat în portul militar Philadelphia, USA – după cum îi proba şi uniforma boţită şi destul de murdară, ba chiar arsă în vreo două locuri. La auzul unei asemenea enormităţi, domnul Cox s-a gândit că n-ar strica să-l anunţe şi pe stăpânul casei. Prevăzător, a lăsat deschisă uşa marii verande şi s-a îndreptat spre salonaşul pe

care domnul Crossline îl denumea pompos bibliotecă şi unde prefera să-şi petreacă după-amiezile, moţăind uşor în faţa unui Times vechi şi a unui păhărel cu cherry. Dar pe holul larg ce ducea spre bibliotecă a dat peste domnişoara Kathy, sora proprietarului, foarte curioasă să afle cine le tulburase liniştea.

S-ar cuveni aici să deschidem un întreg capitol în care să ne referim la Miss Kathy – mai ales că volubilul domn Cox ne-a furnizat suficiente amănunte pentru a putea contura un portret cuprinzător. Dar nu acesta este subiectul relatării noastre! Ne vom mărgini, aşadar, să spunem că Miss Kathy se considera încă o femeie frumoasă la cei nici 50 de ani ai săi, precum şi inteligentă şi bine cultivată – nici nu s-ar fi putut altfel, stând atâţia ani în preajma măreţului domn Thomas Crossline, Esc. Nu se măritase încă deoarece – ca atâtea alte fiinţe delicate şi simţitoare – nu găsise pe cineva care s-o facă să ia decizia; ori pentru că nimeni nu se arătase atras de farmecele ei, nici de partea infimă de rentă care i s-ar fi cuvenit? N-am aflat. Sigur e doar faptul că devenise cam arţăgoasă şi, cum locuia împreună cu nobilul ei frate, din acest motiv el nu considerase niciodată că i-ar mai trebui şi o soţie care, foarte posibil, putea să-i semene! Dar în general se acceptau şi fiecare-şi vedea de ale lui. Singurul lucru cu care onorabilul frate mai mare nu se putea împăca erau mânecile rochiilor voluptoasei domnişoare, pe care aceasta le prefera cu o tăietură până spre cot, prinsă cu doar câţiva năsturaşi, astfel încât se putea întrezări forma dolofanei sale mâini – lucru pe care Thomas Crossline, Esc. îl considera frivol şi uneori, de pildă atunci când în vizită se afla distinsul Marcus Owen, Esc., chiar provocator.

E bine c-am adus vorba şi despre domnişorul Marcus, fiindcă îi este rezervat şi lui un mic rol în această poveste. Domnia-sa era prieten încă din îndepărtata vreme a copilăriei cu domnul Thomas. Erau nu numai vecini, dar se şi potriveau în toate – chiar înfăţişarea diferită îi apropia: dacă gazda întâmplărilor de faţă era un om îndesat, roşu la faţă şi vulcanic uneori, celălalt era înalt, uscăţiv, flegmatic şi tăcut! Dar iar ne-am luat cu vorba…

La întrebarea şoptită a domnişoarei Kathy, dl Cox n-a avut ce alt răspuns să dea, decât un vag semn cu mâna, după care şi-a continuat cursa spre bibliotecă. Miss Kathy a rămas în penumbră, iscodind. Fireşte, nu se cădea să apară în faţa unui bărbat străin, despre care nu ştia nimic şi care, Doamne fereşte!, se putea dovedi a fi chiar un răufăcător! În fine, după destul de lungi explicaţii şi după ce l-a asigurat pe domnul Thomas că nu e nevoie să-şi schimbe ţinuta pentru a se întâlni cu vizitatorul – un om de rând, fără îndoială, iată-l pe stăpânul casei apărând, impunător şi pus pe harţag. Ba chiar nervos de-a binelea, când l-a văzut pe cel picat pe nepusă masă rezemat nepăsător de o fereastră şi trăgând de zor dintr-o ţigară: un gest pe care nimeni nu şi l-ar fi permis aici, niciodată!

– Domnule, vă rog să aveţi bunăvoinţa de a vă depărta de fereastră, de a nu mai fuma în această reşedinţă şi de a-mi spune cine sunteţi şi ce căutaţi aici!

Tonul iritat al tiradei i-ar fi pus pe mulţi în încurcătură, asta e sigur. Dar omul vizat nu părea deloc intimidat. Netulburat, repetă milităreşte:

– Benjamin Moore, marinar clasa a doua pe distrugătorul USS Eldridge, din convoiul de nave de război USG-23, ancorat în portul militar Philadelphia, Sir. Unde mă aflu?

– Philadelphia? Acolo unde a avut loc acum câţiva ani acel îngrozitor accident de tren?

– Nu ştiu de accident, domnule, eu sunt din Minnesota, am fost încorporat în iulie 1942 şi de atunci sunt tot pe drumuri.

Aici e momentul să facem o precizare: bietul marinar n-avea de unde să ştie că gazda sa era încă zguduită, ca toţi englezii, de teribila catastrofă feroviară care avusese loc destul de recent, pe 31 iulie 1815, în Philadelphia, County Dunham, atunci când explozia cazanului unei locomotive făcuse 16 victime – primul şi cel mai mare accident de acest fel pentru mulţi ani de-atunci încolo…

Complet aiurit, Thomas Crossline, Esc. repetă mecanic:

– Minnesota? 1942!? Încorporat?!

– Păi asta e, dacă e război, trebuie să răspunzi, nu?

– Război? Cu cine?!

– Cu nemţii, desigur!

– Cu nemţii? Război?!

Năuc de-a binelea, Thomas Crossline, Esc. vru să se întoarcă în bibliotecă, să se uite mai atent la ziar, dar dădu cu ochii de domnul Cox şi-i veni o idee mai bună:

– Du-te şi zi-i domnişorului Marcus să vină cât se poate de repede până la mine!

Domnul Cox exită o clipă, dornic să-l mai privească pe neobişnuitul oaspete, dar privirea stăpânului îl trezi la realitate pe loc, aşa că-şi luă tălpăşiţa: trecu pe lângă marinarul care continua să stea rezemat de perete şi porni agale spre proprietatea vecină.

– Război cu nemţii…, murmură Thomas Crossline, Esc. Hm… Şi ce cauţi aici, dacă vasul e în Irlanda?

– Nu în Irlanda, domnule, ci în USA.

– În USA? Şi ce cauţi aici?!

– Asta e, că nu ştiu! Vedeţi, domnule, pe vasul nostru s-au făcut nişte experimente, adică acum câteva luni s-a făcut unul, şi acum – altul: voiau să ştie dacă o navă poate să devină invizibilă pentru radare…

– Pentru radare…, repetă pierdut Thomas Crossline, Esc.

– Da, domnule, a fost şi domnul Einstein pe acolo, să vadă ce şi cum.

– Einstein…

– Da, domnule. Chiar acum vreo juma' de oră au făcut unul şi…, nu ştiu ce s-a întâmplat…, s-a făcut aşa, un fum, ca o ceaţă, am ameţit şi nu mai ştiu nimic, doar că m-am trezit aici!

– Aici…

– Da, domnule.

– Şi…

Domnul Thomas îşi dădu deodată seama că n-are ce să-l mai întrebe pe oaspetele său: pur şi simplu toată povestea era atât de idioată, că n-avea rost să mai discute. Trebuia să-i dea un răspuns tăios, să-l pună la punct cu toată dârzenia lui de bărbat încercat de valurile vieţii, să-l determine să spună cinstit ce caută acolo. Începu să facă paşi mari dintr-o parte în alta a încăperii. Un gând tăios ca un vânt de februarie îl străbătu: dacă e un ticălos, poate chiar un asasin pus pe fapte mârşave? O simţea fremătând în camera de alături pe sora lui şi gândul pericolului îi alungă spaima şi îi dădu puteri. Se opri brusc, se întoarse spre vizitator şi bătând din picior începu falnic:

– Te rog să-mi spui…

Dar se opri, privind transfigurat: bărbatul devenea tot mai palid…, mai mic…, mai străveziu…, apoi o lumină albăstruie păru să-l înconjoare şi dintr-odată dispăru. Domnul Thomas îi mai văzu o dată faţa îngrozită, apoi – nimic! Nici o urmă, ca şi cum nimeni nu fusese vreodată acolo!

Asta – îmi zice domnul Cox – e ceea ce a povestit el domişorului Marcus, venit într-un târziu şi lui Miss Kathy, care-l priveau înfricoşaţi. A mai zis toate astea doar de câteva ori, apoi s-a închis în el şi a refuzat să mai spună vreodată ceva. După o vreme (în care, pretinde domnul Cox, era nevoit să umple sticla de cherry chiar şi de două ori pe zi), Thomas Crossline, Esc. s-a îmbolnăvit. Doctorul venea, îl consulta, dădea din cap la plecare şi-i repeta lui Miss Kathy: „N-are nimic, cred că e ceva de la inimă ori de la cap, nu-mi pot explica. Să mai aşteptăm”. Dar n-a durat mult şi Thomas Crossline, Esc. s-a săvârşit întru Domnul. Se spune că ultimul său murmur ar fi fost: „Philadelphia…, experiment…”, dar poate că exagerez. Miss Kathy a stat o vreme singură, dar cum îi era greu, poate şi periculos, a acceptat să se mute acolo şi domnişorul Marcus.

– Iar dumneata?

N-am primit nici un răspuns, aşa că l-am privit mai atent pe domnul Cox: adormise cu capul pe masă, înfăşurat în faimosul lui fular verde.

Mărășești. 527 (de Cristian Ciulică)

6 august, dimineața. Mă usturau ochii de la colbul de praf de pușcă. În depărtare încă se mai auzeau tunurile artileriei germane. A rămas doar sânge, praf și cochilii goale de oameni. Totul a fost spălat cu sânge. Încă mai am sub unchii sânge închegat… Copacii ce cresc peste ani vor purta stigmatele acestei bătălii. Am săpat toată dimineața gropi comune. A murit Ignat aseară. Și el, și tot plutonul de mitralieriști pe care îl comanda. Eu am scăpat și mai am o zi de trăit în infern. România pare acum un vis demagogic, irealizabil, că nu ne-a mai rămas decât o fâșie de pământ, dar pot muri pentru iluzia acestei libertăți. Tatăl meu, mama mea au murit în bombardamentele din București. Interesant e că în timp ce săpam gropi am avut o revelație: cu cât mă duceam mai jos, cu atât părea că ascund mai bine dovezile acestei crime mârșave. Oricum, mi-am păstrat obiceiul căpătat cu câteva bătălii în urmă. E ceva mai puternic decât un instinct, e o obsesie: strâng cu perseverență limbile camarazilor ce mor. Le păstrez în ranița mea pe toate. Un gând lăuntric mă face să acționez așa.

Azi noapte când se terminase bătălia am văzut o pisică care bântuia frontul. Pentru o secundă am avut certitudinea că era moartă, apoi mi s-a părut doar că era om. Ni s-a ordonat să rămânem pe poziții și în această noapte, întrucât o să urmeze atacuri multiple. La 11:30 voi ieși din post și voi dormi. E o odihnă binemeritată, mi-aș dori să fie eternă… N-am reușit niciodată să leg relații cu oamenii de pe front. Mizantropia, dragostea prea mare de viață pe care o au mă fac să-i disprețuiesc. În război nu mai e același timp, pentru că aici poți adormi. E un soi ciudat de liniște a frontului între salve de tunuri, clănțănit de gloanțe, țipetele îndurerate ale soldaților eviscerați de obuze… Toate creează o simfonie macabră a deziluziei ideale.

Mă trezesc ca de obicei în țipetele comandantului peste câteva ore. Acum era altceva. După mult timp începusem să visez, dar cred c-a fost mai mult o viziune totuși: eram în satul meu natal, în cimitir, sub o boltă funerară și fumam o țigară, așteptându-l pe tata. Tata n-a mai apărut, însă, în vis… în locul lui a venit un general care mi-a spus că murise în războiul de independență. Fusese executat pentru trădare. Mi-a spus ca știe planurile germanilor și că are arma supremă care îi va înfrânge definitiv, că războiul e ca și câștigat dacă-i urmezi instrucțiunile. După, a mai apărut un general, care părea în comă, din aceeași conflagrație. Mi-a spus să am încredere în primul, căci patriotismul fără încredere și devotament nu va avea niciun rezultat. Am cerut detalii despre cum aș putea fi erou; ei mi-au spus că eroismul nu există, e doar o sumă de acțiuni inconștiente posibile mânate de dorința furibundă a conducătorilor, că doar sacrificiul suprem săvârșit într-o deplină conștiență denotă claritatea, eroismul. Urma să vină al treilea general și cerul s-a întunecat brusc. O întunecare gălbuie. O întunecare așa cum se întunecă ultima dată. Întunecarea unei simfonii de pian cu guler spart. A venit îmbrăcat într-o uniformă neagră cu multe stele roșii, nu-i vedeam fața. Avea o ciudată mască de sticlă mată. A vorbit cu primii doi generali într-o limbă ce semăna cu daca. Oricum nu am înțeles nimic… Apoi cu un glas gutural și plin de ecouri mi s-a adresat mie. Mi-a spus că sunt

cel mai brav soldat și că eu voi putea înclina balanța bătăliei, dar, cum totul se face cu efort, mi-a spus că nu trebuia să încalc cuvântul lor și să nu pun nicio întrebare. Mi-a explicat că la marginea satului Doaga, în care se afla regimentul meu, acum se află o pădure. Dacă mergeam spre vest, în pădure, doi kilometri, aveam să dau de un indicator forestier ce seamănă cu două cruci încârligate cu mai multe brațe și trebuia să sap la rădăcina copacului de care era prins acesta până aveam să găsesc o cutie mare, neagră, din lemn: un cufăr, mai exact. În interior vor fi fost o carte, o hartă, un recipient pentru lichide închis și o armă. Trebuia să beau conținutul recipientului, apoi să citesc cartea și să aștept ziua atacului germanilor. Trebuia să am în permanență la mine arma și harta și să nu mă sperii dacă harta avea să treacă prin obiectele solide. Mi-a dat și un termen limită, spunând că e ultima șansă, că ar fi bine să acționez chiar în noaptea asta. Am spus că nu voi primi niciodată un program liber acum, în prim atac, iar ei au rezolvat problema spunând că trebuia să plec fără să anunț și nu avea să mi se întâmple nimic. În cazul în care aveam să mă întâlnesc cu vreun soldat ce va încerca să mă oprească din drum, trebuia să-i spun parola „vittra". Asta era tot ce-mi puteam aminti din vis, apoi corpurile celor trei generali s-au dematerializat sub ochii mei. Când m-a trezit comandantul, germanii se aflau în plină ofensivă. Am fugit cât am putut de repede spre pădure. Auzeam focuri de arme la tot pasul și mii de ochi parcă mă pândeau. Prin șuieratul gloanțelor și fumul gros de la incendii m-am orientat cu greu și folosind o busolă veche am pătruns în inima pădurii. Părea că nu se mai sfârșește drumul, că nu voi găsi niciodată semnul și că totul fusese o născocire a minții mele. Mă simțeam ca un nebun afectat prea tare de traumele războiului, care se ia după ce visează noaptea. Am renunțat, dar mă rătăcisem în pădure și mi-era frică să ies la marginea ei pentru a nu da nas în nas cu germanii. Am văzut o umbră mare ce trecea peste pădure și, când m-am uitat în sus, deasupra pomului sub care stăteam am văzut marcajul forestier indicat. Mi-am luat lopata din raniță și am început să sap într-un ritm alert. După o oră am dat de ceva ce părea a fi pământ foarte tare. Era însă capacul cutiei. Am lărgit groapa până am reușit să scot cufărul, căci era destul de voluminos. Partea superioară era acoperită cu sticlă și era închis cu un lacăt ce mi s-a părut foarte complicat. Aproape că radia… Și pocnea la intervale mici de timp. Am scos pistolul de la centură și am tras de câteva ori în lacăt în speranța că-l voi deschide; acesta a rămas neclintit, așa că nu am găsit altceva mai bun de făcut decât să rostesc parola pe care mi-au spus-o cei trei generali. În acel moment strălucirea stranie de la început a încetat și lacătul a căzut. Am deschis cutia… Spre uimirea mea interiorul era vopsit în tricolor. Am găsit recipientul metalic de formă ovală și l-am clătinat ușor. Părea a fi cam jumătate de litru de lichid. Mi-am pus în raniță harta și cartea, iar ceea ce trebuia să fie arma era cel mai neobișnuit lucru pe care-l văzusem: avea patru țevi paralele dispuse circular, legate la un cub ce se-ncheia cu un segment asemănător tocului pistolului pe care-l foloseam și eu. Pe partea inferioară a acestuia era un buton, am presupus că era cel de activare. Nefiind foarte voluminos, l-am băgat în buzunarul interior al mantalei. M-am cățărat apoi în pom, am luat indicatorul cu semnul norocos și l-am așezat în cufărul pe care l-am băgat în groapă și i-am dat foc cu amnarul.

Așezat la marginea focului, mi-am aprins o țigară. Mă gândeam cât de inexplicabil e ce s-a-ntâmplat: un vis, un produs al creierului meu surmenat, mi-a oferit informații exacte, reale, neverosimile în primă fază. Am început să cred că trebuie să iau în calcul din ce în ce mai mult fantasmele cu care am luat contact. Mă-ntrebam dacă mi-a observat cineva lipsa și dacă voi fi acuzat de dezertare și înaltă trădare. Aș și putut explica situația, dar oricum era necredibilă și, chiar și în acest fapt, tot m-aș fi făcut vinovat de nesupunere. Aș fi fost adus în fața plutonului de execuție, nu aș mai fi avut nicio șansă, mi-au spus generalii… Eu eram pionul esențial. Aproape că întreg războiul s-a bazat pe mine. M-am îndreptat agale spre locul unde ne fusese tabăra și am observat că era în plină retragere. Hărmălaie, agitație, răniți, superiori care cedau psihic ca niște lăcuste muribunde.

Era doar colțul de rai al unui război de netrăit. M-am prezentat în fața șefului meu de pluton, i-am spus c-am fost în luptă, nu m-a crezut și-am fost arestat pentru două zile – timp în care ne-am retras aproximativ zece kilometri.

Acum înțelegeam de ce trebuia să mă grăbesc și de ce fusese ultima mea șansă, dar și în ultima noapte de arest am visat. Am visat ceva mult mai frustrant, răscolitor, mai spectaculos decât generalii cimitirului. Auzeam necontrolat țipete în timp ce dormeam, iar apoi imaginea din mintea mea s-a clarificat treptat și am văzut o fântână văruită în alb și lângă ea o femeie. Emana o frumusețe nepământeană, ce izvora din ochii ei imenși și verzi. Părul negru îi acoperea tâmplele, curgând lin spre șoldurile pronunțate. Avea nasul acvilin, timid, între pomeții obrajilor. Era îmbrăcată cu o rochie croită perfect, portocalie-cărămizie, ce cădea valuri valuri peste coapsele ei. O priveam și ea a dat sens răspunsurilor unor imagini; nu putusem cu ochii minții să vizualizez până atunci nimicul, infinitul și perfecțiunea, însă cea din urmă mi se desfășura acum privind-o pe ea. Mă îndrăgostisem iremediabil de entitatea ce părea a fi o parte din mine pierdută în copilărie și alchimizată spre viitor. Reușeam să empatizez cu ea fără a-i adresa vreun sunet, printr-o legătură aproape chakrică. Stăteam și o contemplam neputincios în fața definirii unor concepte supraumane ca ea. Am vrut să m-apropii, dar imaginea s-a întunecat brusc și am devenit conștient în lumea teatrului de război.

Ghiulele, cartușe și alte limbi ale camarazilor căzuți – cam atât s-a petrecut în următoarele zile… Abia așteptam să ies din post și să adorm, pentru că nu îmi mai păsa de pericolul morții ce pândea la orice pas. Ea era moartea… Eu așa cred. Și-mi iubeam moartea aproape necrofilic. În fiecare vis eram mai apropiați. Ajungeam să stau cu ea în brațe tot visul și să ne sărutăm sub o lumină venind din nicăieri, scrijelind talpa netedă a realului, confundându-mă pe mine cu reflexia umbrelor din fântână. Niciodată n-a vorbit cu mine. Monologam ore întregi în fața ei, îmi povesteam viața, insuccesele, frustrările, iar ea tăcea, uitându-se ca la un gândac de pe tăișul lui Excalibur. Am crezut că e mută, adică am crezut că are un handicap… mai exact speram să nu aibă limbă, pentru că eu strâng limbi în raniță. Divinizam inflexiunile ei mimetice, sincretismul ritualului nostru. Am sesizat granița fină dintre distopia reală în care eram țintuit și pușcăria paradisiacă pe care mi-o construisem aici, la marginea oceanului încercărilor. Apoi au urmat nopți cu vise triste. Trecuse o săptămână în care nu ne mai întâlnisem deloc, nici măcar metafizic, și mi-era dor de ea. Avusesem numeroase coșmaruri care mai de care mai cumplite. Într-una din nopți am visat că eram pe câmpul de luptă pustiu, undeva în „țara nimănui”, și apăruse un soldat dușman. Mă simțeam foarte slăbit și aveam privirea încețoșată. Peste un timp, în vreme ce soldatul se apropia de mine, am început să-mi vomit camarazii. Ieșeau contorsionați din esofagul meu și începeau să lupte cu alți soldați inamici care apăreau ca prin minune. Am vomitat jumătate de batalion, toți colegi care muriseră. Într-un alt vis mă aflam într-un castel medieval și aveam misiunea de a cotrobăi încăperile până ce voi găsi plutonul de elită inamic. Am ajuns în sala bibliotecii și m-am urcat pe unul dintre cele mai mari rafturi. Am sărit din raft în raft o lungă perioadă, până când am dat de un zid și am sărit din nou, trecând prin el. A urmat o cădere continuă și o ciudată stare de imponderabilitate. După un timp părea că mă fărâmițez, că mă dizolv, că sucombez sub propria-mi greutate și am devenit claustrofob. M-am trezit cu niște dureri de cap cumplite. Frontul avea o monotonie activă, o entropie generalizată ce se putea rezuma. Războiul era doar tragic, nu și palpitant; noaptea era mult mai teribilă pentru mine decât operațiunile de pe front. Ziua omoram fără să îmi pese, nu-mi părea că mai ucid oameni. Mi se părea mult mai importantă soarta unui balon de săpun. După o săptămână, ațipind în tranșee, m-am visat într-un cimitir asemănător cu cel de-acasă. Căutam ceva… nu-mi pot

aduce aminte ce, și mă perindam printr-o groapă înaltă – gropile erau toate deschise. Ciocăneam liniștit în cruce și mă aruncam asupra cadavrelor în stări diferite de descompunere. Voiam cu orice preț alt cod, care habar nu am la ce îmi folosea. La un moment dat am intrat in cea mai mare groapă și, când am ajuns pe fundul ei, acesta s-a surpat și am căzut într-o altă groapă, apoi în alta, apoi în alta… până când am ajuns să călăresc o rață. Mergeam pe o mare făcută din șuruburi și cuie. Apoi am ajuns la un vulcan care scotea lavă și uniforme de soldați… și m-am trezit țipând, se pare că mă arsesem în ciocul rației. Puteam face o anamneză succintă a viselor mele.

Am hotărât că era momentul să urmez instrucțiunile date de generali, așa că, într-una din nopți, în loc să adorm ca de obicei, am deschis recipientul pentru lichid, l-am dus la gură și l-am dat peste cap, apoi am început să citesc din acea carte și, în timp ce citeam, în fața ochilor mi se desfășurau imagini ce păreau foarte reale. Auzeam o voce stridentă, subțire, care îmi explica ce aveam de făcut. În următoarea zi trebuia să intru în luptă ținând harta foarte aproape de mine. Pe ea urma să apară o licărire, un semnal luminos pe care trebuia să îl localizez. În locul indicat de semnalizator se afla o persoană pe care trebuia să o omor cu arma respectivă. Mi-au explicat modul de funcționare al armei: trebuia să scot partea inferioară detașabilă, care se transforma într-un recipient în care urma să introduc limbile pe care le țineam în raniță de ceva timp. Prima întrebare care mă frământa se rezuma la felul în care am conștientizat aceste informații care veneau ca un flux spre mine și pe care le receptam ca cea mai naturală senzație din lume. Începeam să aud un zgomot de tobe și țipete venite parcă din gurile iadului să conteste viața. Simțeam suferința a o mie de Iisuși crucificați pe un eșafod medieval încrustat în turlele unei biserici. Eram stilou, eram praful coardelor de zeu, eram victoria supremă a provinciilor împotriva tiraniei habsburgico-germane. Eram stâlpul care susținea norul decadent al înfrângerii lor, eram unirea ce venea agale pe Marea Siretului. Sufeream odată cu icoana credinței dezrobirii. Doar urlete și blesteme, ploi de acid peste ventriculele mele.

Mi-am revenit peste câteva ore, amețit, întrucât se făca apelul. Ni se ordona atacul la baionetă. Am aflat că avem pierderi masive și că șansele de reușită scădeau asimptotic. Miam scos din raniță harta care începuse deja să lumineze. Era, însă, o lumină pe care o auzeam, pe lângă faptul că o vedeam. O și simțeam. Era proiectată în creier, nu trebuia să mă uit prea mult pe hartă. Retina mi-era străpunsă de fotonul care nu fusese descoperit încă. Eram ca o broască proaspăt despinalizată, căutând parcă sanctuarul cojilor de nucă de pe front. Mă apropiam din ce în ce mai tare, iar pieptul îmi ardea. Sufeream de o iritație pe piele și brusc păream izolat. Ridicând privirea, am țintit locul unde trebuia să ajung – era lângă un tun. Alergam parcă printr-un tunel de timp; părea că restul lumii era un organism ce se mișca mai încet. Vedeam harta României Mari cum mi se contura în palmă, în ochi, în inimă, în sânge, chiar și în tunelul în care alergam. Simțeam răsunetul strigătului la unitate, simțeam descompunerea emfatică… Brusc m-am oprit. Gloanțele îmi șuierau pe la tâmple. Am desfăcut raniță, am scos săculețul în care păstram limbile. Mai rămăseseră câteva zeci utilizabile. Din buzunarul interior al mantalei am scos arma, am detașat partea ei inferioară, pe care aș putea-o numi încărcător, și am băgat în ea, pe rând, limbă cu limbă. Mă așteptam ca la un moment dat să nu mai fie loc, dar, spre surprinderea mea, spațiul din interior părea infinit. Am pus toate limbile pe care le aveam și am pornit cu flinta pe umăr și noua armă în mână. Mai aveam câțiva metri până la tun și am văzut cine stătea pe el. Am resimțit o profundă tristețe ce izvora din cele mai intime planuri interioare. Era iubita mea… Fantasma de care mă îndrăgostisem nebunește și pe care mi-aș fi dorit să o întâlnesc în realitate cu orice preț… acum se părea că nu chiar cu orice preț. Era îmbrăcată într-o salopetă verde închis. Se uita la mine cu ochii înlăcrimați, emanând dragostea ce mi-o purta și ea.

Atunci în jurul meu se umpluse de soldați ai armatei noastre care încercau să se apropie de ea, dar picau ca doborâți. Le picau părul, unghiile, le apăreau infecții în ochi și mureau aproape imediat cum apăreau, dar veneau alții… Armata noastră dădea dovadă de o vitalitate și numerozitate pe care nu o cunoscusem. Mă blocasem știind care mi-era misiunea și am început să urlu în timp ce îmi mureau colegii. Am înțeles că nu mai era loc de dat înapoi. Am căutat estul, m-am închinat la cer, la pământ, la toate văzutele și nevăzutele, am ochit… și am tras. Din ciudatul instrument pe care-l țineam în mână nu au ieșit gloanțe, nu s-au auzit sunetele ciudate, ci a ieșit doar un flux luminos puternic, roșu-aprins, fierbinte, care aproape că a… dizolvat-o. Nu am mai apucat să întorc capul, pentru că din tunul pe care stătea s-a tras. Am simțit ghiuleaua lovindu-mă din plin și am căzut…

Bravul nostru soldat s-a trezit pe o navă spațială deasupra pământului. Era într-o stare de semi-viață indusă și nu se mai putea face nimic pentru el. Fusese unul dintre puținii oameni din bătălie, restul erau clone ale armatelor Imperului Shaaran, care se înfruntaseră pe Pământ cu civilizația milenară a călătorilor prin continuul realului, Nardulak. Fusese un război sfânt și greu, iar Împăratul-zeu al galaxiei decretase acum independența rasei umane. Războiul va mai reveni doar când nu vom fi în stare să ne garantăm obiectivitatea, când oamenii vor forța echilibrul hegemonic…

Imaginea unui gând (de Mihai Cioflec)

Numele meu este Vlad Cornea şi lucrez de mai bine de cinci ani în cadrul unui laborator de studii de neurologie aplicată.

Din câte mă cunosc, sunt un tip punctual şi conştiincios, iar ceea ce fac chiar îmi place.

Clădirea în care îşi desfăşoară activitatea laboratorul de neurologie face parte dintr-un parc industrial destinat numai activităţii de cercetare şi este amplasată într-o zonă rezidenţială din nordul capitalei.

Deoarece punctualitatea şi conştiinciozitatea nu sunt calităţi suficiente pentru a te face remarcat în cadrul unui colectiv de cercetători, eram permanent în căutarea unei teme de studiu care să mă scoată în faţă.

Într-o sâmbătă dimineaţă, în timp ce îmi beam cafeaua şi mă uitam pe geamul de la bucătărie la un concurs de caiac-canoe ce se desfăşura pe lacul din apropiere, prin cap mi-a trecut un gând de-a dreptul prostesc: „ce s-ar întâmpla dacă unul dintre caiace s-ar răsturna, iar sportivul ar muri înecat?”

Odată ce ideea a prins rădăcini, am început să fabulez pe această temă: „Oare este adevărată credinţa că în cele câteva clipe dinaintea morţii, prin faţa ochilor ţi se desfăşoară întreaga viaţă?”.

Asemenea unui bulgăre de zăpadă care se rostogoleşte la vale, ideea se amplifica, căpătând tot mai mult contur subiectul temei de cercetare pe care aveam să i-l propun luni şefului de laborator, profesorul Petran.

Sâmbătă şi duminică nu am făcut altceva decât să finisez expunerea pe care aveam să o susţin în faţa şefului, deoarece, acesta fiind permanent în criză de timp, nu accepta divagaţiile şi înfloriturile.

Cu oarecare strângere de inimă, a trebuit să elimin episodul cu concursul de caiac-canoe care, din punct de vedere anecdotic, în alte condiţii, ar fi făcut deliciul oricărui auditoriu.

Luni dimineaţa, punctual şi conştiincios, nu lipsit de emoţii, m-am prezentat în faţa şefului:

— Bună dimineaţa, domnule profesor Petran. Permiteţi-mi să vă expun pe scurt o idee pentru o nouă temă de cercetare.

— Bună dimineaţa. Bine. Foarte bine. Te ascult. Era şi timpul să ieşi din anonimat şi să îţi valorifici potenţialul.

Afectat de reproşul oarecum voalat care se putea citi în tonalitatea vocii profesorului, am depăşit momentul şi am continuat:

— Aţi auzit, desigur, de credinţa populară că în cele câteva clipe dinaintea morţii, prin faţa ochilor ţi se desfăşoară întreaga viaţă. Ei bine, există în acest sens mărturii ale celor care au depăşit moartea clinică, fiind resuscitaţi după o tentativă nereuşită de sinucidere prin înec sau în urma unui accident al unui vapor, al unui avion, etcetera. Ţinând seama de aparatura şi experienţa de care dispunem, putem iniţia o activitate de cercetare prin care să putem transforma amprenta biocurenţilor înregistraţi în perioada de moarte clinică în imagini. Putem merge şi mai departe şi, făcând o paralelă cu calculatoarele în care informaticienii pot depista pe hard-discuri amprenta unor informaţii şterse, tot aşa şi noi să putem reconstitui pe baza amprentei lăsate pe creier de „imaginile vizualizate" înainte de moarte, de-a lungul întregii vieţi.

— Bine, bine, dar care ar fi utilitatea acestei cercetări şi implicit a angajării institutului într-un asemenea proiect?

Cum această întrebare era inevitabilă, am răspuns pe nerăsuflate, cu un text dinainte pregătit:

— Gândiţi-vă că în cazul unui accident aviatic sau maritim, orice cadavru se transformă într-o cutie neagră. De asemenea, rezultatele cercetării vor fi de mare ajutor criminaliştilor în elucidarea unor cazuri în care nu există suficiente probe. Sau deloc. Prevăd un interes deosebit, în special din partea armatei. Deoarece ştiinţa cere sacrificii, pentru prima etapă a proiectului în care resuscitarea mai este eficientă, mă ofer voluntar.

— Tinere, entuziasmul şi curajul tău mă bucură. Întrevăd totuşi unele probleme, deoarece, în momentul când se va afla scopul cercetărilor, cei de la drepturile omului şi cei cu etica actului medical vor ridica tot felul de obiecţiuni… Violarea intimităţii, bla-bla-bla, dar de asta o să mă ocup eu la momentul potrivit. Între timp te rog să îţi formezi un colectiv minimal de colaboratori, dar din care nu trebuie să lipsească Vlad Apostol, Victor Sterian şi Angela Necula, cei trei care anul trecut au

urmat cursurile de instruire ţinute de producător la Bucureşti pentru galvanometrul balistic, GBR-ul de ultima generaţie, encefalograful portabil şi instrumentele neuroimagistice. De fapt, dacă mă gândesc bine, tu şi cei trei veţi forma echipa. În ceea ce priveşte dezvăluirea conţinutului acestei convorbiri, cât mai puţine cuvinte si cât mai evaziv.

Când m-am întors în birou, colectivul lărgit m-a şi luat în primire, punându-mi tot felul de întrebări:

— În ce dispoziţie era şefu'? De ce te-a chemat?

După ce mi-am compus o mină uşor dezorientată, am încercat să le dau un răspuns cât mai confuz.

— Măi, să ştiţi că nu am înţeles mare lucru. Este vorba despre o temă de cercetare cu privire la studiul unor biocurenţi remanenţi, din faza de moarte clinică. Mă rog, ceva de genul acesta. Dar interesant este faptul că vrea să conduc eu colectivul care se va ocupa de problemă. Cică să mă scoată din… citez „starea de amorţeală în care mă complac".

Discursul meu nu a reuşit însă să deruteze pe nimeni, deoarece colectivul era format numai din oameni capabili, cu diplome şi doctorate solide în spate, şi care au intuit imediat seriozitatea obiectivului propus.

Singura care intrase în colectiv cu ceva sprijin „de sus" era Doina Suciu, dar care dovedise de-a lungul timpului că nu se ferea de muncă, sacrificându-şi multe weekend-uri atunci când fusese nevoie.

Cu mâna pe inimă pot spune că suntem un colectiv omogen, în care nu există conflicte sau invidii meschine, succesul oricăruia dintre noi fiind aplaudat cu o bucurie nedisimulată.

Dorinţa de promovare numai pe baza meritelor personale era unanim acceptată, iar numirea mea în calitate de şef de proiect, departe de a fi trezit vreun resentiment.

În aceste condiţii, crearea unui colectiv minim, de trei cercetători, din colectivul lărgit de nouă, ar fi fost o sarcină mai mult decât ingrată, dar problema fusese deja rezolvată de profesor.

Selectarea personalului auxiliar, adică cei care trebuiau „să care pianul pe scări", era mult mai uşoară, recomandările şefului administrativ fiindu-mi suficiente.

În acest timp, profesorul Petran, care din primul moment al expunerii mele intuise utilitatea temei de cercetare, întrebarea pusă oferindu-i doar o pauză în care să gândească următoarele etape, începea deja să se ocupe de realizarea bazei materiale pentru desfăşurarea primelor experimente.

Imediat ce am părăsit biroul, profesorul Petran a telefonat de pe fix vechiului său prieten, colonelul Ion Croitoru, comandantul bazei de antrenament a scafandrilor militari din Constanţa.

– Bună Nelule… Vezi, mi-ai recunoscut vocea, semn că nu îţi telefonez chiar aşa de rar cum pretinzi tu. Ce face cea mică? Şi-a dat licenţa?… Nelule, eşti nedrept cu mine. Cum adică: „de ce am nevoie”? Bine. Măi, uite despre ce este vorba, pe scurt. In cadrul unui contract de colaborare, vreau să pot avea acces la bazinul vostru de antrenament şi la asistenţa personalului vostru medical care este supra-specializat pe problemele care mă interesează. Eu vin cu aparatura… bine, şi cu vodca. Mai mult nu pot să vorbesc. Pupă-i pe ai tăi!

A doua zi, profesorul m-a chemat la el în birou să îmi comunice că prima etapă a cercetărilor va fi organizată la Constanţa şi că activitatea va începe în a doua jumătate a lunii aprilie, noi fiind deja în douăzeci şi cinci martie.

Ca la un semnal, în momentul în care am deschis uşa laboratorului, toate privirile colegilor s-au îndreptat spre mine, astfel că, pentru câteva momente, obiectivele microscoapelor atomice de forţă, claviaturile calculatoarelor şi ecranele spectrometrelor au fost abandonate. Acesta era un semnal care dovedea interesul deosebit de care se bucura în rândul lor noua temă de cercetare.

Fără altă introducere, am intrat direct în subiect:

– Vin de la şefu’. Activitatea de cercetare pentru tema discutată se va desfăşura în două etape: Prima etapă va fi găzduită de baza de antrenament şi instruire a scafandrilor militari din Constanţa şi va începe în a doua jumătate a lunii aprilie. Colectivul de cercetători care va face deplasarea este limitat la patru, cu mine inclusiv. Ceilalţi trei sunt: Vlad Apostol, Victor Sterian şi Angela Necula, cei care anul trecut au urmat cursurile de pregătire pentru utilizarea unor aparate vitale desfăşurării experimentului.

Fiind şi un bun manager, profesorul Petran a urmărit personal, în perioada de timp rămasă, toate etapele încheierii contractului de colaborare cu baza de antrenament din Constanţa, precum şi realizarea bazei logistice pentru desfăşurarea în bune condiţiuni a proiectului de cercetare.

Pe măsură ce termenul de începere a experimentului se apropia, convorbirile mele cu profesorul Petran deveneau tot mai dese şi tot mai lungi, iar dialogul se transformase într-un adevărat monolog.

Într-una din aceste întrevederi, profesorul m-a întrebat şi tot el mi-a răspuns:

– Cred că intuieşti de ce am insistat ca prima fază a cercetărilor să aibă loc la baza de antrenament a scafandrilor militari din Constanţa? Pentru că ei dispun de un personal medical de excepţie, specializat în intervenţii rapide în cazul unor accidente, Doamne fereşte! Gândeşte-te că în momentul în care te-ai oferit voluntar ţi-ai asumat şi nişte riscuri. Apropo, am primit din partea avocatului institutului declaraţia ta că îţi asumi riscurile pe propria răspundere. Între timp, am rugat-o pe Doina Suciu să caute prin toate sursele de informaţii posibile, inclusiv OSIM, dacă pe plan mondial s-a mai efectuat vreun experiment asemănător cu al nostru. După căutări asidue, a găsit că prin anii ‘80, un grup de studenţi americani a indus moartea clinică unui voluntar sau doi, dar numai pentru a stabili perioada maximă în care se mai poate realiza resuscitarea. Se pare că s-a făcut şi un film. În urma studierii tuturor documentelor, rezulta că durata de timp în care un organism poate fi în moarte clinică depinde de viabilitatea celulei nervoase, fenomenul devenind ireversibil în momentul în care centrii nervoși cerebrali sunt lipsiți de aportul de oxigen pe o perioadă de timp ce depășește cinci-zece minute. Dar cel mai important lucru este faptul că până la ora actuală tema cercetărilor noastre nu a mai fost abordată de niciun alt laborator, niciunde în lume.

Profitând de o scurtă pauză în care profesorul aruncă o privire calendarului din perete, se vedea preocupat de graficul activităţilor premergătoare deplasării la Constanţa, am reuşit să strecor şi eu o remarcă:

– Efectuarea experimentului în bazinul de antrenament al scafandrilor militari mai are un avantaj, şi anume că putem simula condiţiile producerii unui accident în care subiectul este în contact nemijlocit cu apa. În situaţia în care am induce moartea clinică unui voluntar în condiţii de laborator, prin oprirea activităţii centrilor nervoși cardio-respiratori, rezultatele cercetărilor ar putea fi viciate deoarece subiectul are conştiinţa faptului că moartea nu este iminentă.

Într-o altă întrevedere, profesorul a abordat latura de pură specialitate a experimentului.

– Faptul că oameni aflați în moarte clinică relatează diverse fenomene cum ar fi: desprinderea de trup, vizualizarea unor imagini sau diverse alte percepții, se poate explica prin activitatea centrilor corticali, care rămâne prezentă în toată perioada intervalului de resuscitare. În concluzie, va trebui

să ne concentrăm cu predilecţie asupra semnalelor cortexului în momentul reducerii aportului de oxigen. Acest Galvanic Brain Respons, sau GBR, cum îi spunem noi, ca şi celelalte aparate, adevărate minuni ale tehnicii, ne vor permite să ducem la bun sfârşit experimentul. Menirea noastră acum este să aducem „softul” la nivelul „hardului”. Testarea biometrică cu ajutorul GBR-ului a conductibilităţii electrice a cortexului în vederea verificării nivelului de transmitere a impulsurilor la nivelul sinapselor va fi adevărata piatră de încercare a aptitudinilor colectivului, în care am mare încredere. Simulările făcute până acum pe voluntari au fost bune, dar nu erau similare condiţiilor limită la care vom fi supuşi. Prelucrarea şi interpretarea datelor furnizate de GBR, coroborate cu cele provenite de la instrumentele de neuroimagistică de ultimă generaţie, ne va permite captarea, amplificarea şi transformarea şi a celor mai mici sarcini în imagini, asemenea proceselor naturale care se petrec în creier. În ceea ce priveşte aparatura, îţi reamintesc că în actul de vânzare există o clauză care ne face responsabili pentru păstrarea securităţii patentelor pe care acestea le încorporează timp de doi ani, cu penalităţile aferente în caz de eşec.

Ultimele două zile înainte de plecare au fost dedicate numai activităţilor pur administrative: inventarierea şi securizarea aparaturii ce urma să facă deplasarea la Constanţa; convocarea de către profesor a întregii echipe în vederea recapitulării sarcinilor ce revin fiecărui membru.

Deoarece reuşisem să-l conving pe profesor că rezultatele cercetărilor ar putea fi alterate de faptul că în subconştientul meu era fixată deja ideea că voi fi salvat, în echipă a fost cooptat şi un medic psihiatru, care avea rolul ca, înainte de inducerea morţii clinice, să îmi sugereze, sub stare de hipnoză, că sunt victima unui naufragiu sau a unui accident de avion. Avion care s-a prăbuşit în ocean.

Organizarea exemplară a logisticii şi sincronizarea la „secundă” a tuturor obligaţiilor asumate prin contractul de colaborare de cei doi parteneri au făcut posibil ca activitatea de cercetare să poată începe din prima zi după instalare.

Asemeni instrumentelor dintr-o orchestră simfonică, întreaga aparatură ştiinţifică trebuia să lucreze ca un tot, fiecare cercetător având de „interpretat partitura” pe care profesorul i-o distribuise la plecare.

În ceea ce mă privea, în prima parte a primei zile, am intrat în contact cu „apa”, cu aparatura ce urma să mă însoţească în imersie şi cu medicul-scafandru care urma să mă supravegheze, să-mi urmărească toate reacţiile şi să intervină în caz de necesitate.

Eram conştient că voi trăi o experienţă unică, ceva ce fără îndoială va face obiectul unor comunicări ştiinţifice, aşa că mi-am propus să reţin în cele mai mici detalii, în succesiunea lor, toate evenimentele şi operaţiunile legate de aceasta.

În momentul în care am făcut cunoştinţă cu medicul-scafandru, m-a pufnit râsul, gest pe care a trebuit să îl explic imediat pentru a nu crea o situaţie jenantă.

– Când v-am văzut, prin minte mi-a trecut ideea, pe care am şi vizualizat-o, că dumneavoastră trebuie să fiţi tipul care-mi va pune palmele pe cap şi mă va forţa să stau sub apă până când îmi pierd cunoştinţa.

– Nu, eu sunt tipul care doar înapoiază cunoştinţa pierdută, mi-a răspuns medicul, zâmbind complice.

Spre surprinderea mea, mi-a fost prezentată o cască neurologică multifuncţională, creaţie a unui grup de cercetători de la Complexul Măgurele, pe principiul tomografiei cu emisii de pozitroni. Despre aparatul care urma să revoluţioneze cercetarea activităţii creierului citisem doar câteva articole descriptive în revistele de specialitate şi nu mă aşteptam să o văd materializată. Aici era clar mâna profesorului Petran.

Acum îmi explicam încrederea şi optimismul profesorului raportate la reuşita experimentului.

Casca neurologică urma să transmită informaţii cu privire la activitatea de orice natură a creierului la nivel celular şi era perfect compatibilă cu aparatura achiziţionată de noi anterior.

Menţinerea mea în imersie, la circa un metru sub nivelul apei, era asigurată de o centură ancorată de peretele bazinului. În momentul în care senzorii de pe cască depistau o scădere a concentraţiei de oxigen la nivelul celulelor, sub cea prestabilită, centura se desprindea automat, iar medicul-scafandru mă aducea la suprafaţă pentru începerea operaţiei de resuscitare.

Lansarea operaţiunii de resuscitare era comandată de casca neurologică. Imediat ce intram în contact cu aerul atmosferic, asigura stimularea centrilor nervoși cardio-respiratori, situați în trunchiul cerebral.

Eliminarea apei din stomac şi plămâni se făcea prin inducerea unui spasm al musculaturii intercostale şi al diafragmului, sincronizat cu operaţia de aspiraţie efectuată de o cameră hipobarică de mici dimensiuni.

Aceste operaţiuni de eliminare a apei erau activităţi de rutină în cadrul programului de antrenare a scafandrilor militari în vederea opriri respiraţiei cât mai mult timp cât şi a simulării unor accidente, cu deosebirea că desprinderea centurii se făcea la comanda medicului supraveghetor şi că nu se ajungea niciodată la moartea clinică. Operaţiunea era foarte eficientă şi se desfăşura în doi timpi, cel de-al doilea fiind pentru siguranţă. Închipuiţi-vă un strănut foarte puternic, în faţa căruia nu este bine să te afli.

Apa din bazinul de mici dimensiuni în care urma să se desfăşoare experimentul avea puritatea celei a unui izvor de munte, iar instalaţiile de filtrare şi tratare erau identice cu cele de pe navetele spaţiale.

În partea doua a zilei am făcut exerciţii de ţinere a respiraţiei, exerciţii care, pentru presupusul candidat la înec, deveneau o luptă disperată pentru supravieţuire.

La prima încercare, fără centură, am reuşit să stau sub apă două minute, iar la a doua încercare, cu centura pusă, am rezistat două minute şi cinci secunde, eu făcând ceva înot şi scuba diving în facultate.

În tot acest timp, colegii mei au monitorizat cu ajutorul aparatelor şi instrumentelor din dotare multitudinea de date trimise de casca neurologică; unele rezultate au fost afişate direct, în tip real, pe ecranele monitoarelor, iar restul urmau să fie prelucrate şi interpretate în cadrul unor programe multidisciplinare foarte complexe.

Seara, târziu, aşa cum convenisem, a avut loc un „duplex” în care ar fi trebuit să raportăm profesorului rezultatele activităţii noastre din prima zi.

Deoarece încă nu eram în posesia unor date concludente, convorbirea a avut un caracter pur convenţional.

A doua zi dimineaţa, cu un sfert de oră mai devreme, întreaga echipă era pe marginea bazinului, fiecare încercând să îşi ascundă nerăbdarea de a începe experimentul final.

Conform programului, la ora opt fix, s-au prezentat şi medicul centrului de instruire împreună cu psihiatrul.

Psihiatrul avea rolul ca prin hipnoză să mă pregătească astfel încât trăirea fricii de o moarte iminentă să fie una autentică, neumbrită de vreo urmă de speranţă.

După ce mi-am pus echipamentul şi casca neurologică, psihiatrul m-a invitat să îl privesc fix în ochi şi să-mi eliberez mintea de orice gând, după care cu o voce monotonă a început să îmi vorbească: „te afli pe puntea unui vas care urmează să se scufunde; te arunci în apă şi simţi cum un alt pasager te-a prins de picioare şi te trage la fund".

În momentul următor m-am aruncat în apă, iar doctorul-scafandru m-a apucat efectiv de picioare şi m-a tras la fund, fixându-mă cu centura. După o luptă fără speranţă în care am încercat să mă menţin la suprafaţa apei, am fost cuprins de o moleşeală irezistibilă, lăsându-mă abandonat în voia sorții.

Imediat ce casca neurologică a dat semnalul, experimentul a fost oprit şi medicul supraveghetor m-a scos afară din bazin. A fost declanşată procedura de resuscitare. Odată încheiată resuscitarea, am fost introdus într-o cameră presurizată, care avea rolul să refacă procentul de oxigen din sânge, din limfă şi din fluidul cerebrospinal.

Deoarece de această dată volumul de informaţii ce trebuia prelucrat era infinit mai mare şi de o cu totul altă natură decât cel din ziua precedentă, iar numărul de servere avute la dispoziţie era redus, era de aşteptat să primim rezultatele doar spre sfârşitul după-amiezii.

La ora cinci, când întreaga echipă era deja adunată în laborator, calculatorul a putut furniza prima imagine a unui gând.

Aceasta imagine era mai importantă decât primul pas al omului pe lună, mai importantă decât primele imagini de pe Marte.

Calculatorul „developase" o singură imagine din cele ce fuseseră stocate în cortexul vizual primar, aceasta fiind selectată dintr-o succesiune de un milion de imagini voalate ce păreau acoperite de o ceaţă impenetrabilă.

Imaginea mă arăta pe mine la vârsta de cinci ani, atunci când părinţii m-au dus prima oară la un bazin de înot şi când o frică ne mai trăită până atunci pusese stăpânire pe mine.

Acesta era singurul gând care mă stăpânise şi pe care l-am „vizualizat" în timp ce eram eliberat din strânsoarea centurii.

De ce doar această imagine era lizibilă? Pentru că emoţia care o generase era una foarte puternică, sau cel puţin amintirea e. Deci, cu cât emoţia era mai puternică, cu atât imprimarea ei în cortexul vizual primar era mai clară, mai limpede.

Dar ce emoţie putea fi mai puternică decât frica din faţa unei morţi iminente?

În momentul în care am realizat importanţa acestui adevăr pentru finalizarea experimentului, „mâine" a devenit pentru mine un secol de aşteptare.

Bucuria era imensă. Ne îmbrăţişam, plângeam de fericire, dar faptul că obţinusem o singură imagine ne obliga să reluăm experimentul având însă convingerea că programul de reconstituire a imaginilor se va auto-îmbunătăţi în urma ajustărilor efectuate.

În acea seară, la sfârşitul raportului pe care trebuia să i-l dăm profesorului, a intervenit Angela Necula, care a ţinut să-şi condimenteze expunerea cu câteva observaţii:

– Domnule profesor, vreau să vă aduc la cunoştinţă că în zona girusului inferior frontal stâng aparţinând lui Vlad Cornea, am descifrat în cadrul dialogului interior pe care îl purta pe când se pregătea să intre apă, dialog pe care ni l-a dezvăluit casca neuro, că este un tip plin de contradicţii, el nefiind de acord nici cu el însuşi. Sper să nu mă dea în judecată că i-am ascultat convorbirile.

Şi aşa cum ne aşteptam, a doua zi, de fapt a treia, după prânz, pe monitorul de mari dimensiuni montat pe peretele sud al laboratorului se derulau deja, într-o succesiune ameţitoare, „fotorame" care reconstituiau momente din viaţa mea.

Teoria pe care o enunţasem se dovedea a fi valabilă.

Având posibilitatea de a vizualiza fiecare cadru selectat în parte, am derulat imaginile până în perioada copilăriei.

Calculatorul era programat astfel ca din milioanele de imagini care ilustrau un anumit eveniment din viaţa mea, să o selecteze pe cea mai clară.

Astfel am putut vedea cum la vârsta de doi ani, cu faţa scăldată în lacrimi şi cu ochii dilataţi de spaimă, eram îndemnat să dau mâna cu un Moş Crăciun având o faţă jovială şi plină de bunăvoinţă.

O altă imagine foarte clară mă arăta la cinci-şase ani, pe când eram singur acasă şi a avut loc o pană de curent, iar prin faţa ochilor mi se perindau tot felul de vedenii, care de care mai înfricoşătoare.

Peste imaginea în care eram în compania unei fete de cincisprezece ani pe care o invitasem la mine acasă am trecut foarte rapid, deşi audienţa insistase să fac stop cadru.

Deoarece fiecare imagine avea să facă obiectul unei analize mai aprofundate, am sărit direct la „ultimele clipe din viaţa mea".

Calculatorul selectase doua imagini: în prima săream în apă de pe marginea bazinului; în a doua un bărbat aflat la nivelul genunchilor mă trăgea la fund şi ochii mi se împăienjeniseră.

Seara, bineînţeles, a avut loc „întrevederea" cu profesorul Petran. Profesorul care între timp se eliberase de responsabilitatea supravegherii activităţii fiecăruia dintre noi şi de cea a unui eventual eşec, a devenit de-a dreptul exuberant.

– Copii, vă iubesc şi sunt mândru de voi. Ceea ce aţi realizat va fi scris cu litere de aur în cartea de istorie a neurologiei. Imaginile furnizate de calculator au dovedit viabilitatea temei noastre de cercetare şi vor deschide noi orizonturi în cunoaşterea fiinţei umane.

Speriat oarecum de propria-i locvacitate, profesorul a încheiat brusc:

– Şi acum, la culcare! Noapte bună!

Având conştiinţa lucrului bine făcut, ne-am felicitat, ne-am pupat din nou pe obraji şi am început pregătirile pentru întoarcerea în capitală.

II

Odată ajunşi acasă, colectivul ce participase la „descoperirea secolului” a trebuit să facă faţă unei perioade deosebit de agitate, profesorul Petran în special. Conferinţe de presă, prelegeri la cele mai prestigioase universităţi, articole pentru revistele de specialitate, nominalizarea profesorului la premiul Nobel, etc.

„Imaginea unui gând” era titlul cel mai frecvent care apărea pe afişele ce anunţau conferinţele ţinute de profesorul Petran, titlu care, având melodicitatea unui vers, nu mai supăra pe nimeni când era repetat cu ostentaţie.

Nominalizare profesorului la premiul Nobel pentru medicină era un lucru ce nu putea fi contestat de nimeni. El fusese cel care dotase laboratorul cu aparatura şi instrumentele de cercetare cele mai adecvate şi le armonizase astfel încât să răspundă ca un tot la solicitările impuse de prelucrarea unei avalanşe de date nemaiîntâlnite.

Cine vorbea de profesorul Petran îi spunea simplu „profesorul”, pentru că, dacă fiecare titlu onorific şi fiecare lucrare ştiinţifică ar fi fost transformate într-o medalie, pentru a le putea afişa, faţa costumului i-ar fi fost insuficientă, iar doctorul Petran nu era un plăpând, din contră.

Ca fapt divers, la unul din talk-show-urile la care am participat, un reporter m-a întrebat:

– În această experienţă, în care aţi fost la hotarul dintre viaţă şi moarte, nu l-aţi întâlnit şi pe Dumnezeu? Vă întreb acest lucru pentru că în marea lor majoritate cei care au depăşit moartea clinică povestesc că L-au întâlnit pe Dumnezeu şi că au vorbit cu El.

Întrebarea era foarte delicată, iar răspunsul nu trebuia să rănească sentimentele religioase ale vreunuia dintre participanţi sau ale vreunui telespectator.

– Datorită faptul că experimentul s-a desfăşurat sub cu totul alte auspicii decât cele ale unui accident sau ale unei încercări de sinucidere, Dumnezeu, care este în tot şi în toate, este posibil să se fi păstrat undeva în planul secund, iar aparatura de care dispunem la ora actuală să nu fi fost capabilă să reconstituie imagini în care apare „haloul Divinităţii”.

Profesorul Petran, care era şi un bun psiholog, sesizând ruptura ce se putea crea între cei rămaşi acasă şi „lotul Constanţa”, a început să îi convoace tot mai frecvent pe cei dintâi şi să le traseze liniile directoare ale următoarei teme de cercetare: „Aplicaţiile transcrierii şi vizualizării dialogului interior”. În primele şedinţe au fost dezbătute aspectele teoretice ale temei de cercetare,

cu referire directă la rezultatele obţinute şi la experienţa căpătată în deplasarea de la Constanţa. La sfârşitul ultimei ședinţe, profesorul le-a spus:

– Scopul final al acestei cercetări nu este realizarea unei enumerări de cât mai multe aplicaţii, ci găsirea posibilităţilor de transpunere a lor în viaţa de zi cu zi. Va trebui să veniţi cu propuneri, să conlucraţi cu producătorii aparaturii de cercetare pentru miniaturizare acesteia, să colaboraţi cu cei care realizează softurile pentru mărirea vitezei de stocare şi prelucrare a datelor. Gândiţi-vă la un exemplu simplu: Un doctor psihiatru are nevoie să poată citi şi vizualiza dialogul interior al pacientului din intervalul de timp imediat premergător vizitei pentru al putea corela cu starea de spirit afişată de acesta în momentul vizitei şi a prescrie un tratament, un răspuns adecvat. În cazul celor instabili psihic, lipsa unei surse suplimentare de apreciere a stării reale a pacientului în vederea diagnosticării cât mai corecte a acestuia în cel mai scurt timp, poate avea urmări tragice. Noi am aşteptat aproape o jumătate de zi rezultatele experimentului. Desigur, nu vor fi probleme cu „violarea dreptului la intimitate al pacientului” atâta vreme cât totul se va face cu acceptul acestuia. Succesul cercetărilor noastre va fi cu atât mai mare cu cât vom reuşi ca rezultatele acestora să nu încapă pe mâna băieţilor răi.

Într-una din zile, în timp ce eu şi cei trei colaboratori ai mei eram convocaţi în biroul profesorului, nu mică mi-a fost mirarea să constat că grupului nostru i s-a alăturat şi Doina Suciu. În momentul în care a intrat pe uşă, fără altă introducere, profesorul i s-a adresat direct colegei noastre:

– Dragă Doina, te rog să continui activitatea ta de investigare, care ne-a fost de un real folos în deplasarea de la Constanţa. De data aceasta va trebui să sistematizezi declaraţiile celor care au depăşit moartea clinică, în funcție de natura evenimentului care a provocat-o: accident rutier, lovituri, căzături, înec, etc., specificând totodată conţinutul relatărilor. Deşi am mai discutat, am să repet şi pentru Doina faptul că oameni aflați în moarte clinică relatează diverse fenomene, ca: desprinderea de trup, vizualizarea unor imagini sau diverse alte percepții, „derularea filmului întregii vieţi în doar câteva secunde”, etc. Trebuie să menţionez faptul că, pe moment, acest ultim aspect mă interesează în mod deosebit, deoarece experimentul de la Constanţa a fost axat pe studiul acestui fenomen. Aşa cum aţi constatat şi voi, experimentul, deşi a fost un succes, a lăsat fără răspuns o serie de întrebări: care este zona sau care sunt celulele din cortexul vizual primar care declanşează „ derularea filmului”? Stimulând acea zonă se poate obţine „vizionarea filmului”? Dacă da, și în alte condiţii decât cea a unui înec?

După o pauză de câteva secunde, în care profesorul ne-a captat privirile pentru vedea cât suntem de conectaţi la viziunea lui despre căile de continuare a experimentului, şi-a reluat prelegerea.

– Realizaţi faptul că până când nu vom găsi răspunsurile la cele două întrebări fundamentale, nu vom putea începe cercetările în vederea transpunerii lor în noi aplicaţii care să satisfacă nişte cerinţe concrete ale vieţii de zi cu zi? Nu uitaţi niciun moment că suntem totuşi un laborator de

neurologie aplicată şi că „imaginea unui gând”, descoperirea secolului, nu se putea înfăptui fără casca neurologică, „invenţia secolului”. Aşa cum am spus-o şi colegilor din cealaltă echipă, va trebui să veniţi cu propuneri, să conlucraţi cu producătorii aparaturii de cercetare pentru miniaturizare acesteia, să colaboraţi cu cei care realizează softurile, pentru mărirea vitezei de stocare şi prelucrare a datelor.

În săptămâna care a urmat, Doina Suciu, făcând dovada unei puteri de muncă deosebite, lucrând şi douăzeci de ore pe zi, a reuşit să întocmească raportul final, care, fără urmă de îndoială, dovedea faptul că numai persoanele care supravieţuiseră morţii clinice cauzate de înec relataseră despre „vizionarea filmului propriei vieţi’’. Pentru întocmirea raportului, Doina Suciu nu ezitase să caute material documentar în reviste de specialitate editate în cele mai depărtate colţuri ale lumii. În urma analizei raportului persista totuşi întrebarea: de ce numai prin înec se declanşează procesul de derulare a vieţii subiectului?

Au urmat zile lungi de căutări şi interpretări a datelor stocate în memoria calculatoarelor. Într-una din zile, în timp ce urmăream cu ajutorul unui program specializat provenienţa unor impulsuri nervoase captate de casca neurologică din zona cortexului vizual primar, am constat că acestea fuseseră emise simultan de către musculatura miocardului, de cea intercostală şi de cea a diafragmului, în momentul în care concentraţia de oxigen din centrii nervoşi cerebrali ajunsese aproape de zero şi se instalase moartea clinică. Apariţia acestor ultime impulsuri nervoase coincidea cu începutul vizualizării tuturor evenimentelor trăite de mine până în acel moment.

Înarmat cu această observaţie deosebit de importantă pentru desfăşurarea în continuare a investigaţiilor, fără a mai bate la uşă, am pătruns în biroul profesorului. Oarecum surprins şi uşor iritat, profesorul m-a invitat totuşi să iau loc şi m-a ascultat cu o atenţie crescândă pe măsură ce eu îmi dezvoltam expunerea. Urmărindu-i expresia feţei, vedeam cum acesta începe să se destindă sub imperiul unei bucurii nemărginite, bucurie pe care poate o trăiseră numai Arhimede şi Newton. Profesorul, având deja închegată viziunea asupra aplicabilităţii descoperirii făcute, a început să rezume situaţia actuală a cunoştinţelor acumulate şi să formuleze obiectivele etapelor următoare ale cercetării:

– În momentul de faţă cunoaştem legătura directă dintre impulsurile nervoase trimise de musculatura cardio-respiratorie şi declanşarea vizualizării imaginilor. Cunoaştem de asemenea zona din cortexul vizual primar de unde se declanşează vizualizarea de imagini. În etapa următoare va trebui să identificăm celulele ţintă din cortexul vizual primar care primesc informaţiile trimise de musculatura cardio-respiratorie. Cu ajutorul programelor specializate, ţinând cont de faptul că informaţiile furnizate de casca neurologică sunt transmise într-un sistem de coordonate spaţiale 3D, ne va fi relativ uşor să identificăm grupul de celule ţintă pentru impulsurile nervoase. În momentul în care vom identifica acel grup de celule, vom putea începe să verificăm dacă „vizionările” propriei vieţi trăite anterior pot apărea şi în alte condiţii. Acest lucru se va putea realiza prin stimularea

grupului respectiv de celule, în condiţii de laborator, în absenţa unui „înecat voluntar”, cu impulsuri nervoase având intensitatea şi durata identice cu cele transmise de casca neurologică în momentul instalării morţii clinice. Ar fi indicat ca pentru acest prim experiment să te oferi tot tu voluntar. Astfel vom putea verifica ulterior dacă parametrii impulsurilor nervoase sunt diferiți de la un individ la altul. În cazul unor rezultate pozitive, acestea vor asigura o înţelegere mai aprofundată a proceselor nervoase de la nivelul creierului uman şi vor permite adoptarea unor noi proceduri în rezolvarea problemelor ridicate în faţa psihiatrilor şi criminaliştilor.

Au urmat şase săptămâni de muncă intensă de cercetare, cu nopţi nedormite, la capătul cărora rezultatele au fost mai mult decât pozitive.

Pe scurt: a fost identificat grupul de celule responsabil pentru declanşarea derulării imaginilor; în calitate de voluntar am fost supus procesului de stimulare a grupului de celule amintit; rezultatele au fost foarte bune, cadrele care corespundeau unor trăiri intense fiind de o claritate deosebită; la al doilea experiment, realizat cu un voluntar din afara laboratorului, impulsurile nervoase au avut intensitatea şi durata identice cu cele care mi-au fost aplicate mie, rezultatele fiind de asemenea foarte bune; pentru a asigura veridicitatea concluziilor ce trebuiau trase în urma experimentului, au mai fost convocaţi doi voluntari, cu acelaşi rezultat „pozitiv” la final.

Faptul că intensitatea şi durata impulsurilor nervoase erau constante pentru toţi subiecţii experimentului nu trebuia să ne mire; fenomenele din natură se desfăşoară sub guvernarea implacabilă a unor constante: numărul lui Avogadro, constanta lui Planck, constanta gravitaţională, etc.

Din momentul în care rezultatele cercetărilor au fost făcute publice, ca şi în prima fază a cercetărilor, a trebuit să trecem din nou pe sub furcile caudine ale celebrităţii şi să purtăm cu stoicism povara acesteia: prelegeri la cele mai prestigioase universități, articole pentru revistele de specialitate, conferinţe de presă, talk-show-uri, şedinţe foto pentru coperţile diferitelor reviste de medicină sau de o cu totul altă factură.

Nu este nevoie să amintesc că imaginea profesorului Petran a apărut pe prima pagină a revistei TIME, ca personalitate a anului. Exact în aceiaşi perioadă au fost date publicităţii şi rezultatele excepţionale obţinute de colectivul care se ocupase de tema de cercetare: „Aplicaţiile transcrierii şi vizualizării dialogului interior”.

După ce am depăşit această perioadă fericită de euforie colectivă, am început una nouă, lipsită de „culoare”, dar foarte solicitantă fizic şi psihic, în care întreg colectivul a trebuit să se împartă între munca de laborator şi urmărirea derulării contractelor de colaborare cu diferite întreprinderi şi instituţii.

În aceeaşi perioadă de timp a trebuit să dăm curs solicitărilor forurilor legislative precum şi ale diferitelor organizaţii care se ocupau cu apărarea drepturilor omului, în vederea reglementării condiţiilor în care se putea apela la procedura „imaginea unui gând” (termen deja consacrat, asemeni lui „big brother”) în vederea obţinerii de informaţii despre aspecte din viaţa unui cetăţean.

Într-un sfârşit de săptămână, profesorul Petran m-a convocat la el în birou şi am avut o discuţie al cărei debut ieşea din tiparele obişnuite.

– Cum te mai simţi? Pari destul de obosit. Nu simţi nevoia unei evadări?

După ce eu am depăşit momentul de perplexitate, tot el a continuat.

– Ei, bine, s-a ivit prilejul unei evadări. Universitatea de medicină din Bogota îţi oferă prilejul de a ţine câteva prelegeri despre rezultatele cercetărilor noastre cu titlul generic „Trecutul nu poate fi ascuns”. Trebuie să-ţi spun că onorariul pentru acest ciclu de conferinţe este de nerefuzat, cifra înaintată fiind cu şase zerouri. Se pare că Universitatea de medicină din Bogota are în spate sponsori deosebit de generoşi. Despre administrarea onorariului o să vorbim la întoarcere. Plecarea este peste o săptămână din această clipă şi profesorul făcu un gest ca şi cum ar fi declanşat un cronometru invizibil.

După un zbor de circa patru ore, avionul supersonic de mici dimensiuni în care avusesem rezervat un loc la clasa business, a aterizat cu bine pe aeroportul El Dorado International din Bogota.

În sala de aşteptare pentru VIP-uri am fost întâmpinat de un grup foarte generos de oficialităţi din partea universităţii: doi decani şi trei profesori, ale căror nume, bineînţeles că le-am uitat chiar din momentul prezentărilor.

După discursul de întâmpinare rostit de decanul facultăţii de neurologie şi după un schimb de amabilităţi ce ţin de ritualul unor astfel de evenimente, am fost condus spre ieşirea din aeroport, unde eram aşteptat de o maşină neagră super-long.

În momentul în care şoferul mi-a deschis portiera, din interiorul maşinii a răzbătut în afară un aer plăcut şi răcoros, ca o promisiune pentru alte şi alte beneficii ale confortului absolut.

Călătoria până la reşedinţa pentru oaspeţii universităţii a durat neaşteptat de mult: o oră şi douăzeci de minute. În tot acest timp, geamurile fumurii care mă izolau atât de exterior cât şi de şofer nu îmi dădeau posibilitatea să disting ceva din peisajul care se derula pe lângă noi.

Ajuns la destinaţie, m-am trezit în faţa unei clădiri cu un singur etaj, a cărei faţadă se întindea pe circa optzeci de metri. În jurul clădirii era amenajată o pajişte cu un gazon care ar fi trezit invidia şi celui mai exigent dintre gentlemanii din Albion.

În faţa portierei s-a prezentat un majordom foarte stilat, care, după un „bine aţi venit" pronunţat cu destulă acurateţe, a dat-o pe engleză şi m-a condus în apartamentul meu. Ceea ce prevestise confortul din maşină se adeverea acum cu prisosinţă. Cuprins de moleşeală şi dorinţă de somn, pe care le puneam pe seama schimbării de fus orar, am adormit îmbrăcat, în patul mult prea generos chiar şi pentru trei persoane de talia mea.

După un somn de cinci ore, m-am trezit cu o uşoară durere de cap, purtând o pijama din cea mai fină mătase şi hainele frumos orânduite în dressing-ul alăturat.

Nu am avut timp să mă dezmeticesc, deoarece majordomul, după o bătaie discretă în uşă, s-a introdus în cameră să mă anunţe că masa va fi servită peste o oră şi tot atât de discret s-a făcut nevăzut.

Exact peste o oră în faţa uşii s-a prezentat acelaşi majordom care m-a condus plin de reverenţă spre sala de mese pentru oaspeţi.

În sala de mese se afla o singură persoană, care, în momentul intrării mele, s-a ridicat să mă întâmpine. S-a prezentat:

– Ramos Serrano.

– Vlad Cornea.

– Domnule Cornea, doriţi ca în cadrul relaţiilor pe care le vom avea de aici în colo numele dumneavoastră să fie asociat cu vreun apelativ? Doctor sau profesor?

Complet năucit de această abordare a discuţiei am rămas fără replică. Văzând cât sunt de bulversat, Ramos Serrano a intrat direct în subiect:

– Domnule Cornea, sunteţi prizonierul unei confesiuni. Cei ce nu ne cunosc, infidelii, o numesc cartel. Suntem monoteişti şi avem un singur Dumnezeu: Banul. Aerul din maşină v-a făcut foarte bine, căci ne-a dat posibilitatea să vă implantăm nişte cipuri, care ne vor da posibilitatea să vă controlăm orice mişcare. Orice încercare de evadare o veţi face pe propria răspundere. Ieşirea din perimetrul celor douăzeci de hectare ale proprietăţii se va solda cu moartea dumneavoastră. Libertatea de mişcare pe care v-o oferim trebuie să recunoaşteţi că este foarte generoasă. În perimetrul celor douăzeci de hectare dispuneţi de trei terenuri de golf, patru piscine, patru terenuri de tenis şi o pistă de carting. Helioportul, spre regretul nostru, nu este pentru folosinţa oaspeţilor. De asemenea, trebuie să vă avertizez că orice încercare de a lua legătura cu exteriorul vă va trezi în organism o reacţie atât de violentă, încât este bine să evitaţi această experienţă.

– Bine, dar profesorii? Decanul? Discursul…?

– Domnule Cornea, aveţi o impresie greşită despre noi. Dumneavoastră credeţi că noi suntem o adunătură de brute, setoase de sânge. Trebuie să ştiţi că în orice moment putem selecta o mie de „colaboratori” care să facă faţă oricăror exigenţe impuse de etichetă. De aceasta vă veţi convinge când veţi face cunoştinţă cu echipa de colaboratori pe care v-am creat-o.

– Echipă de colaboratori?… Nu înţeleg.

– Am să vă explic. Ciclul de conferinţe pe care trebuia să îl ţineţi sub egida Universităţii de medicină din Bogota se intitula „Trecutul nu poate fi ascuns”. Noi vă propunem dumneavoastră şi echipei de cercetători un nou titlu, o nouă temă de cercetare: „Trecutul poate fi ascuns”. Vă înţeleg nedumerirea. Nu uitaţi, noi avem colaboratori peste tot. În ceea ce priveşte conţinutul scrisorii, adevărul sumei avansate vi-l garantez eu, Ramos Serrano, în cazul unui succes al conlucrării noastre. De ce a apărut necesitatea unei noi abordări a vizualizării trecutului fiecărei persoane, trecut imprimat în cortexul vizual primar? Aşa cum v-am mai sugerat, în cadrul confesiunii desfăşurăm şi activităţi elevate, care presupun multă creativitate. De exemplu, pentru a contracara hărţuielile poliţiei, care în timpul interogatoriilor folosesc „detectorul de minciuni”, noi, prin programele noastre de cercetare, am reuşit să blocăm acest aparat, să-l facem inutil. Această scurtcircuitare a „detectorului de minciuni” se realizează printr-o „pregătire” specială a viitoarelor victime ale abuzurilor poliţiei. Nu vă aşteptaţi să vă dezvălui în ce constă această „pregătire”. Dar, cum orice armă poate fi contracarată de o contra-armă, constatând eşecul „detectorului de minciuni”, poliţia a recurs la descoperirea voastră, „imaginea unui gând”. Datorită acestui fapt, mulţi membrii a confesiunii noastre au ajuns după gratii. În concluzie, rolul dumneavoastră va fi să creaţi o nouă conta-contra-armă sub genericul „Trecutul poate fi ascuns”. Aveţi la dispoziţie aparatură şi instrumente de cercetare de ultimă generaţie. Dacă aveţi nevoie de vreun înecat autentic să ne spuneţi. Avem o listă de aşteptare pe care figurează numeroşi infideli: poliţişti, primari, senatori, etc. Cred că în locul bazinului de la Constanţa puteţi folosi oricare din cele patru piscine. Observaţi cât suntem de documentaţi? Apropo: Lista completă a utilajelor necesare a fost obţinută de un colaborator din Europa, care la rândul lui a apelat la serviciile unuia din membrii echipei voastre. Ca să vă uşurăm munca, avem şi codurile şi parametrii impulsurilor nervoase cu care va trebui să

stimulaţi celulele ţintă. După această prezentare a obiectivelor noastre şi implicit a sarcinilor dumneavoastră, care sper că nu v-a diminuat pofta de mâncare, să trecem la masă. Doriţi un meniu cu specific românesc sau doriţi să oferiţi papilelor dumneavoastră gustative noi experienţe? În ceea ce priveşte vinul, îndrăznesc să vă recomand Coyote Canyon Vineyard, un Cabernet Sauvignon din 2009.

– Domnule Ramos Serrano, îmi permiteţi o întrebare? Totdeauna afişaţi această siguranţă debordantă cu privire la colaborarea necondiţionată a prizonierilor?

– Îmi cer scuze, a fost o scăpare impardonabilă de-a mea atunci când am folosit termenul „prizonier". Rectific: invitat, musafir. În ceea ce priveşte temeiurile siguranţei mele, să amânăm discuţia pe altă dată şi să ne bucurăm de această masă, care poate fi începutul unei conlucrări pline de satisfacţii pentru amândoi.

Masa a fost un succes, Ramos dovedindu-se a fi o gazdă elegantă şi rafinată. Dar, cu toate că prin faţa mea s-au perindat o mulţime de fetişcane care nu ezitau să-şi expună decolteul foarte îndrăzneţ când mă serveau, nu le-am oferit, nici după cel de al patrulea pahar de Coyote, mai mult de un zâmbet rece şi convenţional. Nu voiam să-i ofer lui Ramos, care privea această defilare cu o indiferenţă bine ascunsă, vreun ascendent împotriva mea.

Ajuns în apartament eram încă obsedat de ideea că cineva din echipă se pretase să divulge unor străini secrete ale muncii noastre de cercetare. Atunci mi-am adus aminte că Angela Necula era singura din colectiv care, atât pe timpul deplasării la Constanţa cât şi după sosirea în Capitală, venea prima şi pleca ultima din laborator, şi asta în fiecare zi, deşi până atunci adusese foarte puţine jertfe pe altarul muncii. Dar poate cineva fi învinuit numai pentru că dă dovadă de exces de zel?

Tot atunci m-am întrebat dacă cineva în situaţia mea are dreptul să judece pe vreunul dintre colegi. Pentru a pune capăt stării de ruminaţie care mă acaparase total, tot eu mi-am răspuns: „Una este trădarea cu pistolul la tâmplă şi alta este trădarea liber consimţită".

A doua zi dimineaţa, în faţa oglinzii, în timp ce mă rădeam, dialogul interior a continuat. Pentru a pune capăt conflictelor pe care Angela Necula le sesizase încă din timpul experimentului Constanţa, am concluzionat: „Sunt o victimă şi trebuie să supravieţuiesc cu orice preţ!" Am în faţă o provocare profesională pe care trebuie să o învingşi, asemeni piloţilor avioanelor de luptă, trebuie să o trec pe răboj ca pe o nouă victimă a capacităţilor mele. Întrebarea pusă ieri lui Ramos poate să rămână fără răspuns, dar se năştea una nouă, pe care va trebui să i-o pun la prima întrevedere.

Aceeaşi bătaie discretă în uşă, acelaşi majordom care mă anunţă că sunt aşteptat de Ramos în biroul său de la etajul unu.

În momentul în care am intrat pe uşă, Ramos, fără să se ridice, m-a abordat direct:

– Te rog să iei loc. Astăzi vei face cunoştinţă cu colectivul pe care îl vei coordona până la finalizarea lucrărilor. Eu doar te voi prezenta, după care eşti liber să prezinţi obiectivul pe care trebuie să-l atingeţi. Având în vedere intrarea ta intempestivă în viaţa lor, ai la dispoziţie două zile pentru acomodare şi fixarea strategiei de atingere a obiectivului. Aici nu ne împovărăm memoria cu numele de familie şi naţionalitatea care, în condiţiile date, sunt total inutile. Aici suntem: Gregory, Franz, Mark, Serghei, Rosa, Maria, David, Kim, Vlad şi Ramos. Te anunţ că sunt un colectiv de cercetători cu experienţă. Fiecare are câte un CV ce se întinde pe multe pagini. S-ar putea să fi recunoscut după fotografia care îţi însoţea articolele din revistele de specialitate, aşa cum şi reciproca este valabilă. Putem merge.

– Ramos, vreau să îţi spun că la întrebarea de ieri nu mai aştept răspuns. În schimb am o alta. Primul „beneficiar" al programului „Trecutul poate fi ascuns", voi fi eu?

Răspunsul a venit prompt.

– Nu putem risca absolut nimic.

Ramos a avut dreptate. În momentul în care am intrat pe uşa laboratorului, din privirile lui Gregory, Franz, Mark, Serghei, Rosa, Maria, David şi Kim am constatat că fusesem recunoscut, la fel cum şi eu am avut impresia că îi recunosc pe unii dintre ei. După ce Ramos s-a retras, am rămas cu viitorii mei colegi, cărora am început să le expun obiectivul noii teme de cercetare. Au urmat discuţii despre modul de organizare, după care am continuat cu trecerea în revistă a aparaturii de cercetare nou achiziţionate. Cu această ocazie am constatat cu satisfacţie că dimensiunile aparatelor şi instrumentelor fuseseră reduse considerabil şi că timpii de reacţie la apariţia unor noi stimuli fuseseră de asemeni micşoraţi foarte mult faţă de anul trecut. Din discuţiile purtate pe marginea articolelor publicate de mine şi de către profesor am dedus că ei nu aveau cunoştinţă de necesitatea cooptării unui psihiatru în cadrul echipei, lucru pe care noi îl omisesem intenţionat.

Cele două zile pe care le primisem de la Ramos pentru acomodare s-au dovedit binevenite, deoarece pe parcursul lor am putut localiza poziţia tuturor facilităţilor şi am reuşit să-mi limpezesc şi să-mi ordonez ideile cu privire la modul de abordare a noii teme de cercetare. La ora şapte, când îmi făceam eu şedinţa de jogging, pe terenurile de tenis se aflau deja jucători cu care am schimbat saluturi cordiale prin fluturarea mâinilor.

În cea de-a patra zi de când mă aflam pe teritoriul „confesiunii”, la ora nouă, am convocat întreaga echipă de cercetători, având limpede în minte cea ce aveam de spus.

– Stimaţi colegi, sunt sigur că aveţi cunoştinţă despre rezultatele cercetărilor echipei de la Bucureşti cu privire la vizualizarea imaginilor imprimate în cortexul vizual primar. Sarcina noastră va fi ca imaginile ce aparţin trecutului imediat şi care ar putea constitui probe incriminatorii împotriva cuiva folosind programul „Trecutul nu poate fi ascuns”, să fie şterse. Pe baza experienţei şi a rezultatelor celor de la Bucureşti, care au identificat grupul de celule ţintă pentru impulsurile nervoase care declanşează derularea imaginilor, vom reproduce şi noi în laborator, pe voluntari, acţiunea de stimulare a celulelor respective. Operaţiunea de decupare va cuprinde toate imaginile legate de evenimentul incriminat. Operaţiunea de ştergere a imaginilor respective nu va putea fi realizată decât prin intervenţia unui psihiatru care va induce în mintea subiectului ideea că acel eveniment nu a existat. Noua informaţie indusă prin hipnoză va stimula nucleii laterali geniculaţi, care la rândul lor vor determina în cortexul vizual primar o reacţie de ştergere a imaginilor vizate.

În acel moment al expunerii, pe uşa laboratorului a intrat Ramos, căruia din cauza efortului îi apăruseră pe frunte două broboane de sudoare.

– Veşti proaste. Un membru marcant al confesiunii noastre a fost arestat. Avocatul a obţinut arestarea la domiciliu şi amânarea procesului cu două săptămâni jumate. Aveţi două săptămâni ca să definitivaţi procedura. Aceasta pentru cazul în care procurorii vor cere supunerea inculpatului procedurii „Trecutul nu poate fi ascuns”. Nu există amânare. Este capul meu în joc.

Următoarele paisprezece zile au avut o încărcătură nervoasă greu de suportat. Norocul a constat în faptul că aveam la dispoziţie parametrii impulsurilor nervoase cu care trebuiau stimulate celule ţintă. La sfârşitul celor trei sute treizeci şi şase de ore, procedura a fost definitivată.

Pentru a nu atrage atenţia poliţiei, în casa „membrului marcant” a fost provocat un accident la instalaţia de apă.

Costumaţi în instalatori, cu patruzeci şi opt de ore înainte de proces, cei doi care asigurau funcţionarea aparaturii împreună cu psihiatrul, la bordul unei dube „împrumutate” de la o firmă de specialitate, s-au deplasat la locul accidentului.

La proces „membrul marcant” a fost declarat de juriu nevinovat, deoarece toate testele la care a fost supus la cererea procurorilor au infirmat faptul că ar fi participat la crima de care era acuzat.

După încheierea operaţiunii „Trecutul poate fi ascuns”, asemeni eroului unei tragedii shakespeariane, eram pus în faţa unei dileme: „to be, or not to be”, dilemă pe care o dezbăteam cu obstinaţie în forumul meu interior.

„Ce preferi să fii? Profesor plin la Facultatea de Neurologie a Universităţii de Medicină din Bogota cu un milion de dolari în cont la o bancă din Elveţia sau asistentul profesorului Petran la Facultatea de neurologie a Universităţii de Medicină din Bucureşti, cu Fiscul şi S.R.I.–ul pe cap?”

Cel fără nume (de Ionuț Ghionea)

Vizitiul struni caii și căruța se opri. Încet, una după alta, toate celelalte căruțe cu coviltir se opriră. Nu coborî nimeni. Doar doi-trei bărbați trecură cu un felinar și ridicară fiecare rogojină privind înăuntru. Din când în când, un trup inert era rostogolit în praful drumului și împins cât mai departe cu o prăjină.

Ciumați ! Loviți de boala neagră, chinuiți de febră și halucinații, respinși de familii, priviți cu silă ca pe niște condamnați la moarte, bolnavii erau aruncați din căruțe, vii sau morți, apoi convoiul pleca mai departe. În fiecare zi murea cineva. Apoi alții își descopereau semnele fatale pe corp, încercau să le ascundă două-trei zile, apoi, la capătul puterilor și al judecății erau părăsiți pe aceste locuri străine.

Ciuma le lovise satul cu ceva timp în urmă. Mulți au fugit în prima zi, cu toată agoniseala măruntă pe care au reușit să o înghesuie într-o căruță. Au luat drumul orașelor mari în căutarea salvării, a doctorilor, a vracilor. Au luat cu ei și bolnavii, nu au putut atunci să își părăsească copiii sau frații în casele incendiate de vecini. În timp, boala i-a măcinat aproape pe toți. Cei de azi, ultimii plecați din sat au întâlnit în drum căruțe răsturnate, cai epuizați de sete, muribunzi, durere. Multă durere. Au trecut mai departe și au ars totul în urma lor.

Spre seară ajunseră la un hotar. Au privit drumurile pierdute în zare și au așteptat un semn. Cineva a hotărât să ia drumul spre o mănăstire veche construită cândva de cavalerii cruciați, în vremurile de glorie ale regelui Filip. Mânăstirea, jumătate biserică, jumătate fortăreață i-a respins tăcută, porțile sale masive de lemn pietrificat de ani au rămas închise și nici măcar o suflare omenească nu s-a simțit de dincolo.

Vor merge mai departe. O femeie a coborât din căruță și, cu fața acoperită de un șal negru, îi privește pe cei căzuți. Caută ceva și îngenunchează, dar nu îi atinge. Un bărbat se apropie, o ridică și o împinge spre căruță: „Lasă-l, e mort deja, nu mai poți face nimic pentru el, să mergem, nu înțelegi ? Să plecăm, repede !”. „Nu, nu, nu pot… Eric e… e soțul meu, e fratele tău, cum îl poți părăsi aici ? Unde este, nu îl văd, ?” Urcată cu greu în căruță, femeia își înăbuși plânsul în cele câteva cârpe soioase din care răsăreau mânuțele unui copil palid.

Felinarul bărbatului se retrase, rogojina coborî și femeia avu impresia că întreaga noapte se înghesuie în inima sa. Răsuflă adânc, aproape că se înnecă cu aerul rece al nopții, un nod îi urcă în piept și două lacrimi mari căzură pe fața copilului. Cineva dădu bice cailor și căruța se depărtă scârțâind.

Jos, la marginea drumului, printre trupurile reci, se simți o mișcare, o mână crispată și slabă se strânse pumn ca și cum ar fi vrut să rețină pentru încă o clipă convoiul plecat.

Nu-și aminti nimic, nici nume, nici chipuri, nici fapte. Sorbi însetat din ulcica întinsă, iar apa rece îi răcori durerea. Zăcu așa zile, poate săptămâni, văzu chipuri, umbre, auzi voci dar nu le înțelese vorba. Visă cumplit, se trezi scăldat în sudoare, legat de pat, se zbătu și strigă nopți în șir.

Într-o zi deschise ochii. Clipi des pentru a se obișnui cu lumina puternică revărsată asupra sa prin două geamuri înalte pictate cu chipuri de îngeri. Poate că unul dintre ei se coborâse asupra sa și-l luase Dincolo. Mai târziu primi haine și, sprijinit de un călugăr tânăr, păși în curte. Se văzu privit cu curiozitate, era înconjurat de chipuri aspre, cu bărbi dese, de ochi iscoditori. Cu toate acestea se simți acasă, fiecare dori să îl atingă, să-i vorbească. Cineva îi întinse mâna. Ridică mărul roșu și mușcă din el cu poftă, întregul suc dulce al fructului îi pătrunse ființa. Era din nou viu.

Rămase un timp printre ei. A aflat cum a fost găsit printre morți și cum a fost ridicat dintre ei. A fost tăiat de mai multe ori și întors pe o parte sau pe alta pentru a i se scurge boala neagră din rănile adânci, apoi uns, cusut, spălat, tăiat din nou… S-a zbătut între viață și moartea din ghearele căreia a fost smuls. A fost un miracol, îngerii din fereastră i-au întins raze tămăduitoare de soare. Nu și-a amintit, însă, numele său. Noaptea îl fulgerau amintiri, crâmpeie de gânduri și chipuri. Întindea mâna după ele să le atingă, dar în zadar. Niciun nume, niciun chip nu îi erau clare. S-a întristat și a plâns în chilia dăruită de călugări. Era un necunoscut pentru toți, chiar și pentru el.

În timp, s-a obișnuit cu noua sa viață, omul fără nume. De fiecare dată când era chemat la masă sau la vreo treabă, cel care venea după el îl atingea pe umăr și, fără să rostească vreun nume, îi făcea semn să-l urmeze. Într-un târziu, l-au botezat și i-au spus Filip, după gloriosul rege al Franței, cum a ținut să îi explice starețul. Filip să fie, și-a zis în sinea lui, apoi și-a scrijelit adânc numele pe braț cu un vîrf de cuțit ca nu cumva să-l mai uite vreodată.

După o vreme a plecat. Pur și simplu, într-o dimineață, tăcut, a strâns într-o cârpă la capătul unui băț câteva haine, o cruce mică de lemn, o cană, o lingură și câteva bucăți de pâine. A pășit simplu în biserică, s-a închinat până la pământ în fața îngerilor dătători de viață, a strâns câteva mâini și a plecat. Era pentru prima dată după cine mai știe cât timp când pășea în lumea de afară. Respins cândva de această lume, acum era atras de ea. Drumul prăfuit îi păstră o vreme urmele tălpilor goale.

A cerșit pe străzi și în uși de biserică, cineva milos l-a luat pe lângă casă, a slujit ca grădinar, ca fierar, apoi ca armurier în câteva orașe, a muncit tăcut, privind fiecare zi ca pe o minune înfăptuită în fiecare dimineață. Și-a privit de nenumărate ori brațul pe care numele Filip se distingea cu greu. Da, Filip, ca pe gloriosul rege al Franței, cum a spus cândva bunul stareț. Zâmbi.

Au trecut anii. Și-a încropit un mic atelier în orășelul de provincie din sudul regatului. Acum are casa lui, o farfurie cu merinde pe masă, o soție și un fiu. Armurier ca și el, o mândrie de băiat, apreciat chiar de guvernator. Din mâinile lor ies cele mai aprige săbii, vârfuri de săgeți și platoșe. A fost întrebat de multe ori cine l-a învățat meșteșugul. N-a răspuns fiindcă nu-și amintește. Cu greu, prin ceață, revede mânăstirea din care a pășit desculț, dar viu, cu ani, mulți ani în urmă. Încă își privește numele scris pe braț. Aproape că s-a șters, sau poate că nici vederea nu îl mai ajută ca în anii tinereții.

În ușa atelierului său se oprește multă lume, unii caută o lamă ascuțită, alții vin să ceară un sfat sau de pomană. Le întinde tuturor o mână de ajutor, vorbește cu ei. Mulți îl cunosc și îi știu și defectul că uită repede, dar îl acceptă așa cum este. A avut viață grea șoptesc toți, dar nimeni nu știe povestea adevărată.

Sunt și alții ca el, care deseori vorbesc lucruri fără sens. Mai zilele trecute, o bătrână gârbovită și uscată i s-a oprit în prag și a întins mâna a pomană. A primit ceva dar nu a plecat, fixându-l cu privirea pe armurierul bătrân. „Eric? Tu ești? Mă mai știi? Doamne, ești viu? Au trecut așa de mulți ani…” Pe jumătate întors către ea, aţâţând focul în vatră, bătrânul îi răspunde: „Eric … Nu, nu sunt eu, ai vedenii femeie, eu sunt Filip, da, Filip, numit așa după gloriosul nostru rege din vechime”.

Bătrâna, respinsă, se retrage, își acoperă fața cu un șal negru și se depărtează, murmurând cuvinte de neînțeles, un nod i se ridică în gât și simți ca atunci, demult, când noaptea aceea rece s-a înghesuit în inima sa.

Orășelul lupilor (IV) (de Bianca Alexandra Horbovanu)

Vara se scurseseră deja, lăsând loc unor prime zile de septembrie călduroase. În acea dimineaţă, Dorian începuse a-şi savura cafeaua, în timp ce o aştepta pe fată pe scările din faţa căbănuţei. Era destul de devreme, aşa că lumea nu ieşiseră încă, dându-i tânărului prilejul de a asculta frumosul cântec al păsărelelor şi zumzetul naturii. Razele soarelui începeau să străbată frunzişul copacilor, luminând pe ici, pe colo, pământul. Auzind uşa, Dorian se întoarse şi privirea i se opri asupra minunatei lui fete.

— Ce frumos este afară! rosti ea, apoi se aşeză lângă el.

— Da, este suberb. La fel şi tu!

— Merci! spuse ea, cu un zâmbet senin pe faţă. Dragul meu, ştii, cercetarea mea merge foarte bine, sunt aproape de final. Dar mai am nevoie se nişte informaţii, pe care domnul Popa m-a sfătuit să le caut la muzeul din Aiud. Trebuie să ajung acolo, Dorian.

— Realizezi cât de periculos este, nu?

— Da, dar mă gândesc că dacă am merge mai mulţi nu ar trebui să fie probleme.

— Dacă vom fi prea mulţi, vom atrage atenţia. Mai puţini, e mai prudent.

— Cum zici, aşa facem. Totuşi, mi-ar plăcea să vină şi Mihai.

— Diana, ar stârni un pericol în plus!

— Te rog!

— Diana, nu este bine!

— O, haide! Ce poate fi atât de greşit?

— Până la Aiud vom fi nevoiţi să luăm o maşină. În loc să mai luăm un lup, îl punem în pericol şi pe Mihai?

— Dar mai vine şi un lup cu noi. Vom fi patru. Este suficient.

— Bine, discută tu cu Mihai după-amiază. Ştii de ce zic „da” până la urmă?

— Te ascult.

— Pentru că, dacă noi plecăm, este posibil ca el să fie următoarea ţintă pentru Narcis.

— Da, aşa este… Dar ei nu şi-au mai ales un alt alfa?

— Ba da. Tocmai de aceea trebuie să ne ferim de furia lui Narcis.

În acel moment, Dorian nu dorea să conştientizeze câtă dreptate avea. După cum le-a fost vorba, în aceeaşi zi, Diana făcu cum făcu şi, în final, Mihai acceptă să îi însoţească la Aiud. Pentru a putea pleca în zori, Mihai dormi la ei, astfel încât la prima oră erau gata cu toţii. Pe locurile din faţă se aşezaseră Dorian şi Diana, în timp ce, în spate, Mihai mergea însoţit de Alin.

Mare veselie pe cei patru în prima parte a drumului. Dintr-un cântec în altul, buna dispoziţie nu le lipsea deloc. La un moment dat, printre râsete, Dorian sesiză un zgomot ciudat. Verificând în oglinda retrovizoare, avu o surpriză tare neplăcută: făcuseră pană. Prin urmare, se văzură nevoiţi să tragă maşina în lateralul drumului, pentru a rezolva problema. Ieşiră toţi din maşină, dar tot cu starea necesară pentru a glumi. Dintr-o dată, Alin le atrase atenţa:

— Şşt! Linişte! Auzi, Dorian?

— Mirosul ăsta… răspunse Dorian.

— Da… confirmă Alin. Mai bine urcaţi în maşină, Diana şi Mihai, până terminăm noi aici.

Dar nici nu-şi sfârşi bine vorba, căci dintre copaci se arătară Narcis, alături de alţi trei lupi.

— Dar unde vă grăbiţi aşa? Bravo, frate! Văd că le-ai nimerit roata, i se adresă acesta celui din stânga sa. Ce, doar nu credeaţi că a-ţi făcut pană degeaba? râse Narcis.

— De unde ştiai că vom fi aici? întrebă Dorian.

— Mihai, am vrut să-ţi fac o vizită aseară. Dar, ce să vezi? Tu lipseai. Dacă nu dormeai acasă, unde altundeva puteai fi? Am ghicit, se pare! Sunt chiar bun, continuă Narcis. Unde mergeaţi?

— Asta nu e treaba ta! interveni fata.

— A, Diana! Pe tine speram să te revăd! Cred că ai observat că relaţiile dintre mine şi Mihai s-au cam răcit. Din păcate pentru tine, este doar vina ta!

— Ba nu, Narcis, a ta este, replică Mihai. Ce ţi-a trebuit să te legi de ea?

— De ce trebuia să apară aici? Din cauza ei am ratat şansa de a fi alfa!

— Ai ratat-o din vina ta, n-are ea nimic de-a face cu asta, o apără Alin.

— Eu ştiu c-a fost vina ei, aşa că n-am să fiu împăcat în veci cu tine, Diana. Ce spuneţi, băieţi? Noi patru, putem prinde fata asta?

— Staţi departe! le strigă Dorian.

— De ce? Sunteţi în inferioritate numerică cumva? râse Narcis, apoi se transformă alături de ceilalţi şi începură să le dea târcoale.

— Ar fi bine să urcaţi în maşină, spuse Dorian, transformându-se imediat în lup.

— Mihai, hai să urcăm în maşină! rosti fata, pe un ton aparent calm.

— Nu crezi că e mai periculos decât afară?

— Nu! Ai încredere! Hai!

Într-un final, Mihai îi dădu ascultare, dar stătea ca pe ace. Lupii lor se străduiau să apere maşina, dar aveau de făcut un dublu efort, căci ceilalţi patru se acopereau foarte eficient. Diana stătea cu inima strânsă, urmărindu-şi lupii cu o privire ageră. Ar fi vrut să sară din maşină şi să lupte alături de ei, dar era peste puterile sale. I se rupea sufletul când îi vedea pe cei doi încolţiţi, cu toate că făceau faţă, într-un mod lăudabil. Zgomotul luptei o făcea să simtă fiori în tot trupul şi o îngrozea gândul că ar putea fi răniţi. Diana îl auzea pe Mihai vorbind neîncetat, însă nu îl asculta; prin urmare, nici nu îşi dădu seama de intenţiile tânărului, doar auzi portiera deschizându-se şi îl văzu cum dă să coboare. Strigându-l cu toate forţele, fata dădu să-l oprească, dar nu reuşi să-l prindă. Disperată, deschise şi ea portiera, făcându-i semne şi rostindu-i numele, dar era în zadar. Tânărul înainta parcă vrăjit, ridicându-şi mâinile spre cer, după care rosti:

— Hei! Hei! Narcis! Încetează! Eşti prietenul meu de atâta timp! Opreşte nebunia asta! Încetaţi!

— Dintr-o dată, unul dintre lupii ce luptau cu Alin se repezi şi, într-un galop nebun, ajunse la Mihai. Îl înfăşcă de geacă şi de-un braţ, după care începu să-l târască spre pădure. Remarcând, celălalt vârcolac scoase un urlet ascuţit care-i determină şi pe ceilalţi să se oprească. Astfel, fugiră toţi pe urmele primului, lăsându-i în urmă pe lupii din nord şi pe Diana, care striga cu toate puterile din dânsa.

Cei doi se transformară înapoi şi veniră într-un suflet la Diana. Înecată în lacrimi, fata se sperie şi mai tare, când îi văzu pe aceştia plini de sânge şi epuizaţi. Când se apropie Dorian, ea începu a-l pipăi, tremurând, căci nu ştia dacă el are ceva grav. Acesta strânse însă din dinţi şi o luă în braţe, încercând s-o liniştească.

— Mihai… L-au luat pe Mihai… Ce-i vor face? Dorian, ce poate să păţească? tot plângea fata.

— Să ne încredem în Narcis… Cel puţin pentru un moment…

Şi bine zicea Dorian! Ajunşi în haită, Narcis, susţinut de ceilalţi doi lupi, s-a încăierat cu cel rebel, care comisese greşeala. Interveni şi şeful haitei care decise ca Mihai să fie ţinut garanţie până la predarea Dianei. Cu toate acestea, se auzeau multe voci care spuneau că prezenţa lui Mihai îi pune în pericol; prin urmare, acesta trebuia să dispară, prin orice mijloace. În aceste condiţii, Narcis

nu ştia cum să procedeze, căci trebuia să-şi împace şi lupii, dar vroia şi să-şi protejeze prietenul. Până la urmă, acesta reuşi să meargă la Mihai, încercând să-l liniştească:

— Mihai! Mihai, eşti bine? întrebă Narcis, mergând spre acesta.

— Tu? Ce cauţi aici? Din vina ta sunt aici!

— Da, ştiu. Regret nespus de mult!

— Regreţi? Asta ai să-mi spui?

— Nu, nu doar atât! Am să te-ajut! Nu te las! O prietenie nu se şterge aşa, dintr-odată.

— Narcis, ţie ţi se pare corect ce ai făcut? Şi ce ai vrut să faci?

— Eram disperat, Mihai, se milogi acesta. Iar ea nu era de aici, era singura de care mă puteam apropia. Trebuia să fiu alfa! Pur şi simplu, trebuia…

— E verişoara mea! Aş fi făcut orice pentru ea, era evident! A trebuit să renunţ la prietenia noastră şi, uite, am făcut-o! Iar pe tine nu te înţeleg… Ai fi căzut vinovat oricum…

— Ba nu; aş fi dat vina pe bătrân.

— Şi crezi că te-aş fi crezut?

— Nu s-ar fi putut dovedi nimic.

— Tu ai fi dus-o acolo. Era suficient pentru a te face principalul vinovat. Deci, oricum ai gândi-o, prietenia noastră era compromisă, concluzionă rece Mihai.

— Poţi zice ce vrei. Eu, acum, nu te las. Am să te-ajut să ieşi de aici. Dar preţul e acelaşi: Diana.

— Nu, nu! Să nu v-apropiaţi de ea!

Dar Narcis deja se îndreptase spre ieşire, fără a-l mai lăsa pe Mihai să adauge alt cuvânt. În această situaţie tensionată, ce putea Mihai face? Cât era el acolo, Diana era în siguranţă, dar fata nu se va putea ţine departe de conflict. Iar pentru a-l scăpa pe el, dânsa era în stare să se pună în pericol. Ce nu ştia Mihai era dacă se poate baza pe haita din Nord, căci, nici el, nici verişoara lui, nu erau membri. „Având în vedere că Diana este sub protecţia lor, sigur vor avea grijă de ea", gândi Mihai. Totuşi, el ce avea de făcut? Trebuia să scape cumva şi ajunse la concluzia că era nevoit să încerce pe cont propriu.

VI

Pământul căpătase forma unui cerc, după urmele paşilor Dianei. Ajunseseră într-un suflet la haită, iar Dorian şi Alin se sfătuiau cu Ştefan de atunci. Observând-o pe fată agitându-se de ceasuri bune, mama lui Dorian se apropie de dânsa şi îi făcu semn să vină în braţele ei. Văzând-o, fetei parcă i se luă o piatră de pe inimă şi se refugie imediat la blânda doamnă.

— Te consumi prea mult, scumpa mea, îi spuse aceasta. Vei vedea că vom găsi o cale de a descurca lucrurile. Suntem o haită; nu uita că noi ne vom ajuta mereu reciproc.

— N-am uitat, dar mi-e frică pentru Mihai. Pe mine mă vor, cu el n-avea nimeni nimic… Din vina mea e acolo.

— Nu te mai învinovăţi pentru greşelile altora. Egoismul lui Narcis ţi-a pus vărul în primejdie şi, totodată, pe noi toţi. Un singur lup nu poate controla reacţiile întregei haite; asta dacă nu e alfa, iar Narcis nu este.

În clipa următoare, discuţia celor două a fost întreruptă de apariţia lui Ştefan şi a celorlalţi doi lupi.

— La ce concluzie aţi ajuns? întrebă tatăl lui Dorian, aflat cam la doi metri faţă de femei.

Atunci, Ştefan luă cuvântul:

— Credem că cel mai înţelept lucru pe care l-am putea face ar fi să încercăm o înţelegere amiabilă. Dar Mihai tocmai asta încerca să facă şi se pare că nu a fost posibil. Totuşi, putem apela la cineva care ar şti cum să aplaneze situaţia: bătrânul Petru.

— Ce? Bătrânul? se auziră voci din mulţime.

— Da, fraţilor, Petru, repată Ştefan. Vom merge la el, pentru a discuta problema. Voi pleca eu, în calitate de şef al haitei, cu Dorian şi Alin, căci ei erau la faţa locului. Mai doreşe cineva să ni se alăture?

— Eu! se auzi vocea tinerei lupoaice delta care se oferise şi la iniţerea fetei.

— În regulă! răspunse Ştefan.

— Şi eu! strigă Diana.

— Nu! replică Dorian, instant.

— Stai, Dorian! spuse şeful haitei. E bine să meargă şi Diana. Ea era la faţa locului şi, mai mult, după ea veneau rivalii. Este mai în siguranţă dacă se deplasează şi nu o pot găsi. Mergi cu noi, Diana. Altcineva?

Dar, din tăcerea ce se lăsă, Ştefan înţelesese că aceasta era echipa pe care urma să se bazeze. Conform planului, în seara aceea se odihniră, pentru a pleca de cum avea să se crape de zi. Deşi erau toţi agitaţi, mai reuşiră să prindă câteva ore de somn, necesare în condiţiile date. Cu toate acestea, în zori erau gata şi puşi pe fapte mari, datorită mizei pentru care se zbăteau. Astfel, porniră pe cărările întortocheate ale pădurii de munte, pe unde încă nu se simțea influenţa omului. Ajunşi în locul în care s-au cunoscut, pe fată o trecură fiorii; dar Dorian observă acest lucru şi, imediat, se apropie de dânsa şi o luă de mână. Liniştită de calmul acestuia, Diana îi oferi un zâmbet sincer, fără a adăuga vreun cuvânt. După încă un ceas de mers, grupul ajunse la cabana izolată a bătrânului. Nu mică le-a fost mirarea când au dat cu ochii de Narcis, de ceilalţi lupi implicaţi, dar şi de şeful haitei din Sud.

— Presupun că venim pentru aceeaşi problemă, spuse cel din urmă.

— Probabil, răspunse Ştefan. Bătrâne Petru, ai auzit cum aceştia ne-au răpit pe unul de-al nostru?

— Nu e lup; nu e de-al vostru, protestă Narcis.

— E sub protecţia noastră, deci este de-al nostru, replică Dorian.

— Da, Ştefan, am auzit, interveni bătrânul. Dar nu ştiam că e de-al vostru… Da, asta complică treaba puţin. Dar nu-i bai! Se poate rezolva şi uitaţi cum: haita din sud are pe cineva ce aparţine celei din nord. Corect?

— Da, primiră cu toţii.

— Bun. Atunci, fie eliberează membrul, fie oferă altul în loc.

— Cum? Nu! se revoltă Ştefan. Să-l elibereze pe Mihai şi-l considerăm conflict închis.

— Ba nu! interveni şeful din sud. Putem considera că Mihai s-a oferit să vină cu noi, în momentul în care a părăsit maşina. Prin urmare, nu le datorăm nimic celor din nord.

— Ce aberaţii sunt astea? întrebă Diana.

— Să ne liniştim! se auzi vocea impunătoare a bătrânului. Nu se pune problema de aşa ceva! Dacă e la voi de bunăvoie, îl puteţi aduce aici să explice. Dar nu e şi nu aveţi cum să faceţi asta. Sau puteţi?

După câteva secunde de tăcere, în care membrii haitei din sud se uitau în pământ, bătrânul dădu din cap, apoi trase singur concluzia:

— Voi l-aţi luat pe băiat cu forţa. Mihai era prieten cu tine, Narcis; îl puteai pune sub protecţia haitei tale. Dar n-ai făcut-o, preferând să-l ţii departe de toate astea. O decizie înţeleaptă. În schimb, i-ai atacat verişoara, care n-avea nicio legătură cu şefia haitei tale. Când ea a intrat sub protecţa celor din nord, automat tu le-ai rămas dator. Acum, le sunteţi de două ori datori. Deci, daţi-le băiatul înapoi.

— Îl vor? Să-l ia! le râse în faţă şeful celeilalte haite. Pe mine nu mă interesează el, dar devine personal. Da, poate că membrii haitei mele au făcut câteva greşeli. Asta nu înseamnă că le suntem datori. Se poate trece cu vederea totul. Dacă nu sunteţi de acord, sunteţi invitaţii mei să-i câştigaţi libertatea lui Mihai, căci el şi-a pierdut-o. Să mergem! ordonă acesta în final.

— Câtă lipsă de etică! îi strigă Petru, dar fără răspuns.

Totuşi, înainte de a ieşi, Narcis privi în urmă, citindu-i-se un regret pe chip. După plecarea lor, Ştefan luă cuvântul, înfuriat de cele petrecute:

— Îl vom lua înapoi, fie ce-ar fi!

— De acord! aprobă Dorian şi ceilalţi membri ai haitei.

— Iar eu, interveni bătrânul, am să vă ajut.

— Şi eu, se auzi vocea lui Narcis, din dreptul intrării.

— Tu? se miră Ştefan.

— Ha, ha! Te-ai întors! exclamă Petru. Ştiam, după cum te uitai îndărăt! Bine, dar care e motivaţia ta?

— Mihai este prietenul meu în continuare. Iar dacă rămâne în haita mea, în final va fi ucis. Nu pot risca să se întâmple asta. În plus, e acolo din pricina mea; este datoria mea să-l scot din încurcătura în care l-am băgat.

— Prea bine, tinere! Îţi câştigi iertarea, îl încurajă bătrânul.

Astfel începură a face fel de fel de planuri, pentru a-l elibera pe Mihai. Ştiau că nu au mult timp la dispoziţie şi că adversarii lor sunt în stare de orice. Dar mai ştiau şi că Mihai nu avea nicio vină pentru cele întâmplate şi că era sarcina lor să-l aducă în siguranţă. De asemenea, erau conştienţi că trebuiau să se bazeze unii pe alţii şi, lăsând toate neînţlegerele la o parte, să se bizuie şi pe Narcis. Sărmanul, acum risca totul: viaţă, apartenenţă la haită, prietenii, principii, numai ca să-şi salveze prietenul de proprii lui fraţi. Curajul său poate fi comparat cu cel al Dianei, o simplă fiinţă umană, care din iubire şi compasiune se implica într-o luptă peste puterile ei. Dar nu avea de gând să renunţe, deoarece ştia că doar depăşindu-se pe sine îşi poate atinge ţelul.

După ore bune de plănuit ce şi cum să acţioneze, se hotărâse să nu mai aştepte. Porniseră spre sud chiar în noaptea aceea, cu fiecare pas bine stabilit. Narcis avea să le arate unde era ţinut Mihai, după care trebuia să convoace haita la un consiliu. Astfel, le asigura drum liber celorlaţi, ca să-l

scoată pe tânăr. Dorian trebuia să intre şi să-l dezlegepe Mihai, în timp ce ceilalţi stăteau de pază, fiecare în alt punct cardinal. La fluierătura lui Dorian aveau să se retragă spre pădure, fără a-l lega în alt fel pe Narcis de poveste. În cazul în care ar fi descoperiţi, Ştefan urma să dea mesajul de ajutor către întraga haită din nord, gata să pornească în orice moment. În final, Mihai avea să rămână la Petru, până când se vor aşeza lucrurile.

Aşadar, după ce le indicară locul cu pricina, Narcis se duse la şeful haitei pentru a-i cere acordul în adunarea tuturor membrilor. Puţin suspicios, acesta îl luă la întrebări, dându-i ocazia lui Narcis de a evoca orice motiv îi trecea prin minte: sentimentul de vinovăţie faţă de fraţii săi, îngrijorarea pentru prietenul său, intenţia de a face ceva pentru a mulţumi fiecare membru. Într-un final, şeful acceptă, propunând adunarea în douăzeci de minute. În acest timp, ceilalţi stăteau ca pe jar, de frică să nu fie descoperiţi. Urmărind cum se adună haita, Dorian găsi momentul prielnic pentru a înainta, Ştefan şi Alin asigurându-i protecţie, în timp ce fetele trebuiau să rămână în lateralele dinspre pădure. Cu discursul energic ţinut de Narcis drept fundal, Dorian se strecură fără probleme în cabană. Văzându-l, Mihai făcu ochii mari de fericire. Lipsit de vlagă, acesta de abia înţelegea ce i se întâmpla, însă acum ştia că trebuia să aibă încredere deplină în Dorian.

Însă, spre surprinderea tuturor, o lupoaică mirosi ceva ciudat la mijloc. În ciuda legilor lupilor, aceasta începu a se îndepărta, încet, încet, de mulţime. Cu fiecare nod dezlegat, aceasta era cu un pas mai aproape. Detectând mirosurile străine, ea înainta mârâind. Chiar în momentul în care Dorian se bucură că a reuşit să-l dezlege pe Mihai, lupoaica nervoasă dădu cu ochii de Diana. Ştiind că nu poate ţipa, căci ar fi alertat toată haita, fata începu a alerga spre sora ei lupoaică. Cu inima zbătându-se să-i sară din piept, Diana nu apucă să ajungă până acolo, că simţi colţii ascuţiţi pe spate, zgâriind-o şi trăgând-o în tufişuri. Văzând îngrozitoarea scenă, lupoaica Delta o strigă pe fată, după care se năpusti după cele două. În goana aceea nebună, lupoaica din nord sări pe cea din sud, care o scăpă pe Diana dintre colţi şi o aruncă departe. Auzind, băieţii le luară imediat urma, intervenind în luptă. În mijlocului bătăliei, Dorian privea disperat în jur, repetând:

— Diana! Unde eşti, Diana? Diana! Diana!

Pe măsură ce striga, sufletul i se aprindea din ce în ce mai tare. Parcă îl ardea pe dinăuntru să nu ştie unde-i e iubirea şi ce a păţit. Era conştient că nu era bine, de aceea simţea cum pământul îi fuge de sub picioare şi nu dorea decât să o audă răspunzând. Privirea lui verifica ager orice loc din jur, sperând să găsească repede o urmă ce putea să-l ajute. Nu putea să o piardă! Acum, nici măcar nu mai auzea vuietul luptei şi nici nu sesiza victoria semenilor săi, care o puseră pe adversară pe fugă. Lumea lui era oprită către un singur gând: să-şi găsească iubita. Începu să înainteze debusolat, când în stânga, când în dreapta, cu sufletul strâns cât un purice. În acel moment de panică, îşi aminti să se roage; astfel, începu a gândi: „Doamne, ajută-mă s-o găsesc! Nu o pot pierde! Te rog, nu mă lăsa! Unde este Diana mea? Unde? Ajută-mă, Doamne!”. În clipa următoare, Dorian observă că, undeva în tufişuri, se mişca ceva. Alergă cu sufletul la gură până acolo şi, într-adevăr, o găsi.

— Diana! Diana! Mulţumesc Cerului că te-am găsit! Diana! Diana… dar vocea sa se pierdea pe măsură ce se apropia, văzând-o pe fată cu spatele roşu de atâta sânge.

— Dorian… oftă aceasta.

– Nu, nu vorbi!

— Dorian, se auzi, din spate, vocea lui Ştefan, să o ducem de aici! Curând vom avea o haită pe urme. Spre Petru! E teritoriul neutru. Haide! Repede!

Fără a replica altceva, porniră grăbiţi spre bătrân. Alergară cu o viteză incredibilă, astfel încât, în mai puţin de un ceas, erau acolo. În timp ce lupoaica încerca să-l liniştească pe Mihai, Alin dădea târcoale cabanei, gata să anunţe pericolul oricând. În acest timp, bătrânul îi pregăti nişte leacuri fetei, dar văzând în ce stare era replică îngrijorat:

— Copii, fata nu e bine deloc. Uitaţi-vă la ea! Dacă nu o scăpaţi, o făcea bucăţi!

— Păi şi leacurile mătale? întrebă Dorian.

— Nu sunt suficient de puternice, băiete. Nu o să reziste mai mult de două zile… Pierde prea mult sânge, iar de dus la doctori… riscaţi o ambuscadă.

— Dar de adus un doctor? interveni Ştefan.

— Fără echipamente, nu-i poate face mai multe decât mine. Şi tot riscaţi o ambuscadă.

— Adevărat, dar o pierdem, constată Alfa.

— Mai puteţi face ceva.

— Orice! sări Dorian.

— Fata e sub protecţia voastră.

— Este! confirmă Ştefan.

— Transformaţi-o. Lupii se vindecă mult mai repede decât oamenii. De abia atunci o vor ajuta leacurile mele. Altfel, îi prelungim suferinţa.

— Dorian, luă cuvântul Ştefan, fă-o! Eu o primesc în haită, cu inima deschisă.

— Să o blestem aşa pe ea? întrebă pierdut băiatul.

— O salvezi de la moarte, fiule, zise Petru. Nu o blestemi, îi dai o alternativă între viaţă, una diferită de a ei, şi moarte. Ce este mai etic?

Era o întrebare grea, dar Dorian nu avea vreme să se gândească prea mult. Nu dorea să o piardă, asta era clar, aşa că se apropie de dânsa uşor, şoptind:

— Diana, o luă el de mână, tu vrei? Vrei să fii ca mine?

Ea îl privi, strângându-i mâna de durere, apoi îi oferi un început de zâmbet şi răspunse:

— Vreau să fiu cu tine, oricum! Transformă-mă, Dorian! Nu te voi dezamăgi!

— Ştiu. Nu aş vrea să te dezamăgesc eu pe tine.

— Am încredere că nu o s-o faci, spuse ea, zâmbindu-i încă o dată.

Atunci, Dorian se dădu puţin în spate şi, scoţând un urlet de lup, se transformă doar pe jumătate, păstrându-şi statura umană. Totuşi, ochii i se făcură de animal, căpătase ghiare, iar colţii îi erau pronunţaţi, exact ca la fiare. Astfel, îi muşcă încheietura fetei, după care, în câteva secunde, redeveni om pe de-a-ntregul.

După câteva minute, Alin dădu buzna în cabană, rostind:

— Haita din sud!

— Îi pun eu la punct, replică Ştefan, după care ieşi din încăpere.

Spre mirarea lui Ştefan, care într-adevăr se aştepta să găsească haita întreagă, aceştia îl ţineau pe Narcis legat şi se abţineau cu greu să sară pe el.

— Alfa nordului, i se adresă conducătorul din sud, mi-aţi onorat invitaţia şi aţi venit după Mihai.

— Aşa este, aprobă Ştefan. Ba chiar i-am şi redat libertatea pe care voi i-aţi furat-o.

— Pe care şi-a pierdut-o, îl corectă rivalul. Dar, în toată mişcarea asta, ne-aţi rănit o soră. Uite-o! De abia merge.

— Ai întrebat-o şi ce a făcut? Nu? Ea ne-a rănit protejata.

— A, fata, Diana! Nu e lup, nu se pune.

— Ba se pune, iar de acum înainte va fi una de-a noastră în adevăratul sens al cuvântului. Din cauza voastră, am fost nevoiţi s-o transformăm.

— Nu acceptăm aşa ceva!

— Ba sigur că da, se auzi răspicat vocea lui Petru.

— Şi atunci, ce facem cu trădătorul ăsta? întrebă conducătorul din sud, arătând spre Narcis.

— Pentru trădarea prieteniei cu Mihai, e iertat, spuse Petru.

— Bătrâne, dacă ar fi după noi, l-am sfâşia acum, în momentul acesta. Dar ne-a trădat din pricina celor din nord. Cum să facem atunci, căci eu pe Diana nu o accept în nord?

— Cruţaţi-l pe Narcis, care e doar un tânăr ambiţios, rosti Petru. Iar apoi, cel mai bine ar fi să plece din părţile astea, să lăsăm lucrurile să se aşeze.

— Bine, poţi pleca Narcis, rosti Alfa din sud, dar să plece şi Diana.

— Diana pleacă dacă vrea, spuse Ştefan.

— Vom pleca, făgădui Dorian, care tocmai venea spre dânşii. Atât Diana cât şi eu vom pleca. Dar vizite tot vom mai face. Dorim înţelegere pentru acele mici perioade.

— Se face! Batem palma!

— Prea bine! primi Ştefan.

Apoi, haita din Sud se retrase, lăsându-l în urmă pe Narcis, o dată cu toate problemele, sub lumina lunii pline.

VII

După câteva ceasuri de chin, Diana se trezi. Se simţea complet schimbată, mai ageră, mai puternică, cu toate simţurile ascuţite. I se părea că totul este mai intens în jurul ei, că lumea se redimensionează. Atunci îi apăru înainte iubitul ei şi înţelesese că viaţa sa se schimbase chiar din momentul în care îl cunoscuse. Acea clipă în care îi auzise glasul întâia oară, după care îl văzuse şi, mai apoi, când îl privise în ochi… Acela fusese momentul în care cheia destinului ei se răsucise spre a deschide o altă uşă, iar acum se întâmplase ce era firesc: trecuse pragul şi intrase într-o nouă încăpere. Deja uitase agonia prin care trecuse pentru a ajunge în acest punct şi, în sfârşit, simţea că aparţine cuiva, undeva. El se apropie de dânsa şi o strânse tare în braţe, iar ea se lăsă alintată de gesturile lui blânde.

— Gata! A trecut greul! îi zâmbi el. Te-ai vindecat odată cu transformarea.

— Nu îmi amintesc nimic după ce m-ai muşcat, răspunse fata.

— Este normal; totul s-a schimbat în tine. Nu toţi suportă procesul ăsta. Bun venit în rândul nostru! De acum, urmează să mergem la haită.

Asta şi făcură, dar nu înainte de a-şi lua „la revedere” de la Narcis. Sărmanul lup alungat dorea să plece spre vest, unde să nu-l cunoască nimeni şi să o poată lua de la început.

Întreaga haită o primiră entuziasmată pe fată. Diana şi Dorian mergeau zâmbitori, cu capul sus, mână-n mână, alături de Mihai, Ştefan şi ceilalţi lupi care au fost cu ei. Părinţii lui Dorian nu-şi mai încăpeau în piele de bucurie văzându-i pe toţi ajunşi cu bine şi pe fiul lor la braţ cu o fată aşa frumoasă. Acum nu se mai vedea aceeaşi frumuseţe discretă, pe care o avea când o întâlniseră, ci una sălbatică şi impunătoare, de-a locului.

Însă, timpul îi presa, aşa că s-au văzut nevoiţi să plece după câteva zile. În acestea nu au dus lipsă de voie bună şi de chef de distracţie din seară până-n zori, asta-i sigur. Şi ar mai fi continuat aşa o lungă vreme, dacă nu ar fi făgăduit că vor placa. Despărţirea nu a fost uşuară, dar ştiau că vor reveni cât de repede vor avea ocazia. În plus, Mihai le promise că îi va vizita într-o perioadă destul de scurtă.

Prin urmare, tânărul cuplu hotărî să îşi ia rămas bun de la bătrânul care-i ajutase atât de mult, după care să pornească spre Aiud. Văzându-i, Petru se bucură sincer pentru faptul că nu a fost uitat. Profită de ocazie pentru a-i mai sfătui puţin, după cum îi era firea.

— Copii, rosti acesta, legendele spun ori că primii vâcolaci au adus asupra lor mânia zeilor, care i-au blestemat, ori că s-au născut din nenorociţi care au deranjat ordinea firească a lucrurilor. Dar, doar Domnul poate şti ce s-a întâmplat de fapt. Ce pot eu să vă spun sigur este că haitele de aici, cea din nord şi cea din sud, la începuturi, au fost una. La moartea unui Alfa, doi fraţi au început o luptă acerbă şi, cum nu şi-au găsit căpătâi, s-au separat. De atunci şi până astăzi eu veghez asupra lor, încercând să evit conflictele majore.

— Cine erau cei doi fraţi? întrebă Dorian.

— Bunicul tău şi fratele lui. Dar nu aici voiam să ajung. Voiam să luaţi aminte că dorinţa de putere pune stăpânire pe firea omului şi îl împinge spre greşeli greu de reparat. De aceea, voi să ştiţi că puterea aduce siguranţă, dar nu şi fericire. În plus, cu cât este mai mare, cu atât aduce şi responsabilităţi pe măsură. Iar voi, mai bine vă împărţiţi atât puterea, cât şi responsabilităţile, în egală măsură, astfel încât să ştiţi că vă puteţi baza unul pe altul, oricând. Să vă meargă bine!

— Aşa să fie! Mulţumim! răspunseră tinerii, completându-se.

Astfel, porniră împăcaţi spre Aiud, dar nu oricum, ci lupi. Cu lucrurile ingenios împachetate, cei doi le luaseră în colţi, aşa încât să nu-i incomodeze cu nimic. Părea un miraj s-o priveşti pe superba fată preschimbându-se într-o lupoaică tânără şi sprintenă, Epsilon în ierarhie. Aceasta părea entuziasmată de noua ei formă, încercând să asimileze cât mai repede toate unghiurile oferite de noua perspectivă. Era o splendoare să vezi aceşti lupi alergând prin pădure! Din când în când, se jucau ascunzându-se pe după vreun copac sau tufiş. Când se descopereau, începeau să se fugărească.

Superbi ca lupi şi adorabili ca oameni; aşa arăta tânărul cuplu. Acum, în tren, drumul spre Iaşi nu mai părea la fel de lung ca la venirea fetei. Ştiau că acesta era doar începutul călătoriei lor, pe care aveau de gând să o savureze din plin. După atâtea păţanii, simţeau, în sfârşit, linişte şi se puteau bucura de dragostea lor, care nu ţinuse cont nici de pericol, distanţă sau neînţelegeri şi nici măcar de rasă. Luptând astfel împotriva oricărui curent, au obţinut satisfacţia reuşitei şi încrederea într-un viitor plin de bucurii. Iar acum, privind adânc unul în ochii celuilalt, înţelegeau că nimic nu îi va putea separa, căci legătura dintre ei era mai presus de orice altceva. Sub lumina blândă a apusului, cei doi formau tabloul perfect, în care purtau demni un aer misterios, deghizat de parfumul sentimentelor evidente.

-Sfârşit-

SOLARIS – două ecranizări distante (la 30 de ani şi la 10000 km) (de Mircea Băduț)

[fragment din cartea „DonQuijotisme AntropoLexice”, Editura Europress, Bucureşti, 2015]

Preambul: Scriind rândurile de mai jos îl am în minte şi pe cititorul care nu a văzut filmele şi/sau nu a citit cartea: încerc să nu deconspir lucrurile (să nu-i răpesc plăcerea vizionării/lecturării), formulând chestiunile astfel încât lui să-i anime curiozitatea, dar ele să fie înţelese rezonant mai ales de cel care a citit/văzut „Solaris”.

Cu cât ne imersăm mai adânc în lectura romanului „Solaris” (Stanlislaw Lem, 1961) cu atât ne convigem că el este greu de transpus în film (mult mai greu decât majoritatea operelor literare ecranizate), din multe considerente: curge lent şi meditativ, foloseşte multe recursuri bibliografice, acţiunea este relativ săracă şi dificil decupabilă de contextul descriptiv. Iar „materialul” gnoseologic – cu ale sale dezbateri ştiinţifice şi etice din gândurile lui Kris Kelvin (eroul narator al romanului) sau din dialogurile cu celelalte personaje – ridică şi el serioase probleme la transpunerea în film artistic.

Avem deci un context ce ne provoacă să vizionăm cu paradoxală curiozitate (paradoxală prin dialectica de scepticism şi optimism implicată) cele două încercări de ecranizare a romanului SOLARIS: cea sovietică (1972, regizor Andrei Tarkovski, cel care în 1979 reuşea prin „Călăuza” o ecranizare magistrală a cărţii „Picnic la marginea drumului” scrisă de fraţii Arkadi şi Boris Strugaţki), şi cea americănească (2002, regizor Steven Soderbergh, producător James Cameron).

Versiunea americană

Din perspectivă modernă (economică, capitalistă), o oră şi treizeci de minute constituie un timp scurt, aşa că filmul lămureşte spectatorul destul de repede asupra contextului spaţio-temporal. Chiar dacă – spre deosebire de firul epic ceva mai contorsionat al ecranizării ruseşti – vedem aici de la-nceput respectându-se secvenţialitatea din roman, realizatorii filmului american operează câteva abateri de la povestea originară: schimbă două-trei personaje; motivaţiile expansiunii cosmice sunt unele mai moderne (economicul surclasează ştiinţificul); fizica atomică devine aici mecanică cuantică (deşi, dacă ar fi scris romanul cu un deceniu mai târziu, Stanislaw Lem – pasionat cum era de filosofie

şi de fizică – ar fi recurs şi el la bozoni şi cuarci în locul neutrinilor pentru a destabiliza substanţa extraterestră).

Modificările de personaje, deşi surprinzătoare pe alocuri, nu sunt neinspirate, ele aducând o echilibrare a ponderilor (inclusiv din perspective de „corectitudine politică") şi chiar rezolvări interesante. De exemplu, Snaut/Snow, aici afectat mental, ne apare mai pitoresc, adăugând un pic de sare-şi-piper atmosferei apăsătoare. Şi, apropo de atmosferă, vom observa cum coloana sonoră – amintind de cea de pe nava din „Odiseea Spaţială 2001" – susţine dramatismul poveştii ecranizate. De asemenea, remarcăm, la imaginea de film, folosirea intensă a filtrelor-efect specifice cinematografiei actuale (inclusiv acel obsedant filtru albastru-maron1).

O altă abatere, de această dată destul de indigestă pentru cel ce, lecturând romanul, s-a lăsat fascinat de tulburătoarea chestiune a nepotrivirii dintre inteligenţa noastră şi cea extraterestră: în carte, oceanul planetei Solaris este un personaj central, un substrat cheie pentru toată povestea. Or, filmul american îl ignoră complet, cam ratând miza SF principală: incompatibilitatea inteligenţelor la întâlnirea dintre civilizaţii cosmice.

Filmul aduce o notă în plus: erotismul. Deşi cam reţetardă, sugestia sexuală folosită în ecranizare este nu doar acceptabilă, ci şi cumva reparatorie. Pentru că, citind cartea te cam aştepţi ca erotismul să transpară printre rânduri, ca un liant normal al relaţiei bărbat-femeie – relaţie esenţială în povestea SOLARIS –, iar un cititor modern ar putea reproşa platonismul tratării originare. (Plusăm şi cu filmogenia deseori reuşită a scenelor erotice: prin compunerea cadrelor statice, prin folosirea clar-obscurului, a luminilor şi culorilor.)

Pentru spectatorul care a citit (recent) romanul, filmul mai are presărate câteva momente ce pot dezamăgi. De exemplu, cred că ar fi prins bine un accent pe efortul personajului feminin la încercarea empatică de a-i da lui Kris „câţiva metri de libertate", iar drama aceluiaşi personaj când îşi conştientizează natura proprie nu se arată prea reuşită (în comparaţia cu originalul). De asemenea, prezenţa femeii la dialogurile dintre membrii echipajului navei (care navă este de fapt o staţie de cercetări) are mici probleme de coerenţă. (Nu la puţine secvenţe din film chiar ne sâcâie bănuiala că spectatorii care nu au citit cartea nu pot înţelege despre ce-i vorba.)

Înspre final, urmărind filmul cu acelaşi simţ analitic, suntem curioşi în privinţa realizării secvenţei cheie – decizia surprinzătoare a lui Kris –, însă aceasta nu convinge (un moment de regie neinspirat), deşi artificiile de montaj cu „frame-lapse" mai recompensează lucrurile. Avem totuşi parte de o surpriză plăcută: scenariştii propun un final apoteotic – ei salvează lucrurile prin două mici devieri (depersonalizarea lui Snaut şi colapsul navei nu există în carte) şi prin adăugarea unei sublime transcendenţe spre ideal.

Un film realizat la început de mileniu trei.

Varianta lui Tarkovski

De cum purcedem la vizionare ne dăm seama că avem în faţă o abordare complet diferită: cele aproape trei ore îngăduie echipei de la Mosfilm să deruleze relaxat imaginile. Şi, apropo de imagine, neîndoielnic cinematografia rusă are o tradiţie puternică. Primele câteva zeci de minute din film – în care povestea (spre deosebire de firul romanului) se desfăşoară pe Terra – ne transpun într-un univers domestic, atât de paşnic încât ne rememorează senzaţii vizuale din „Piesă neterminată pentru pianină mecanică" (sau chiar din „Oblomov"-ul aceluiaşi Nikita Mihalcov). Însă lentoarea unor cadre cinematografice ne aduce aminte şi de capodopera pe care Tarkovski avea s-o realizeze după şapte ani. Putem presupune că regizorul impune deliberat calmitate cadrelor, pentru a-şi construi hiperbola actului artistic.

Pentru lămurirea contextului în care se va depăna povestea, colectivul de creaţie sovietic recurge în acest prim tronson al filmului la o abatere de la cronologia cărţii lui Stanislaw Lem, aducându-ne în prim plan o secvenţă ce în roman apare mai târziu: relatarea unui incident straniu de pe planeta Solaris şi dezbaterea acestuia de către o comisie ştiinţifică. Apropo, filmul din 1972 – realizat în vremuri mai apropiate de cele ale cărţii – rămâne fidel motivaţiei de substrat care (în plan ideatic) ne mâna atunci înspre cosmos: curiozitatea ştiinţifică (şi care motivaţie, văzurăm, cunoaşte în varianta americană o virare înspre economic, mai sustenabilă, şi deci mai acceptabilă de către cetăţenii noului mileniu).

După trei sferturi de oră (consumând acest „apendice" cu funcţie explicativă dar şi estetică) ne aflăm la momentul iniţial din carte (şi din varianta holywoodiană): Kris Kelvin pleacă (şi ajunge) pe staţia de cercetare de pe Solaris. Iar de aici firul cinematografic se deapănă în destulă conformitate cu cel al romanului. Versiunea rusească respectă numele personajelor, ponderile lor în poveste, şi chiar topospaţialitatea interioară a staţiei. Desigur, privindu-l acum, amprenta tehnologică din film aproape că ne amuză: gadget-urile sunt la nivelul anilor 1970. Ca şi mai târziu în „Stalker", regizorul pune acţiunea mai degrabă într-un prezent, eventual unul dintr-o realitate contra-factuală, decât într-un viitor firesc. (Sau, putem specula, colectivul de creaţie nu a avut timp/resurse pentru a face ca aparenţa tehnologiei să ne transpună în viitor. Apropo! nici ecranizarea sovietică nu ne arată vreun mimoid ori vreo asimetriadă – elemente foarte plastice şi cu semnificaţie deosebită pentru „chestiunea Solaris".)

După consumarea tronsonului epic reapar cadrele lente, cu sugestii alegorice, şi uneori chiar inserturi onirice. Femeia – personaj cheie – capătă pondere, iar angoasele ei psihice (când îşi descoperă starea) sunt ecranizate binişor. Vizionând mai departe filmul, vom admite că avem de-a face cu o transpunere destul de fidelă şi în privinţa altor aspecte esenţiale din cartea „Solaris", inclusiv problematica incompatibilităţii dintre civilizaţii cosmice distante, şi chiar auto-ironia privind eforturile de cercetare în direcţii lovite de futilitate.

Factorul timp – mult mai generos decât în filmul modern – a permis o redare mai convingătoare a frământărilor personajului principal, deşi decizia lui finală nu are puterea celei din

ecranizarea americană. De fapt, am putea spune că finalul de aici parcă îl prevesteşte pe cel din filmul „Călăuza”, cu nota lui de diluare într-un sentiment de reechilibrare dincolo de zbaterile individuale, şi chiar cu nuanţe de nihilism.

Cum şi eseul meu se cam apropie de final, închid cu o generoasă concluzie: ecranizarea rusească îşi merită aprecierea „pionieratului solarisian”.

S-a zis că versiunea americană s-ar fi inspirat din cea sovietică. Aş înclina să spun că nu. Totuşi îmi vine în minte un mic flagrant: o secvenţă preluată de cineaştii americani de la filmul rusesc şi neexistând în roman – comentariul făcut de colegul lui Kris Kelvin imediat după resuscitarea vizitatorului. O secvenţă afurisită, ce se prezintă inestetic în ambele ecranizări.

Oricum, pentru mine – premeditând vizionarea lor în premieră şi în imediată succesiune – filmele SOLARIS au constituit o experienţă deosebită. Şi, dincolo de încercarea de a transcrie gânduri din această experienţă, am rămas impregnat cu ideea esenţială (constituind şi filonul sublimat al romanului): iubirea şi sacrificiul.

1 - Filtru numit uneori „Teal and Orange”

„Ne vom întoarce în Muribecca” de Sebastian A. Corn (de Teodora Matei)

Mi-am prefaţat lectura celor 815 pagini cu recenziile publicate până la acel moment, cu impresiile prietenilor ori dezbaterile pe tema: este sau nu SF? Nu contează în ce categorie e încadrată, la final va rămâne o carte de suflet.

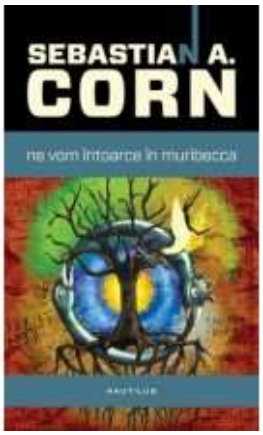

„Ne vom întoarce” poate fi o promisiune, la fel de bine cum poate fi un avertisment. Iar prepoziţia „ÎN”, deloc întâmplător aleasă, e dovada faptului că eroii, înaintaşii sau urmaşii lor, au păşit ori vor păşi printre clădirile cetăţii ascunse în jungla amazoniană. Sau împărtăşesc aceleaşi stări: de căutare frenetică, revelaţie, surpriză, teamă, neînţelegere, aparentă cunoaştere, vis şi uitare.

Muribecca, sau cetatea Z, este de-a lungul timpului ţinta mai multor exploratori. Sub aparenţa conducerii unui şantier arheologic din apropiere, doctorul rus în istorie şi arheologie Vladimir Perelman îşi continuă cercetările privind oraşul secret. E însoţit de soţia Maşa, fiul Francois şi franţuzoaica Nicole. Familia îi împărtăşeşte pasiunea pentru activitatea exploratorului Fawcett, descoperitorul cetăţii Z. Despre acel Forrest Gump al vremurilor sale, circulă nenumărate legende. Unele îl fac dispărut în junglă, victimă a indienilor, altele îl plasează în diverse locuri de pe glob la mulţi ani de la încheierea expediţiei. Misterul ce planează asupra englezului se împleteşte cu taina oraşului de negăsit.

Curajosul Francois se sustrage de sub atenta supraveghere părintească şi pleacă în junglă alături de prietenul şi fratele de sânge – indianul Kiaui. Acesta îi promite o întâlnire cu tribul Tuà, păstrător al unor secrete importante. Sunt ajutaţi de Lionel, fiul cel mare al lui Vladimir, care, prin intermediul sateliţilor, îi localizează şi îndrumă.

Am împărţit povestirea pe două planuri, cel principal dedicat acţiunii personajelor, cel secundar prezentând conflictul dintre două entităţi greu de identificat, imateriale, nesupuse trecerii timpului.

Întâmplările prin care trec protagoniştii au parte de descrierea naratorului într-un stil cursiv, plăcut, alert când e cazul, în genul romanelor de aventuri. Când simt că au ceva de spus, personajele îşi rezervă câte un capitol în care povestesc cititorului cum au ajuns în căutarea misterioasei aşezări. Astfel, Vladimir face o analiză a societăţii ruse în perioada comunistă şi imediat următoare, explicând fascinaţia pentru Fawcett şi mirarea că Maşa îi devenise soţie şi mamă a fiilor săi. La rândul ei, Maşa are propria povestire despre aceeaşi societate, dar din alt unghi, şi lasă să se înţeleagă cine contribuise mai mult la sponsorizarea şantierului arheologic din junglă.

Francois e sincer când vorbeşte despre năzdrăvăniile de pe străzi, culminând cu plimbarea cu bicicleta pe râul îngheţat. Aventura printre sloiuri n-a avut un final tocmai fericit, una din consecinţe fiind pedepsirea băiatului şi supravegherea mult mai atentă a acestuia. Izolat în casă, se dedică calculatorului, devenind un expert în jocuri de strategie şi shooters. Anul petrecut în junglă îl transformă, dându-i libertate şi încredere.

Kiaui are propriul capitol în care prezintă istoria tribului Tuà, descendenţi ai unor oameni trăind la poli. Zeitatea lor fără chip, Mavu, îi îndemnase să părăsească zonele reci cu nopţi lungi şi să pornească spre sud, unde clima e mai blândă şi nopţile mai scurte. Ajunşi în jungla Amazonului, îi pune să construiască cetatea Z. Paza şi întreţinerea acesteia sunt cea mai importantă lecţie dată poporului de indieni. Îi sfătuieşte să-şi tatueze feţele cu desene conţinând spirale şi linii frânte. Acelaşi desen va fi imprimat pe pietrele lăsate în urmă de indienii nomazi.

Acţiunile tribului se bazează pe indicaţiile zeităţii. Le transmite gânduri despre călătorii ori strategii de întâmpinare a noilor veniţi. Astfel de voci aud şi câţiva din grupul lui Perelman, întrebării: „Unde eşti?” – din minţile lor – răspunzându-i formula de salut a tribului Tuà: „Sunt aici…”

Istoria lor pare a fi complementară povestirii din al doilea plan, conflictul continuu dintre Vechi din neamul Unu şi Bangor, zis Locuiesc. Iniţial, cei doi mi-au părut un spirit-Număr şi un spirit-Cuvânt. Pentru ei, Pământul e un spectru, al treilea spectru al lui Druus, iar locuitorii / indivizii sunt sursa cuvintelor. Bangor se refugiază în literele spuse şi scrise. Când adversarul lui îl ameninţă, cuvintele se deformează, literele se înlocuiesc între ele. Minţile oamenilor par câmpul lor de bătaie. Legătura dintre omenire şi entităţi o insinuează referirile acestora la spirale, posibil chiar spirala ADN-ului. Tribul Tuà are propria strategie de apărare: pretind că nu ştiu să numere, iar dezlegarea la vorbă o dă numai căpetenia: seara, în coliba unde locuieşte alături de vraci, sau în imediata ei apropiere.

Mai târziu, prin referirile la Cadran şi Matrice, entităţi mai mari cărora li se subordonau, cei doi şi-au metamorfozat personalităţile. Vechi – în timp, Bangor – în spaţiu. Când Francois şi Kiaui se pierd în junglă, iar părinţii pleacă în căutarea lor, Lionel nu-i poate ajuta prea mult. Vechi se năpusteşte asupra planetei sub forma unei furtuni magnetice ce face imposibil de folosit hărţile ori

telefoanele digitale. Singurul telefon valid e un hibrid între satfon şi un model mai vechi, cu disc. Cititorul e avertizat că, din toate literele, primele afectate sunt „I” şi „O”. Urmează ca şi altele să fie substituite, făcând comunicarea din ce în ce mai greoaie. Extrapolând transformările cuvintelor şi ravagiile furtunii magnetice, afectate par să fie şi „1” şi „0”, cifrele sistemului binar, pe ale căror combinaţii se bazează operatorii din navigaţie şi telefonie.

Când totul revine la normal, Kiaui pune la cale o stratagemă pentru a-şi salva prietenii albi de membrii tribului, oferindu-se ostatic. Se dezvăluie legătura dintre Vechi, Bangor şi zeitatea Mavu, iar omenirea devine, din gazda entităţilor, protejata acestora.

Ce a adus nou: În confruntarea dintre reprezentanţii civilizaţiei şi cei ai vechilor valori, victoria e adjudecată de cei din urmă. Nu neagă ştiinţa şi cunoaşterea, ci le folosesc în propriile scopuri, de conservare a cheilor străvechi, ascunse de omenirea lacomă, dornică de faimă şi înavuţire.

Cu ce am rămas: „ O specie imobilă, solidă, ce-şi doreşte lumină şi apă. (…) E alcătuită din indivizi care au sus, care-au jos, li se spune copaci. (…) Culege apă din spectru, lumini din maree, generează gaz arzător – oamenii îi spun oxigen şi-i ţine în viaţă pe toţi. Acolo e cheia, iar undeva, dedesubt, sunt strămoşii tuturor fiinţelor vii. Strămoşii aceia-s lichizi. Dacă vrei, ei iau foc. Ard, ard, ard şi dau foc mai departe…

Sunt Vechi, sunt din neamul Unu, şi iată, pricep. Am găsit golul celui de-ai treilea spectru din Druus, cel ce-i dă viaţă şi-l face haotic, emit spre Cadran, iar ei, oamenii, ştiu să-l distrugă.

Mereu au ştiut.”

„Malad” de Alexandru Voicescu (de Alexandru Lamba)

Când vine vorba de acapararea cititorului, există, în mare, trei tipuri de efecte pe care cărțile le pot avea: cel de teflon, cel neutru și cel de super-adeziv. Când pui mâna pe o carte cu efect de teflon, o știi încă de la primele pagini care, cu totul atipic, îți vor lua câteva ore și-ți vor cere o pauză după alta. Pur și simplu nu se lipește. La polul opus, când dai peste o carte cu efect de super-adeziv, nu realizezi acest lucru decât după câteva ore bune (în timpul obiectiv) și câteva zeci de pagini care, pentru tine, s-au scurs aproape instantaneu. Exact asta am pățit, deși personal nu sunt îndrăgostit de genul fantastic, cu romanul Malad al lui Alexandru Voicescu.

Beneficiind de un stil foarte apropiat cititorului, narațiunea concisă, la persoana I, lipsită de înzorzonări sau figuri de stil și mergând direct la țintă, dublează prin foarte buna ei adaptare la personalitatea personajului narator credibilitatea acțiunii care demarează pe coordonate familiare.

Mai precis, în debutul poveștii asistăm la una dintre provocările lucrului într-o corporație internațională – cu bunele și cu relele ei –, foarte palpabil și minuțios descrisă în cele mai diverse aspecte, pentru ca, mai apoi, decorul lucrativ al sălii de conferințe să se schimbe, lăsând locul celui boem dintr-o speluncă pragheză, în care limbile se dezleagă și sufletele se deschid.

Animat de o intrigă ingenioasă care, la început cel puțin, nu conduce imaginația cititorului spre fantastic, ci, mai degrabă, spre suprarealism, firul poveștii îl va purta pe protagonist printr-o serie de aventuri în care oniricul și realul alternează, lăsându-se separate de o graniță străvezie și, uneori, surprinzător trasată. De exemplu, ne-am aștepta ca, atunci când personajul narator se trezește pentru a doua oară din starea de vis-viziune, intrarea acesteia în aceasta să-și reveleze începutul mult mai devreme decât a făcut-o în realitate, dându-ne seama că, de fapt, cele mai uluitoare și frapante evenimente aparțin lumii reale și nu celei onirice. Iar starea de confuzie e accentuată și de personajele profunde, cu experiențe de viață tulburătoare.

Și, pentru a mai aduce un nivel de complexitate în plus, textul mai beneficiază și de o multitudine te povestiri în ramă conexe, foarte importante fiecare în parte pentru imaginea finală, de ansamblu –chiar dacă, la un moment dat, pot părea simple adaosuri, își găsesc, mai devreme sau mai târziu, fiecare dintre ele relevanța în angrenaj –, culese de pe buzele personajelor iconice precum Bedros Petrosian, oarecum infam cântăreț de Jazz, unul dintre povestitorii a cărui istorisire se va dovedi esențială.

Nu vreau să divulg foarte mult din intriga acestui roman, despre gruparea-sectă din umbră și convingerile ei artistico-religioase, despre disputele nuanțate ale liderilor, despre distorsiunile miturilor primordiale sau despre deznodământul care, pentru a se realiza, îi va purta pe cititori din Praga în Lausanne și din Milano într-un sat ciudat și anacronic din banatul sârbesc.

Voi spune doar că eticheta de „roman de debut", corectă din punct de vedere tehnic, nu aduce cu sine niciuna dintre stângăciile specifice operelor autorilor aflați la început de drum. Evident, munca depusă de Alexandru Voicescu în slujba editurii Herg Benet și-a spus cuvântul asupra lui ca autor, făcând din debutul său în volum un roman care se preconizează a fi de referință în genul său. O sabie cu dublu tăiș, deoarece a înălțat ștacheta destul de sus pentru următoarele sale opere, având obligația morală de a nu o coborî nici pe viitor. Personal, sunt convins că o va înălța și mai mult, cu fiecare nouă carte.

Cu urklina în lume („Vraciul de pe norul interior” de Lucian Dragoș Bogdan) (de Deea Sterea)

La recomandarea scriitorului și criticului Oliviu Crâznic, la Final Frontier am pus repede mâna pe volumul „Vraciul de pe norul interior” (editura Tritonic), semnat de scriitorul Lucian Dragoș Bogdan, și bine am făcut, pentru că am descoperit un roman SF de o frumusețe aparte.

Cei care sunt fascinați de „întâlnirile de gradul III” și ciocnirea dintre civilizații vor fi mulțumiți să afle că de data aceasta extratereștrii nu vin să cucerească Pământul – într-un etern clișeu hollywoodian –, ci… își dau întâlnire între ei. Urklina este o vietuitoare a Lumii trimisă în univers pentru a căuta un leac ce i-ar putea salva specia și planeta de la o extincție lentă și sigură. Tânără, inocentă și nepregătită pentru ce urmează să întâlnească dincolo de hotarele căminului său, urklina se urcă la bordul unei nave și pornește într-o călătorie inițiatică plină de peripeții, hotărâtă să își urmeze și să își îndeplinească destinul de „Aducătoarea-Leacului”. De la sine înțeles, aventurile ei o poartă către cele mai îndepărtate colțuri de univers, iar soarta i-l scoate în cale pe Ufibov, un om, pribeag și el prin spațiu. Împreună, cei doi trec prin întâmplări care mai de care mai bizare, prilej de întâlnire cu diferite rase și mentalități.

Frumusețea acestei cărți se naște sub ochii noștri, pentru că Lumea pe care trăiește urklina este de un pitoresc ireal. Pline de lumină și căldură, peisajele ne dezvăluie un paradis extraterestru care te îndeamnă la visare și la o vacanță prelungită, în timp ce filosofia de viață a urklinelor este un alt prilej de contemplare, de data aceasta înăuntrul nostru.

Autorul are meritul de a explora adânc sufletul uman și de a ne pune pe gânduri, căci întâlnirea dintre specii diferite nu este numai un bun motiv de a ne atrage spre aventuri în spațiu, (cu nave, flote, urmăriri și întorsături de situație), ci de a ne pune în fața unor sisteme diferite de gândire. Sondarea conștiinței, abordarea a unor probleme esențiale legate de viață, moarte, datorie, onoare,

loialitate, suferință și sacrificiu, toate se așternsubtil peste o poveste de altfel dinamică și plină de neprevăzut, de un vizual spectaculos.

Închipuind lumi complexe, personaje din cele mai pestrițe și mai suprarealiste ca aspect, locuri ce cu greu își găsesc corespondența în realitate și situații la care nu te-ai aștepta nici o secundă, Lucian Dragoș Bogdan ne smulge din realitatea confortabilă și ne trimite să descoperim o pleiadă de rase demne de universul Star Trek, tehnologii avansate, filosofii de inspirație orientală și, la final, personaje de o umanitate profundă, chiar dacă rasa pământeană e prezentă numai prin Ufibov.

Mi-ar fi plăcut ca unele scene și situații să fie mai pe larg dezvoltate, căci autorul, cu imaginația-i sclipitoare, ar fi avut și locul și ocazia să ne arate și să ne povestească mai mult, la fel cum mi-ar fi plăcut ca unele momente critice să fie mai bine exploatate, punând accent pe emoții mai puternice și pe unele elemente de suspans. Ritmul alert și curgerea frumoasă a textului m-au adus la finalul cărții prea repede, și mi-aș fi dorit mai mult.

Tinerii care vor să descopere genul science-fiction printr-un filtru colorat și luminos și care vor să pornească într-o aventură spațială alături de o creatură bizară și noii săi prieteni vor fi plăcut surprinși de cadrele largi ale universului creat de Lucian Dragoș Bogdan și vor simți că influența Star Trek este plăcut completată de elementele noi și surprinzătoare cu care autorul îi atrage. La orice v-ați aștepta de la un roman SF, lăsați toate preconcepțiile deoparte, pentru că această carte este cu totul diferită de orice v-ați închipui.

Bun de tipar: Galileo 7, CPSF 30 & Helion 3-4 (de Lucian Dragoș Bogdan)

Înainte de căderea regimului comunist, tehnica şi logistica permiteau o răspândire mai greoaie a informaţiei. Cu toate acestea, prin intermediul centrelor de difuzare a presei şi a cunoştinţelor reuşeam să intru în posesia (puţinelor) reviste SF ale vremii. Îmi amintesc Orionul craiovean, Helionul timişorean, mai era şi o publicaţie ieşeană, parcă, al cărei nume îmi scapă pe moment… Nostalgice vremuri!

A urmat apoi perioada post-decembristă, cu reviste apărute şi dispărute după câteva numere, în posesia cărora intram prin aceleaşi metode descrise anterior, plus cea a abonamentului (îmi revin în amintire 467, Anticipaţia, o revistă din care au apărut parcă două numere intitulată Povestiri insolite, apoi String, Paradox, Jurnalul SF, Nautilus, Ficţiunile sătmărene, etc.) Vremurile unei nebunii frumoase!

Am ajuns şi în zilele noastre, în era în care totul este accesibil (aproape) instantaneu. Şi în care mă bucur să constat că există (după ştiinţa mea), trei publicaţii tipărite dedicate SF-ului, care se doresc a fi mai mult decât pete episodice de culoare. Nemira a readus la viaţă Colecţia de Povestiri Ştiinţifico-Fantastice şi îi dă tot mai multă vigoare şi consistenţă cu fiecare număr, dovedind că e mai mult decât un simplu capriciu nostalgic. Editura Millennium a reluat apariţia pe hârtie a revistei Galileo, iar Helion tipărit îşi continuă neabătut drumul, cu sprijinul Casei de Cultură a Municipiului Timişoara. Dar…

În Alba Iulia, acolo unde-mi duc eu veacul, CPSF Anticipaţia e singura care ajunge în librării, dar o face la trei-patru săptămâni de la apariţie. Galileo se poate comanda doar online, sau se găseşte la târgurile de carte. Helion nu se comercializează în niciun fel, ci se poate obţine numai luând legătura cu cenaclul timişorean. Desigur, procurarea lor nu reprezintă, totuşi, o problemă. Dar observ că revistele SF tipărite nu au devenit mai accesibile acum decât erau pe vremuri. Asta în condiţiile în care timpurile, teoretic, s-au schimbat.

Ştiu că răspândirea lor este direct proporţională cu interesul cumpărătorilor şi cu costurile, iar vina nu trebuie aruncată doar pe umerii editorilor, ci împărţită egal cu aceea a librăriilor şi a cumpărătorilor (de ce nu, chiar şi cu a scriitorilor, de a căror texte depinde în mod crucial calitatea publicaţiei). Nu pot decât să sper că, în câţiva ani, revistele SF tipărite vor deveni o prezenţă obişnuită în spaţiul public, cu răspândire naţională.

Acestea fiind zise, să trecem în revistă ultimele apariţii. Încep cu numărul 7 al revistei Galileo, lansat cu ocazia târgului de carte Bookfest. În spatele unei coperte pe care o consider superbă, se regăsesc aceleaşi trei secţiuni ca şi în numărul precedent. Editorialul lui Michael Haulică ne propune o discuţie pe tema exportului de literatură românească, punând, cred eu, degetul pe rană.

Secţiunea ficţiunilor se deschide cu povestirea „Întâlnire cu destinul" de Jack McDevitt, în traducerea lui Liviu Szöke. Un american este răpit de o grupare islamistă al cărei lider este considerat a fi unul dintre cei mai mari terorişti ai omenirii. Asemănarea cu acesta îl pune pe protagonist în situaţia de a juca rolul sosiei într-o confruntare cu forţele armate americane de care depinde viitorul fictivului stat arab. O scriitură frumoasă, o traducere cursivă şi un final interesant au făcut din această povestire o lectură plăcută.

„Stalker" reprezintă debutul literar al Iuliei Albota, absolventă a Atelierului SF&F organizat în 2014 de Revista de povestiri şi Bookblog. Acţiunea se petrece într-un campus universitar bucureştean, care a devenit locul preferat de experimentare a gadgeturilor IT ilegale. De la dispozitive microscopice care pot urmări clipă de clipă o persoană, transmiţând la distanţă o imagine holografică a ei, până la reţele care alterează percepţia realităţii prin intermediul proiecţiilor virtuale, autoarea ne poartă în crescendo printr-o acţiune bine închegată, care nu suferă deloc la capitolul credibilitate. Nu este neapărat un text de top, ci e genul acela de povestire bine gândită şi scrisă care se poate bate de la egal la egal cu textele scrise în străinătate (singurul minus reprezentându-l, conform gusturilor mele, predilecţia pentru un anumit gen de limbaj pe care nu-l agreez).

Al treilea text din revistă îmi aparţine şi se intitluează „Tablou: sakura". El descrie o călătorie temporală efectuată în Japonia secolului al XX-lea cu scopul de a rezolva problema unui paradox apărut în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial şi care ameninţă viitorul. Nu voi insista asupra acestui text din motive lesne de înţeles.

Flavius Ardelean ne propune în „Scârba sfântului cu sfoară roşie sau despre ce se poate găsi într-un cal" un periplu într-o lume bizaro-fantasy, desfăşurat sub stindardul esteticii urâtului. Sosirea unui circ în apropierea unei localităţi cu iz medieval declanşează o serie de evenimente inexplicabile, care evoluează inexorabil către un final sumbru. Textele care abundă în relatări ale unor evenimente greţoase prin intermediul unui limbaj scabros îmi displac profund. Cu toate acestea, autorul are atâta har încât m-a adus la stadiul în care, detestând textul din motivele expuse mai sus, să-l admir pentru calitatea lui.

Un alt absolvent al Atelierului SF&F, Adrian Poenaru, este prezent în revistă cu povestirea „Ohrainic". Într-un viitor distopic, omenirea a primit prima vizită extraterestră. Din păcate, contactul cu fiinţele violete care vor să coopereze cu pământenii este urmat de sosirea unor specii ostile, împotriva cărora începe un război de uzură. Textul surprinde un episod al acestei înfruntări îndelungate, într-o alternare a planurilor care vizează trecutul şi prezentul, trecând de la un protagonist la altul într-un mod menit să sporească tensiunea şi dramatismul.

Ultimul text, „Pangul albastru”, este scris de Ana-Maria Negrilă şi a apărut pentru prima dată în 1994 în Jurnalul SF. Mostră elocventă a curentului cyberpunk aflat în plină vogă la ora aceea în ţara noastră, povestirea descrie o frântură de viaţă dintr-o realitate post-umană. Complexitatea tabloului prezentat cu o imaginaţie suprarealistă dă o valoare aparte textului.

Prin intermediul cronicilor de carte, Oliviu Crâznic, Iulia Dromereschi, Laura Sorin şi Tudor Ciocârlie supun atenţiei cititorilor volumele „Sharia” de Roxana Brînceanu, „Iovik” de Sebastian A. Corn, „Ceasul fantasmelor” de Oliviu Crâznic, „Oraşul ambasadei” de China Miéville şi „The Touch” de Claire North.

M-a bucurat să observ în numărul 30 din CPSF Anticipaţia că în dreptul textelor străine este menţionat traducătorul (Antuza Genescu, în cazul de faţă). Prima povestire se numeşte „Îngerul” şi este semnată de Pat Cadigan. Un pământean este contactat de o fiinţă extraterestră pe care o denumeşte Înger şi cu care comunică telepatic. Datorită ei, percepţia asupra vieţii de pe Pământ i se schimbă treptat, până la stadiul unei revelaţii finale de-a dreptul surprinzătoare. Un text scris şi tradus cursiv, care prinde cititorul, îl poartă către sfârşit şi care, deşi pare fantastic la prima vedere, stă bine ancorat pe graniţa cu SF-ul.

Liviu Radu prefaţează povestirea „O floare pentru căpitan” a lui Mircea Opriţă, apărută în anii ’80 în volumul „Semnul licornului”. De un lirism tulburător, textul prezintă întâlnirea cosmică dintre membrii unei expediţii spaţiale şi singurul supravieţuitor al unui accident petrecut cu mult timp în urmă. Prima dată am citit textul atunci, în vremurile de demult. L-am recitit după includerea lui în volumul „Figurine de ceară”, apărut în 2004. Acum la a treia lectură, rămân la părerea că tensiunea atent mânuită, dozajul SF bine calculat şi substratul emoţional fac din el o adevărată capodoperă.

În traducerea îngrijită a aceleiaşi Antuza Genescu, povestirea „Mina gravitaţională” a lui Stephen Baxter descrie un viitor îndepărtat, în care omenirea a atins un stadiu de dezvoltare la scară galactică. Capabili să opereze cu găuri negre şi cu ţesătura spaţio-temporală, urmaşii noştri nu mai au nimic în comun cu ceea ce ne defineşte pe noi ca oameni. O viziune fascinantă, abstractă şi greu de conceput pentru mintea umană.

„Ultimul vis al lui Mart Senson” reprezintă o versiune revizuită a povestirii cu care Liviu Surugiu debuta în anii ’90 în Jurnalul SF. Protagonistul observă cum visele altor persoane interferează cu viaţa lui, modificându-i aspectul pielii sub forma chipurilor visătorilor. Îngrozit, el încearcă să găsească metoda prin care poate opri această adevărată tumoare care ajunge să-i ia trupul în stăpânire. O idee extrem de interesantă, căreia cred că stilul expeditiv, cinematografic, cu episoade scurte şi lipsite de detalii, îi răpeşte o parte din impactul pe care l-ar fi putut avea ca text thriller/horror.

Revista se încheie cu al doilea episod al benzii desenate semnate de Viorel Pîrligras, „Zona de Est”. Aflaţi în voia valurilor pe o plută improvizată, trei călători umani şi unul non-uman naufragiază

într-un teritoriu ciudat, în mijlocul unei societăţi umane medievale terorizate de roboţi uriaşi care omoară tot ce mişcă.

Mi s-a părut firesc să includ printre revistele tipărite şi Helionul timişorean, în ciuda faptului că nu se comercializeaz şi nu are distribuţie naţională. Consider că, fiind o revistă SF tipărită îşi găseşte locul în această rubrică. Deocamdată, rămâne totuşi o problemă importantă procurarea ei atât de către mine, cât şi de către cei care ar dori s-o citească.

Numărul 3-4 se deschide cu un editorial în care Cornel Secu vorbeşte despre evenimentele care vor marca Helionul în 2015, an care pare special pentru gruparea timişoreană. De altfel, numărul acesta al revistei a fost lansat în cadrul Sesiunii Helion din luna mai.

Laboratorul SF, o secţiune de texte apărute iniţial în ediţia online a revistei, începe cu „Sfârşitul inocenţei" de Cristian Vicol. Într-o familie tipică din America anului 1962, o tânără de liceu încearcă să facă faţă pretenţiilor sociale ale familiei, căutând în acelaşi timp să-şi vadă de distracţiile specifice vârstei. Rutina cotidiană este întreruptă într-o dimineaţă de octombrie de o serie de evenimente care-i vor da viaţa peste cap. Stilul narativ este foarte plăcut, acaparând cititorul şi, deşi povestirea are un final foarte clar, dă impresia că ar putea fi preludiul unui text de mult mai mare întindere. La fel ca şi în alte situaţii, nu am agreat folosirea înjurăturilor, dar asta ţine de gusturile mele.

Urmează o serie de texte care au fost premiate în cadrul Concursului naţional de proză scurtă Helion 2014. Ocupant al locului doi, Daniel Timariu ne propune în povestirea „Din lift" o incursiune într-o realitate paralelă, la care protagonistul ajunge prin intermediul unor uşi secrete ascunse în lifturi. Naturaleţea cu care autorul alternează planurile acţiunii, precum şi schimbarea de perspectivă din a doua parte a textului realizează un amestec care, în acelaşi timp, nedumereşte şi atrage cititorul.

„Liniştea" lui Cătălin Lupu s-a clasat pe poziţia a treia şi prezintă viaţa tipică a vieţii satului românesc, cu implicaţiile pe care le aduce în acea comunitate decesul unei persoane. Liniştea este însă întreruptă de o serie de întâmplări fantastice, tragice. Un text scris cu talent, care surprinde bine atmosfera dorită, al cărui minus îl constituie, după părerea mea, finalul explicativ „lipit".

Distinsă tot cu premiul al treilea, povestirea „Firul de şansă" a lui Mircea Băduţ descrie urmările unei conflagraţii mondiale care a ajuns să se concentreze tocmai împotriva pacifiştilor. Lăsaţi să trăiască într-o stare abulică, oamenii par a fi pierdut tot, de la curiozitate până la sentimente. O distopie care îndeamnă la meditaţii profunde privitoare la rolul gadgeturilor din ziua de astăzi, redată într-un stil un pic prea simbolist pentru gustul meu.

La egalitate cu cele două texte prezentate anterior, povestirea mea „Fantoma din maşinărie" aduce în atenţie un viitor în care omenirea s-a retras în lumea virtuală, lăsând inteligenţele artificiale

să se ocupe de terraformarea sistemului solar şi de refacerea ecosistemului terestru. Fireşte, acesta este un text asupra căruia nu voi insista.

Florin Purlucă ne supune în „Sabotaj” un alt gen de viitor, în care dezastrul ecologic a determinat bogătaşii lumii să se retragă pe fundul oceanelor, într-un mediu controlat. Rămaşi să se descurce cum pot pe suprafaţa otrăvită a planetei, săracii caută să se organizeze şi să-şi facă dreptate. Distinsă cu premiul doi, ex aequo, la acelaşi concurs, povestirea este scrisă cu mult talent, dozând perfect tensiunea şi pigmentând textul cu suficiente explicaţii ştiinţifice încât să nu fie o simplă poveste post-apocaliptică.

„Captivi în Krematorˮ de Dragoş Mateescu este tot o lucrare distinsă cu premiul al III-lea şi prezintă situaţia unui grup de oameni capturat de o specie extraterestră dornică să facă experimente pe toate formele de viaţă întâlnite în univers. Un text tragic, scris bine, care încearcă să strecoare o rază de speranţă… disperată printre premisele distopice bine ancorate.

În secţiunea Alternative, Ştefan Buzărnescu vorbeşte într-un eseu despre SF ca ipostază a transculturalului, Cristian Koncz prezintă o serie de date privitoare la posibila colonizare a planetei Marte, iar Mariano Martín Rodríguez analizează modul în care teologia devine o ştiinţă a naturii în unele opere ale SF-ul contemporan. Rubrica Contrapunct oferă o prezentare a volumelor „Ne vom întoarce în Muribeccaˮ de Sebastian A. Corn şi „Varianta balcanică îmbunătăţităˮ de Gheorghe Săsărman, sub ochiul critic al lui Mircea Opriţă.

Meridian SF include traduceri din SFFH-ul mondial. În „Gândacii mor pe spateˮ de António de Macedo, traducere Claudia E. Stoian, omenirea secolului al XXI-lea se confruntă cu răspândirea unei boli teribile, ale cărei ravagii pot fi comparate cu cele făcute de SIDA sau sifilis în secolele precedente. Îmbinând demersul ştiinţific cu teologia, autorul oferă o premisă credibilă a situaţiei, afectată din păcate de un final care aruncă miza textului în derizoriu.

Celelalte două texte, „Casa duhurilorˮ şi „Ceilalţi locatariˮ îi aparţin lui Ambrose Bierce şi au fost traduse de Lucian-Vasile Szabo. Ele conţin, tipic pentru scriitorul american a cărui moarte este învăluită în mister, simple relatări ale unor experienţe punctuale fantastice, terifiante, trăite de doi protagonişti în nişte locuri şi împrejurări ciudate. Nu vreau să bagatelizez importanţa operei lui Bierce în literatura universală de sfârşit de secol XIX – început de secol XX, nici să neg talentul său literar, dar nu consider că e cazul să insist pe o operă care nu oferă prea multe cititorului modern, în afara unor pasionaţi.

După un interviu cu Sorin Antohi, Cristian Vicol vorbeşte despre câteva proze scurte apărute în revistele de gen, Anca Merce prezintă două filme SF recente, „Predestinationˮ (2014) şi „Coherenceˮ (2013), iar Marian Mirescu readuce în atenţie cele întâmplate la Charlie Hebdo printr-o pagină de bandă desenată.

Revista se încheie cu depănarea câtorva amintiri despre Helion, venite din partea lui Radu Pavel Gheo, Duşan Baiszki şi Costel Baboş, cu câteva fotografii de la şedinţele cenaclului Helion şi cu o serie de ştiri reunite în rubrica Zig zag.

„De ce?”-ul (de Florin Purlucă)

De ce scriitor?

O întrebare pertinentă, cel puțin pentru cei aflați în situația de-a cocheta c-o astfel de tentativă. De ce să vrei asta?

Și uite că ți-o spui atât de des, ți-o dorești atât de mult, încât întrebarea în sine s-a transformat într-un automatism, retoric chiar. Ei bine, acum că ai ocazia să fii întrebat, spune-o!

De ce?

În felul ăsta poți justifica în fața tuturor (cu precădere a soției, soțului, prietenei, prietenului, amantului, amantei – după caz și după posibilități) de ce pierzi nopți la rând în fața tastaturii, de ce-ți adâncești ochii în orbite precum un… (las la aprecierea fiecăruia) sau ți-i scoți ca un melc, atunci când cuvintele pur și simplu se încăpățânează să nu iasă; de ce pierzi atâta vreme citind romane, când ai putea face una sau alta, lucruri cu mult mai importante – evident, că nu ești tocmai King sau Martin să scoți un sac de bani din asta – pentru cel sau cea de lângă tine.

Mai bine de jumătate de ceas. Ca fiecare, mă holbez la monitor, la tastatură, urmăresc pasul pe loc al cursorului și nu pricep ce-aș putea să spun care să convingă. Iar partea mai nasoală: să mă convingă pe mine și mai apoi pe voi. Atunci, mă las pe mine – crede-mă, nu-s chiar atât de indulgent cu mine, și-n primul rând, articolul ăsta nu-i despre mine, ci-i despre TINE!

Te iau la rost și sper c-o fac pe neve, că n-am chef de poezii: de ce vrei, mă, să te faci scriitor? Pentru bani? Ți-ai ales piața nepotrivită. Pentru faimă? Din nou, piața nepotrivită.

Serios? Oare ăsta-i adevăratul motiv pentru care n-ai ieșit tu din anonimat, adevăratul motiv pentru care încă n-ai debutat, adevăratul motiv pentru care încă nu ești un scriitor – nu unul orișicare, ci unul cunoscut? Dar mai bine rămân la simplul de ce. Nu că restul întrebărilor ar fi fără rost, dar te-aș dezamăgi al dracului de tare dacă ți-aș spune că nu ești destul de bun să te cumpere sau să te publice lumea. Hai mai bine s-o lăsăm așa, la stadiul unui de ce în lucru.

Și, pentru că vreau să cred că deja m-ai luat cu alde dute-n…, că nu se califică drept răspuns corect cum bați tu câmpii p'aci, ingrat nenorocit și deficent (și lista poate continua, chestii mult prea grele pentru hârtie), am să presupun c-ar fi interesant să nu mă opresc, ci să-ți mai spun: n-ar fi rău – ba, mai curând ar fi chiar indicat – să scormoni în locul acela unde se nasc furtunile de mare – ba nu, tornadele! –, în locul acela din adâncul tău, acolo unde cu adevărat are culcuș magia. Locul în care lucrurile chiar se întâmplă – ori sunt pe cale de-a se întâmpla – atunci când găsești sclipirea și cuvintele se prăvălesc peste tine, precum grăunțele-ntr-un sac (ghinion pentru tine dacă nu pui repede mâna pe-un creion sau pe altceva și să le scrii pe-un capăt de caiet, că altfel nu rămâi cu mare lucru, afară de exercițiul mental, da-i mai bun și ăla decât nimic).

Cu toate astea, aproape că dăm gata coala de hârtie și încă n-am găsit nimic concludent. Încă nu știm care-i treaba cu de ce-ul. Dar pe de altă parte, stau și mă-ntreb, justificarea-i pentru tine, ori pentru cei dimprejurul tău? Cine nu crede cu adevărat în ceea ce poți sau vrei să fii: TU sau EI? (Categorie atotcuprinzătoare, de la neamuri și prieteni, pân-la editor sau corector.)

Ei bine, aici stă necazul matale sau, mai curând, răspunsul!

Dacă te scoli în tainele nopții, buimăcit, ciufulit, gândind: la dracu' ideea asta chiar tre' s-o trec pe ceva; ori dacă mergi pe stradă și te afunzi în scenarii de te trezești că prima la dreapta era, de fapt, cu vreo două sau trei străzi îndărăt, poate că atunci aș spune că te înțeleg, și poate că atunci nici măcar n-ar mai trebui să-mi mai spui mie (sau lor) de ce și poate c-am să te și iert c-ai șters pe jos cu mine (vezi tu, ca orișicare, am și eu decența mea: dacă tot mi-o primesc fără număr, măcar să fie cu stil – mai bine, cu folos).

Presupun că, la fel ca mulți alții, vrei asta și nu prea ai stat să te întrebi de ce, și-ai preferat să bați ca nebunul darabana în tastatură – pe care deja te pregătești s-o schimbi, pentru că A și E s-au șters complet, iar N-ul, M-ul și T-ul abia dacă se mai deslușesc. În cazul ăsta, permite-mi să te cinstesc, eventual c-o bere rece, la halbă, cu prima ocazie când ne-om strânge mâna.

Până una alta, așa, pentru cultura ta generală, mai gândește-te la de ce-ul ăla nenorocit. Nu de alta, dar poate că mai sunt persoane în jurul tău care, deși n-o spun, încă ar vrea să afle răspunsul, iar unii dintre ei, chiar merită să știe asta!

Teama de viitor (de Marcel Gherman)

În cadrul unui interviu televizat acordat în anii şaptezeci, cunoscutul scriitor de science-fiction John Brunner a făcut o observaţie extrem de interesantă: „Dintotdeauna, oamenii au fost fascinaţi de trecut şi preocupaţi de prezent. Dar ar trebui să-i intereseze în egală măsură şi viitorul, fiindcă acolo ne vom petrece restul vieţii."

Întotdeauna umanitatea a privit spre necunoscutul pe care i-l rezervă ziua de mâine cu un amestec de teamă şi speranţă, ce a inspirat atât viziunile sale apocaliptice, cât şi utopiile milenariste.

De fapt, întreaga istorie a lumii poate fi privită ca o succesiune de apocalipse. Numai războaiele şi epidemiile ce au devastat în timp continentul european au condus la dispariţia a zeci de miloane de oameni, iar odată cu aceştia, multe trăsături şi calităţi au fost şterse cu desăvârşire din genomul uman. Identitatea noastră este determinată în mare măsură de această pierdere imensă. Rămâne o mare problemă dacă vom reuşi vreodată să remediem vidul astfel format.

După părerea ecologului James Lovedale, în îndelungata existenţă a speciei umane au existat tocmai şapte evenimente climatice catastrofale, la un moment dat rasa noastră fiind redusă până la doar 2000 de indivizi. Dar se pare că viaţa este mult mai rezistentă decât am putea să credem, iar omul reprezintă cea mai avansată „maşină de supravieţuire" pe care a creat-o natura. Aşa că perspectiva ca istoria să continue chiar şi peste 20.000 de ani ar putea fi suficient de realistă.

Ideea unor evenimente apocaliptice care se manifestă ciclic şi sunt urmate de perioade de regenerare se regăseşte practic în toate culturile. Subiectul Apocalipsei după Ioan a fost inspirat în mare parte de domnia tiranică a Împăratului Nero. Iar motivul marelui potop nu este prezent numai în Biblie, ci şi în Epopeea lui Ghilgameş, unul dintre cele mai vechi poeme, scris cu patru milenii în urmă. Capodopera sumeriană conţine un pasaj în care eroul mitic comunică cu personajul Utanapiştim, supravieţuitor al Marelui diluviu, căruia zeii i-au dezvăluit secretul nemuririi. La fel ca Noe, Utanapiştim construise o Arcă, cu ajutorul căreia ar fi salvat toate speciile de vieţuitoare. Ce-i drept, în varianta sumeriană, vestea retragerii apelor nu este adusă de un „porumbel al păcii", ci de o… cioară, precedată de alte câteva orătănii, de esenţă mai puţin nobilă.

Motivul potopului se regăseşte şi la o altă civilizaţie, situată geografic la cealaltă extremitate a Pământului. În Popol Vuh, cartea genezei aceloraşi mayaşi, se menţionează cum, într-un ev îndepărtat, zeii au creat o rasă veche de oameni, pe care apoi i-au nimicit într-un diluviu, pe motiv că aceşti oameni „nu au fost în stare să înţeleagă".

Iar civilizaţia aztecă a fost marcată de un cult teribil al Apocalipsei, care susţinea că anterior universul a fost distrus de patru ori, pentru a fi nimicit cu desăvârşire a cincea oară. Frica de sfârşitul lumii i-a făcut pe azteci să recurgă la sacrificii umane în masă, până la sosirea conchistadorilor, când vechile profeţii s-au adeverit într-un fel. Dar, în pofida masacrului organizat de invadatorii europeni, astăzi în Mexic au mai rămas câteva mii de etnici azteci, care păstrează limba şi cultura acestei civilizaţii.

Un alt fenomen, cel al mişcărilor milenariste, care asociau viitorul cu venirea unui ev utopic al „paradisului pe pământ", s-a manifestat în diverse perioade istorice. Aşa-numita Cruciadă a copiilor prezintă un exemplu clasic în acest sens. În secolul XIII, copii din diverse ţări europene s-au organizat spontan într-un curent social care îşi propunea să săvârşească un pelerinaj spre Pământul Sfânt. Această mişcare a avut un sfârşit tragic: marinarii care urmau să-i ajute pe copii să traverseze Marea Mediterană i-au vândut în sclavie. Supravieţuitorii acestui dezastru s-au întors cu mare dificultate acasă, mulţi dintre copii murind de foame pe drum, fiindcă populaţia rurală refuza să-i ajute.

Cruciada copiilor se asociază involuntar cu mişcarea tinerilor hippie, care a culminat cu Festivalul Woodstock din 1968, dar şi cu mişcarea techno din anii 90, al cărei moment decisiv a fost ediţia din 1996 a festivalului Love Parade, ce a adunat 2 milioane de tineri pe străzile Berlinului. Euforia provocată de muzică şi sentimentul apartenenţei la o comunitate au fost suficiente pentru ca aceşti tineri să se simtă ca şi cum ar fi coborât „raiul pe pământ".

Dacă pentru generaţia hippie momentul deziluziei a fost provocat de un Richard Nixon, atunci, în cazul generaţiei techno, sfârşitul utopiei a coincis probabil cu evenimentele de la 11 septembrie 2001.

În cartea sa Mitul eternei întoarceri, scrisă într-o perioadă deosebit de dificilă, Mircea Eliade încerca să afle refugiu în faţa terorii timpului istoric într-un timp mitic, capabil să se reînnoiască, să se regenereze. Amputându-şi tradiţia spirituală, societatea europeană modernă s-a dispensat de acea promisiune a unui Nou început, care urmează după toate catastrofele istoriei şi astfel omul occidental a rămas fără apărare în faţa fricii sale de viitor. Tot ce-i putea oferi modernitatea era doar un deşert sumbru camuflat prin ideologii alienante şi monstruoase construcţii mecaniciste.

Dar ce ar fi dacă nu ar exista un început şi un sfârşit, dacă nu ar fi niciodată un sfârşit al lumii, după cum nu ne putem imagina un început al timpului? Dacă istoria omenească ar continua la infinit? Oare cum ar schimba perspectiva asupra vieţii o astfel de viziune nouă? Şi ce ar fi dacă am găsi un mod de a cunoaşte acest lucru la sigur?

În tradiţia creştină, cuvântul „apocalipsă" nu se descifrează ca „sfârşit al lumii", ci mai degrabă ca o „revelaţie", ca un moment decisiv în care este dezvăluit un sens al existenţei lumii, un anume

sens al vieţii. Dintr-o anumită perspectivă, în viaţa oricărei comunităţi ca şi a oricărui individ există o apocalipsă.

Reprezentanţii fiecărei generaţii urmează să-şi înfrunte destinul şi să-şi învingă teama în faţa viitorului, asemenea unui Iulius Caesar care a traversat Rubiconul indiferent de veridicitatea oracolelor druide, sau a războinicului Arjuna din Bhagavad Gita, convins că „trebuie să lupte, pentru că aceasta e unica ieşire din situaţie”.

Mașina timpului (de Alexandru Lamba)

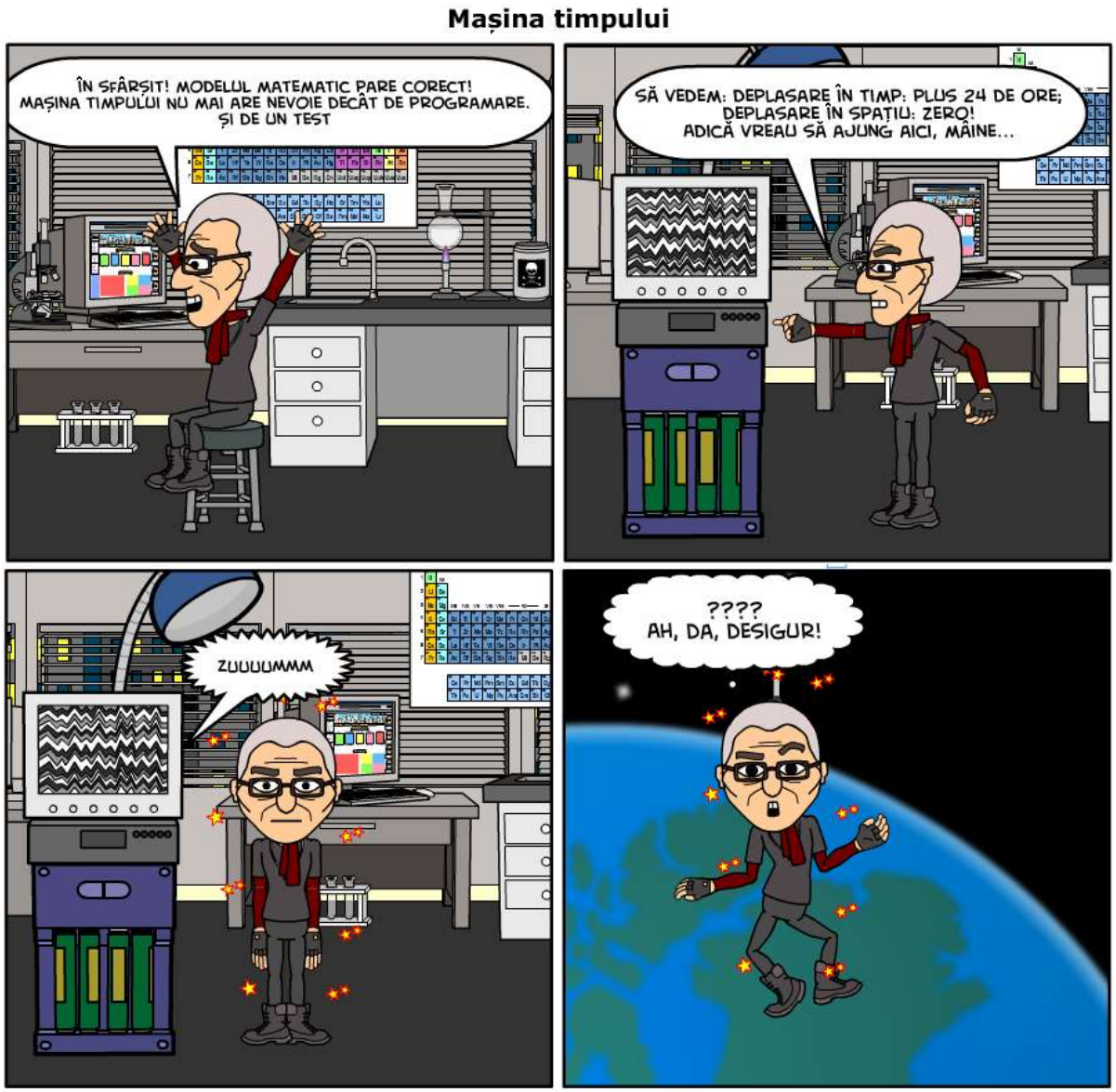
Mașina timpului
ÎN SFÂRȘIT! MODELUL MATEMATIC PARE CORECT!
MAȘINA TIMPULUI NU MAI ARE NEVOIE DECÂT DE PROGRAMARE.
ȘI DE UN TEST
SĂ VEDEM: DEPLASARE ÎN TIMP: PLUS 24 DE ORE;
DEPLASARE ÎN SPAȚIU: ZERO!
ADICĂ VREAU SĂ AJUNG AICI, MÂINE...
ZUUUUMMM
????
AH, DA, DESIGUR!

Universul Luizian al lui Milos Dumbraci

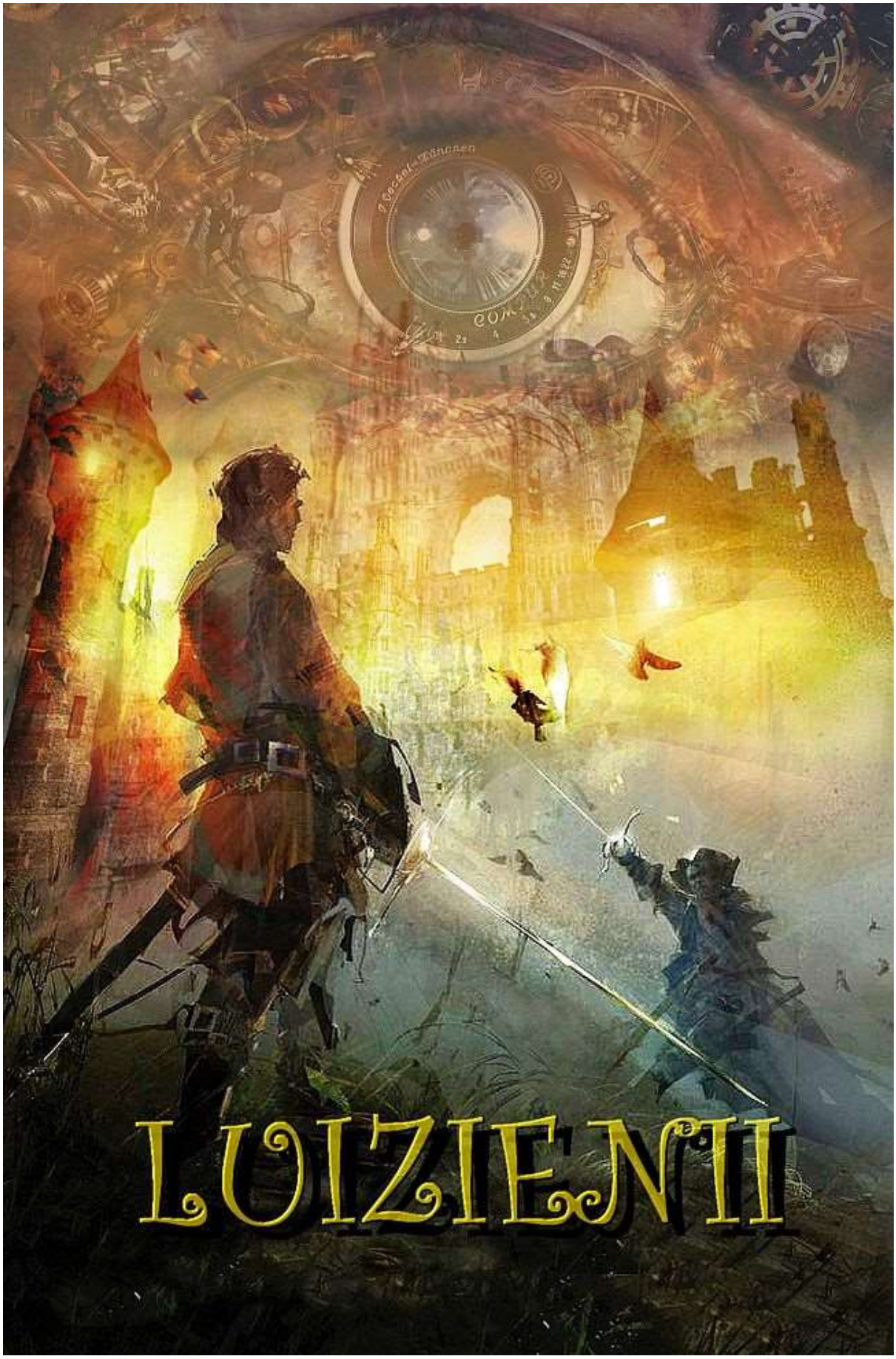
LOIZIENII

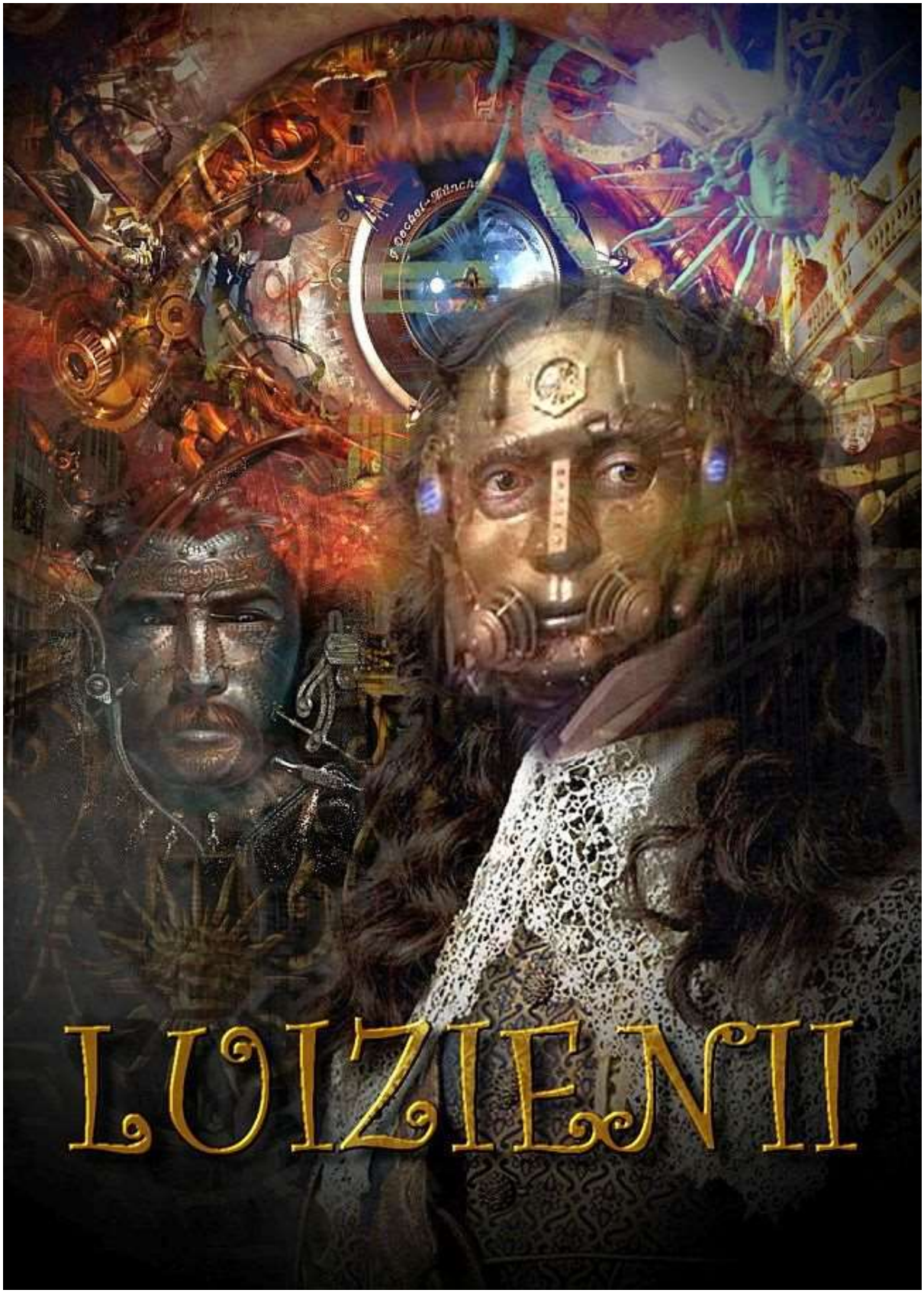
LOIZIENII

LOIZIENII

LOIZIE N°11

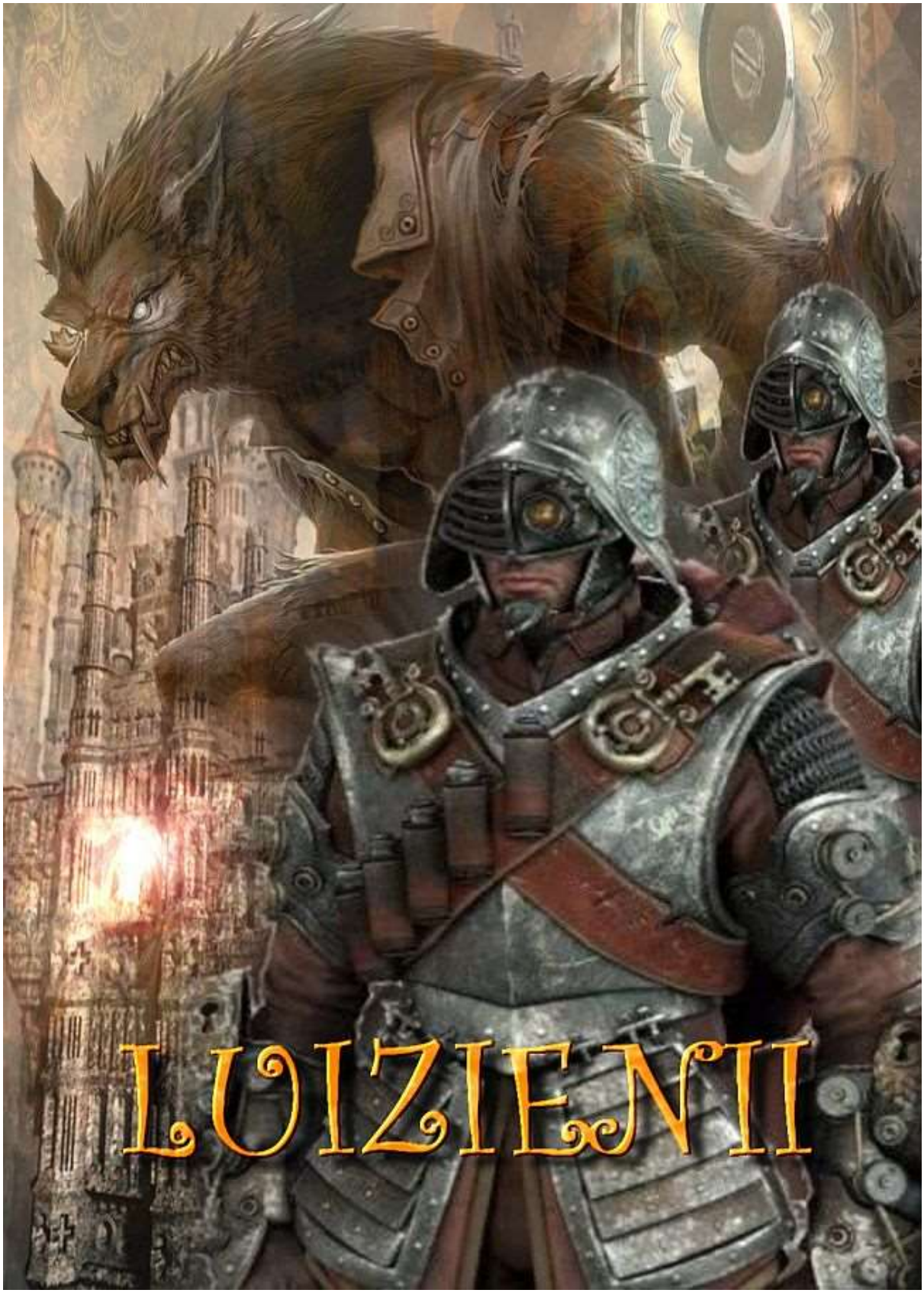
LUIZIENII

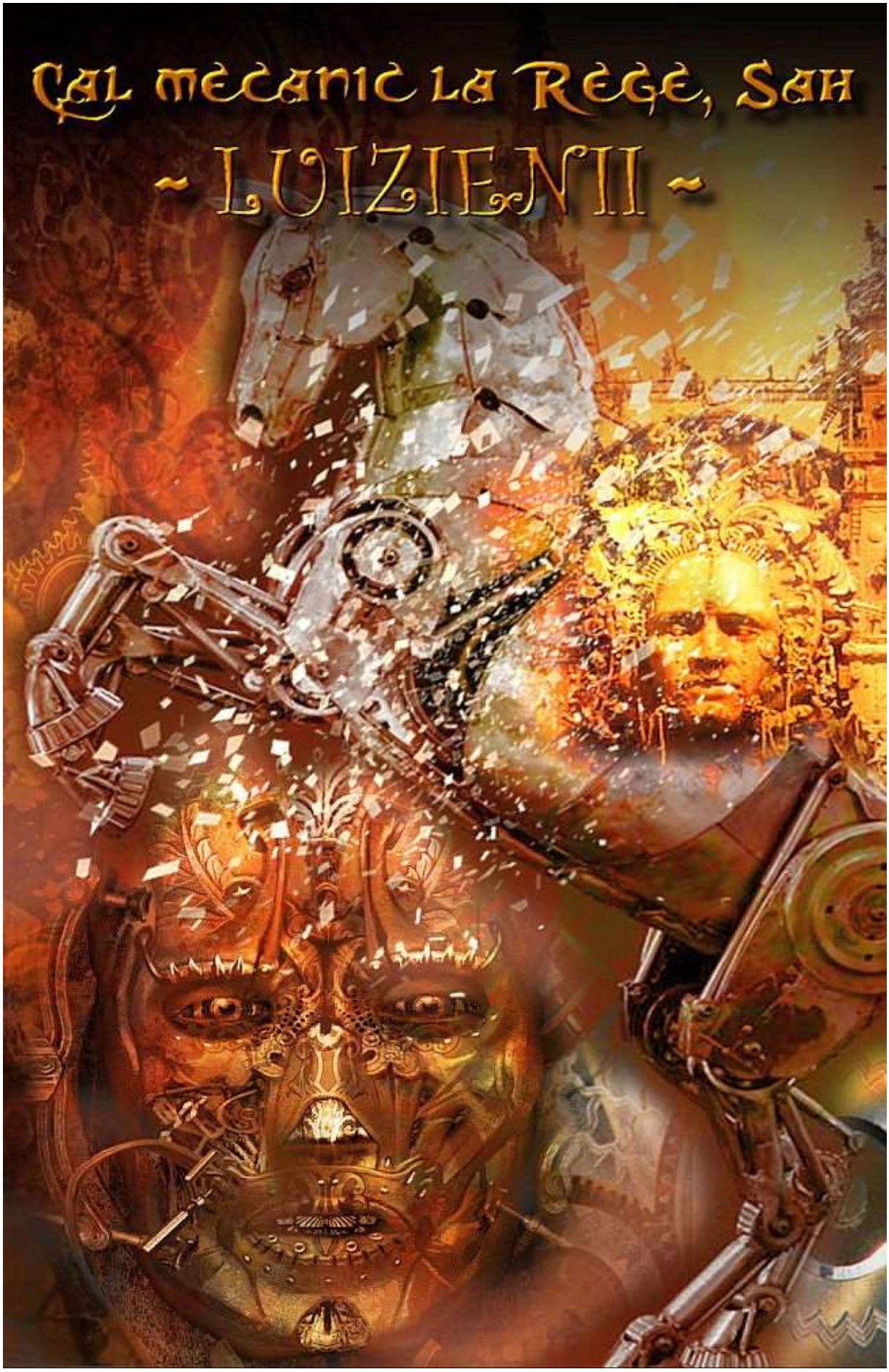
Cal mecanic la Rege, Sah
~ Luizie-NII ~

Interviu cu scriitorul Dan Rădoiu

Bună Dan, şi mulţumesc în numele echipei pentru că ai acceptat invitația și pentru cartea oferită ca premiu.

Salut, Alex. La rândul meu îți mulțumesc pentru invitație. Mi se pare fantastic să stau de vorbă cu tine într-un context științifico-fantastic, dacă pot să mă exprim așa.

Vorbește-ne, te rog, despre tine ca autor. Ce ai mai publicat, ce îți place să scrii, ce îți place și ce nu îți place să citești.

Lasă-mă să mă încălzesc puțin până să îți vorbesc despre mine ca autor, nu că ar fi cine știe ce de povestit în această direcție. Aș începe mai degrabă cu mine ca cititor.

De când mă știu, mi-au plăcut poveștile. Aveam doar câțiva ani și îmi aduc aminte că pisălogeam pe toată lumea la cap – o calitate pe care mi-o regăsesc deseori ca adult – să îmi citească ceva. Eram în stare să îi pun pe ai mei să îmi citească la nesfârșit câte o poveste de care devenisem fascinat în vreun moment sau altul. „Făt-Frumos din lacrimă” a fost una dintre ele. Mă fascina călătoria eroului, întâlnirea lui cu Genarul, dar mai ales partea în care scheletele celor înmormântați în pustiu își părăsesc locul de odihnă pentru a se alătura petrecerilor din Lună. Probabil promiteam de mic în privința genului pe care urma să-l abordez ca scriitor.

Apoi am început școala, iar lumea literaturii s-a întredeschis de un deget. A urmat silabisirea primei cărți, „Bețișorul năzdrăvan” (avea o copertă roșie ca focul), apoi câteva în format de buzunar pentru copii – îmi aduc aminte că într-una dintre ele era vorba despre un pui de căprioară care răcise, motiv pentru care nu se putea opri din strănutat. Și uite așa, înainte să se termine clasa întâi, mă apucam de la pièce de résistance: „Cei trei mușchetari”! Să se mai întrebe cineva de unde sursa de inspirație a dialogului interior aparținând personajului din Jobenul galben:

„Mă întorc către ea, schițând jumătate de gest de-a o lua de mână, apoi renunț, oferindu-i brațul așa cum cred eu că se făcea odinioară la curtea regilor Franței.”

Ca să închei cu mine ca avid consumator de literatură, autorii mei favoriți sunt o pleiadă mai curând ciudată prin diversitatea lor. Îmi plac călătoriile pline de neprevăzut, bogate în povestiri în interiorul altor povestiri, ale lui Stephen King, săriturile fără plasă de siguranță pe care Dostoievski le face în mintea personajelor lui, imaginația bolnavă lui Serge Brussolo (carnavaluri de fier, seifuri carnivore, kamikaze spațiali…), umorul englezesc al lui Jerome K Jerome, cât și cel al neîntrecutei doamne al romanului polițist românesc, Rodica Ojog-Brașoveanu, întunecata atmosferă din anii Marii Depresiuni zugrăvită de John Steinbeck și ar mai fi mulți alții de enumerat.

Revenind la mine ca scriitor, debutul ca autor publicat mi l-am făcut prin intermediul unui volum mai degrabă tehnic, un manual de practici de persuasiune intitulat „Cum să cucerești un bărbat pe e-mail, messenger și Facebook”, apărut în 2012 la editura Nemira. În rest, public ori de câte ori am timp și inspirație pe blogul meu de scriitor, www.povesti-absurde.ro.

Prezintă-ne volumul „Povestiri de la marginea realității”, cartea pe care o oferi ca premiu. Care e povestea din spatele poveștilor, de ce „slipstream”, de ce absurd, de ce fantastic?

Hm, ai suficient spațiu în revistă? Te întreb pentru că știu că aș putea să vorbesc cu orele despre lumea de poveste, uneori de coșmar, care se găsește la două degete și o privire peste umăr în spatele iluziei pe care noi o numim realitate.

Dar, chiar presupunând ca ai, îți voi oferi versiunea scurtă.

„Povestiri de la marginea realității” este continuarea unei idei care s-a conturat într-o seara la umbra unui ceainic din porțelan, pe acordurile unei chitare și stropită de câteva picături de magie: Se iau trei elemente diferite, se pun unul lângă altul, apoi se caută cu înverșunare legătura între ele. Așa s-a născut proiectul povesti-absurde.ro și ciclul de povestiri intitulat „Trei piuneze”.

Povestea din spatele fiecărei povestiri, zici? Într-adevăr, fiecare are una.

„Pelicanul, microscopul și proteza dentară” s-a născut privind pescărușii așezați pe gheața ce acoperea lacul Herăstrău. Dintr-o dată, imaginea unui deșert (probabil atomic) și a unui tip ciolănos, având un ditamai pelican pe umăr, a luat locul realității. I-am văzut înaintând anevoios pe ulița arsă de soare, intrând în cele din urmă într-o dugheană dărăpănată. Curios să văd despre ce este vorba, i-am urmat. Din acel punct înainte a fost rutină. Tot ce am mai avut de făcut a fost să înfățișez printr-un număr oarecare de cuvinte cele ce am văzut petrecându-se în cămăruța împărțită în două de tejgheaua în mijlocul căreia trona o proteză dentară rânjind metalic.

Cu „Spânul, peria și audiția” lucrurile au stat practic la fel. În timp ce mă uitam prin bibliotecă, brusc m-am întrebat ce s-ar întâmpla dacă, din cauza proximității în care sunt păstrate, ceva ar trece dintr-o carte în cealaltă. Din nou, tot ce am mai avut de făcut a fost să mă reped să-mi iau laptopul și să încep să scriu.

Ce planuri de viitor ai? Ce ne pregătește scriitorul Dan Rădoiu?

În momentul de față am pe foc un roman intitulat „Ferma de dinozauri” pe care intenționez să îl termin până la sfârșitul anului acesta. Spun intenționez deoarece în astfel de situații îmi vine în minte vechiul proverb: „Oamenii fac planuri și Dumnezeu râde”. Dacă voi continua să fiu la fel de prins de partea mea profesională, să fiu mulțumit dacă măcar trei povestiri scurte voi mai apuca să scriu până se termină anul.

Ce sfaturi le-ai da scriitorilor publicați de Gazeta SF, care doresc să debuteze în volum? La sfârșitul cărții tale există câteva rețete pentru povestiri pornind de la idei culese oarecum la întâmplare. Crezi că se poate folosi și altcineva de ele, sau sunt doar spicuiri din propria carte de magie?

Cred cu putere în mentalitatea spărgătorului de piatră, cel care ridică iar și din nou ciocanul, izbind în același loc în ciuda faptului că nimic nu pare a se întâmpla. Apoi, dintr-o dată, miracolul se petrece. Bolovanul încăpățânat se crapă în două, dezvăluindu-și misterele ferecate în miezul lui. Care lovitură a fost cea hotărâtoare? Prima, cea în mijloc, ultima?

Adevărul este că toate au fost importante în egală măsură, de la prima până la ultima. Era suficient ca una singură să lipsească, iar piatra ar fi rămas întreagă. La fel, cred eu, stau lucrurile și în privința scrisului. O pagină nescrisă din comoditate („lasă, e prea târziu acum și trebuie să mă trezesc devreme”; sau: „continui mâine, azi ies cu prietenii în club”), o idee lăsată să treacă nebăgată în seamă, pot păstra în anonimat un potențial celebru autor.

În privința rețetei pentru a scrie povestiri pe care am inclus-o la sfârșitul cărții mele, cred că oricine poate găsi cu ochii minții legături între obiecte între care, aparent, nu există nicio legătură. Să luăm, de exemplu, trei obiecte banale: o pereche de papuci de plajă, o agrafă de birou și o seceră ruginită. Unde ai vedea tu aceste trei obiecte ca fiind cel mai neobișnuit plasate? Eu le-aș găsi „potrivite” sub o cupolă în mijlocul unei expoziții de filatelie!

Parcă le și văd. Papucii de plajă al căror nume sonor a fost șters de ani de purtare intensă și de soarele mării; agrafa, pe jumătate desfăcută, înfiptă în talpa poroasa a unuia dintre papuci; secera subțiată de trecerea vremii, vârful ei încă ascuțit promițând tetanos oricărui imprudent care ar

îndrăzni să vină suficient de aproape de ea. Probabil acesta este și motivul pentru care curatorii muzeului au pus-o sub o cupolă ferecată în șuruburi, al căror filet a fost distrus prin lovituri de ciocan. Lăsată nesupravegheată, există riscul ca secera să se repeadă fulgerător asupra vizitatorilor preocupați să discute în șoaptă despre un timbru valoros sau despre altul…

Dorești să-i transmiți ceva câștigătorului concursului?

Da. Mi-aș dori ca acest volum să-i aducă măcar o parte din bucuria mi-a adus-o mie scriindu-l. Să râdă alături de seriosul domn Sigmund și călușul lui cu rotile, să rânjească strâmb când se va afla în apropierea unui șifonier de modă veche și, de ce nu?, să-și șteargă discret o lacrimă însoțind în călătoria ei nefericită o frumusețe de un metru optzeci pe tocuri.